

T. C. ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ZİHİN ENGELLİ ERGENLERİN CİNSEL EĞİTİM
GEREKSİNİMLERİ HAKKINDA ANNE, BABA
VE EĞİTİMCİ GÖRÜŞLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ

Gülten MERMER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ESKİŞEHİR, 1993

DEĞERLENDİRME KURULU ÜYELERİ

(Ünvanı, Adı ve Soyadı)

(İmza)

Başkan:.....

Üye:

Üye:

Üye:

Tezin Kabul Edildiği Tarih:.....

ÖZET

Cinselliğin sır olarak saklandığı, sistemli cinsel eğitim programlarına yer verilmediği ülkemizde zihin engellilerin özelliklerinden dolayı cinsel konularda yeterli ve doğru bilgi edinebilmeleri çoğu zaman mümkün olmamaktadır. Zihin engellilere yönelik cinsel eğitim programları hazırlanmadan önce kendilerine en yakın kişiler olan ve cinsel eğitimi öncelikle vermesi gereken annelerin, babaların ve eğitimcilerin bu konudaki görüşlerinin belirlenmesi önemlidir.

Bu araştırmada da zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim gereksinimleri hakkında anne, baba ve eğitimci görüşlerinin neler olduğu ile bu görüşler arasında farklılık olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim gereksinimleri hakkındaki görüşlerin; anne, baba ve eğitimci olma açısından; anne, babaların öğrenim düzeyleri açısından; eğitimcilerin cinsiyetleri açısından farklılaşmış ve farklılaşmadığı ortaya çıkartılmıştır.

Zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim gereksinimleri hakkındaki görüşleri belirlemek üzere hazırlanan anket, İzmir-Bornova, Bursa, Balıkesir illerindeki Eğitilebilir Çocuklar İş Okullarına devam eden zihin engellilerin anne, baba ve eğitimcilerine uygulanmıştır. Anket ile elde edilen veriler (%) yüzdeler halinde özetlenip, görüşler arasındaki farklılığın anlamlı olup olmadığı (χ^2) testi ile ölçülmüştür. Elde edilen bulgulara göre anne, baba ve eğitimciler, zihin engelli ergenlerin cinsel konularda yeterince bilgilendirilmediklerini, kendilerini suistimallere karşı koruyabilmeleri, cinsel yaşamlarının kısıtlanmaması, uygun olmayan cinsel davranışların ve problemlerin çözümlenebilmesi için sistemli bir cinsel eğitimi gerekli görmektedirler. Bununla birlikte anne, baba ve eğitimciler kendi cinsel bilgileri yeterli olmadığından zihin engellilerin cinsel eğitimlerine katkıda bulunabilmek için sürekliliği olan eğitim programlarına katılarak, zihin engellilerin cinsel gelişim özellikleri ve ihtiyaçları, evlilik ve aile yaşamları ile cinsel eğitim vermede kullanılacak yöntemler konularında bilgi almak istediklerini belirtmişlerdir.

Sonuç olarak zihin engellilerin cinsel eğitimleri için öncelikle anne, baba ve eğitimcilerin bilgilendirilmeleri gerekmektedir. Bunun için cinsel eğitim programları düzenlenmeli, düzenlenecek cinsel eğitim programları öncelikle anne, baba ve eğitimcilere sonra da zihin engellilere yönelik olmalıdır.

SUMMARY

In our country, where sexuality is treated as a taboo and there is not a systematic sexual education program, it is almost impossible to adequately educate the mentally retarded and for the mentally retarded, to learn about sexuality because of their special conditions. Before setting forth to prepare sexual education programs, it is of furthestmost importance to consult especially the parents and the educationalists. who are the closest and should be the first to educate the mentally retarded about sexuality.

In this research it has been attempted to determine the opinion of the parents and the educationalists about the need of sexual education for the mentally retarded and if these opinions of the parents and educationalists differ. These opinions have also been studied taking in to consideration, the education level of the parents, what sex the educationalists are and from a parent's and an educationalist's point of view.

A questionnaire, which was prepared to evaluate people's opinion about the need for sexual education for the mentally retarded, has been administered to the parents and the educationalists of the mentally retarded who attend special schools in İzmir-Bornova, Bursa and Balıkesir. The results of the questionnaire have been summarised in percentages and it has also been determined using the (χ^2 test) What the differences in opinions suggest. The result of this questionaiere clearly demonstrates that parents and educationalists of the mentally retarded agree that in order for the mentally retarded to lead a normal sex life, to protect themselves from molestation, and to be able to treat those with abnormal sexualities or sexual problems, a systematical sexual education program for the mentally retarded is essential. Furthermore, the parents and the educationalists who participated in the questionnaire have expressed the need to attend educational programs about sexual evolution, marriage, family lives of the mentally retarded and the methods to be used in educating mentally retarded since they deemed that their knowledge of sexuality is not sufficient to educate the mentally retarded.

We can draw a conclusion from the above stated findings that in order to be able to sexually educate the mentally retarded more educational programs should be available on the subject and primarily the parents and the educationalists should be further educated. It is also vital that the program of schools, which the mentally retarded attend, should include sexual education courses.

ÖNSÖZ

Bu çalışmada anne, baba ve eğitimci görüşlerine başvurularak Eğitilebilir Çocuklar İş Okullarına devam eden zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim gereksinimleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Ülkemizde bugüne kadar zihin engellilerin gerek cinsel eğitimlerine gerekse cinsel eğitimlerinin gerekli görülüp görülmediğine ilişkin görüşleri değerlendiren bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu çalışma ile bu boşluğun giderilmesi, zihin engelli ergenlere yeterli ve doğru cinsel bilgilerin verilmesi için anne, baba ve eğitimcilere yönelik uygun cinsel eğitim programlarının düzenlenmesi ümit edilmektedir.

Bu araştırmanın gerçekleştirilmesinde bir çok kişi ve kurumun destek ve yardımı olmuştur. Araştırmanın başlangıcından bitimine kadar her aşamasında yapıcı eleştirilerini, desteğini ve her türlü yardımını esirgemeyen danışmanım Sayın Doç. Dr. Ahmet Kontrot'a teşekkürü borç bilirim.

Araştırma ile ilgili kaynakların taranmasında yardımını gördüğüm Sayın Prof. Dr. Tahsin Yılmaz'a teşekkür ederim.

Anketlerin uygulanmasında her türlü kolaylığı gösteren okul müdürlerine, içten görüşleriyle araştırmanın gerçekleşmesini sağlayan bütün anne, babalar ile meslekdaşlarıma sonsuz teşekkür ederim.

Ayrıca araştırmanın her aşamasında yapıcı katkılarını, her türlü yardım ve desteğini gördüğüm eşim Ercan Mermer'e teşekkürlerim sonsuzdur.

Eskişehir-1993

Gülten Mermer

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖNSÖZ	VIII
ÇİZELGELER LİSTESİ	XIII
BÖLÜM	
I. GİRİŞ	1
Problem	5
Amaçlar	6
Önem	7
Sayıtlar	8
Sınırlılıklar	8
Tanımlar	8
II. İLGi KAYNAKLAR	11
Zihin Engellilerin Cinsellikleri ile Cinsel Gelişim Özellikleri ve İlgili Araştırmalar	11
Zihin Engellilerin Anne-Babalık ve Evliliklerine İlişkin Görüşler ve İlgili Araştırmalar	13
Zihin Engellilerin Cinsel Eğitimleri ve İlgili Araştırmalar	16
Zihin Engellilerin Cinselliğine Yönelik Görüşler ve İlgili Araştırmalar	19
III. YÖNTEM	22
Araştırma Modeli	22
Evren ve Örneklem	23
Veriler ve Toplanması	23
Uygulama	25
Verilerin Çözümü ve Kullanılan İstatistiksel Teknikler	26
IV. BULGULAR VE YORUMLAR	28

Anne, Baba ve Eğitimcilerin Niteliklerine İlişkin Bulgular	28
Anne, Baba ve Eğitimcilerin Yaşları	28
Anne ve Babaların Aylık Gelirleri	30
Anne, Babaların Öğrenim Durumları	31
Anne, Babaların Meslekleri	32
Eğitimcilerin Cinsiyetleri	33
Eğitimcilerin Mezun Oldukları Okullar	34
Anne, Baba ve Eğitimcilerin Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Eğitim Gereksinimleri Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	35
Anne, Baba ve Eğitimcilerin Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Eğitim Gereksinimleri Hakkındaki Görüşleri	35
Anne, Baba ve Eğitimci Açısından Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Eğitim Gereksinimleri Hakkında Görüşlerdeki Farklılaşmalar	62
Anne-Babaların Öğrenim Düzeyleri Açısından Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Eğitim Gereksinimleri Hakkında Görüşlerdeki Farklılaşmalar	73
Eğitimcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Eğitim Gereksinimleri Hakkında Görüşlerdeki Farklılaşmalar	107
V. ÖZET YARGI VE ÖNERİLER	136
Özet	136
Yargı	141
Öneriler	143
Uygulamaya Yönelik Öneriler	143
İleri Araştırmalara Yönelik Öneriler	144
KAYNAKÇA	146
EKLER	152

ÇİZELGE LİSTESİ

ÇİZELGE		<u>Sayfa</u>
1.	Anne, Baba ve Eğitimcilerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı	29
2.	Anne, Babaların Aylık Gelir Durumlarına Göre Dağılımı	30
3.	Anne, Babaların Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı	31
4.	Anne, Babaların Mesleklerine Göre Dağılımı	33
5.	Eğitimcilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı	33
6.	Eğitimcilerin Mezun Oldukları Okullara Göre Dağılımı	34
7.	Anne, Baba ve Eğitimcilerin Cinsel Eğitim Kavramı Hakkındaki Görüşleri	36
8.	Anne, Baba ve Eğitimcilere Göre Uygun Olmayan Cinsel Davranışlar	37
9.	Anne, Baba ve Eğitimcilere Göre Cinsel Eğitim Programında Yer Alması Gereken Konular	40
10.	Anne, Baba ve Eğitimcilere Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Konularda Soru Yöneltilip Yöneltilmedikleri	41
11.	Anne, Baba ve Eğitimcilere Göre Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Konularda En Çok Soru Yöneltiltikleri Kişiler	41
12.	Anne, Baba ve Eğitimcilere Göre Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Konulardaki Sorularını Yanıtlayanlar	43
13.	Anne, Baba ve Eğitimcilere Göre Zihin Engelli Ergenlerin En Çok Merak Ettikleri Cinsel Konular	44
14.	Anne, Baba ve Eğitimcilere Göre Cinsel Eğitimin Gerekliliği	45
15.	Anne, Baba ve Eğitimcilere Göre Zihin Engellilerin Cinsel Eğitimlerinin Yeterliliği	46
16.	Anne, Baba ve Eğitimcilerin Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Konularda Eğitilmelerinin Gerekliliği Hakkındaki Görüşleri	46
17.	Anne, Baba ve Eğitimcilerin Zihin Engellilere Cinsel Eğitim Vermesini İstedikleri Kişiler	47
18.	Anne, Baba ve Eğitimcilerin Zihin Engellilerin Cinsel Gelişimi ve Eğitimi Konusunda Bilgilerinin Yeterliliği Hakkındaki Görüşleri	48

19.	Anne, Baba ve Eğitimcilerin Zihin Engellilerin Cinsel Gelişimi ve Eğitimi Hakkında Bilgi Almak İsteyip İstemedikleri	49
20.	Anne, Baba ve Eğitimcilerin Zihin Engellilerin Cinsel Gelişimi ve Eğitimi Hakkında Bilgi Almak İçin Tercih Ettikleri Kaynaklar	50
21.	Anne, Baba ve Eğitimcilerin Zihin Engelli Ergenleri İhtiyaç Duydukları Cinsel Konularda Bilgilendirip Bilgilendirmedikleri	51
22.	Anne, Baba ve Eğitimcilerin Kendi Cinsel Bilgilerini Edindikleri Kaynaklar	52
23.	Anne, Baba ve Eğitimcilerin Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Sorunları İle Karşılaştıklarında Nasıl Davranacaklarını Biliş Bilmedikleri	53
24.	Anne, Baba ve Eğitimcilerde Göre Zihin Engellilerin Cinsel Yaşamlarının Cinsel Eğitimden Sonra Kısıtlamak Gerekip Gerekeceği	53
25.	Anne, Baba ve Eğitimcilerde Göre Zihin Engellilerin Cinsel Hayatlarını Sürdürüp Kendi Tercihlerini Yapıp Yapamayacakları	54
26.	Anne, Baba ve Eğitimcilerde Göre Zihin Engellilerin Cinsel Eğitim Almadan Kendilerini Suistimallere Karşı Koruyup Koruyamayacakları	55
27.	Anne, Baba ve Eğitimcilerde Göre Zihin Engellilerin Cinsel Eğitim İhtiyaçlarının Normallerden Fazla Olup Olmadığı	55
28.	Anne, Baba ve Eğitimcilerde Göre Zihin Engellilerin Yeterli Cinsel Eğitim Almadıkları İçin Uygunsuz Cinsel Davranış Gösterip Göstermedikleri	56
29.	Anne, Baba ve Eğitimcilerde Göre Zihin Engellilerin Cinsel Eğitimleri İçin Anne-Babaların Eğitilmelerinin Gerekli Olup Olmadığı	57
30.	Anne, Baba ve Eğitimcilerde Göre Zihin Engellilerin Cinsel Problemlerinin Cinsel Eğitimle çözümlenip zmlenemeyeceği	57
31.	Anne, Baba ve Eğitimcilerin Zihin Engelli Ergenlerin Uygun Olmayan Cinsel Davranışlarıyla Karşılaşılıp Karşılaşılmadığı	58
32.	Anne, Baba ve Eğitimcilerin Zihin Engelli Ergenlerde Gözlemledikleri Uygun Olmayan Cinsel Davranışlar	59

33.	Anne, Baba ve Eğitimcilerin Zihin Engellilerin Kısırlaştırılmalarını İsteyip İstemedikleri	60
34.	Anne, Baba ve Eğitimcilerin Zihin Engellilerin Cinsel Gelişimi ve Eğitimi Hakkında Bilgi Almak İstedikleri Konular	61
35.	Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Cinsel Eğitim Kavramının Anlamı Hakkındaki Görüşler	74
36.	Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Uygun Olmayan Cinsel Davranışlar	76
37.	Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Cinsel Eğitim Programında Yer Alması Gereken Konular	77
38.	Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Kendilerine Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Konularda Soru Yöneltilip Yöneltilmedikleri	78
39.	Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Konularda En Çok Soru Yöneltiltikleri Kişiler	79
40.	Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Sorularını Yanıtlayan Kişiler	80
41.	Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engelli Ergenlerin En Çok Merak Ettikleri Cinsel Konular	81
42.	Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre İnsanların Sistemli Bir Cinsel Eğitim Almalarının Gerekliliği	83
43.	Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Eğitimlerinin Yeterliliği	84
44.	Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Eğitimlerinin Gerekliliği	85
45.	Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engellilere Cinsel Eğitim Vermesi İstlenen Kişiler	86
46.	Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engellilerin Cinsel Gelişimi ve Eğitimi Hakkındaki Bilgilerin Yeterliliği	87
47.	Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engellilerin Cinsel Gelişimi ve Eğitimi Hakkında Bilgi Almak İstenip İstenmediği	88

48.	Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engellilerin Cinsel Gelişimi ve Eğitimi Hakkında Tercih Edilen Bilgi Kaynakları	89
49.	Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engelli Ergenlerin İhtiyaç Duydukları Cinsel Konularda Bilgilendirilip Bilgilendirilmedikleri	91
50.	Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Kendi Cinsel Bilgilerini Edindikleri Kaynaklar	92
51.	Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Sorunlarıyla Karşılaşınca Nasıl Davranılacağına Bilinip Bilinmediği	93
52.	Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engellilerin Cinsel Yaşamlarının Gerekli Cinsel Eğitim Verildikten Sonrada Kısıtlamak Gerekli Gerekmediği	94
53.	Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engellilerin Cinsel Hayatlarını Sürdürüp Kendi Tercihlerini Yapıp Yapamayacakları	96
54.	Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Eğitim Almadan Kendilerini Sulsimallere Karşı Koruyup Koruyamayacakları	97
55.	Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Eğitim İhtiyaçlarının Normallerden Fazla Olup Olmadığı	98
56.	Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engellilerin Yeterli Cinsel Eğitim Almadıkları İçin Uygunsuz Cinsel Davranış Gösterip Göstermediklerine İlişkin Görüşler	100
57.	Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engellilerin Cinsel Eğitimine Katkıda Bulunabilmeleri İçin Anne-Babaların Eğitilmeleri Gerekli Gerekmediği Hakkındaki Görüşler	101
58.	Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engellilerin Cinsel Problemlerinin Cinsel Eğitimle Çözümünü Çözümlemeyeceği Konusundaki Görüşler	102
59.	Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engellilerin Uygun Olmayan Cinsel Davranışlarıyla Karşılaşıp Karşılaşmadığı	103

60.	Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihnin Engellilerde Gözlenen Uygun Olmayan Cinsel Davranışlar	104
61.	Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihnin Engellilerin Kısırlaştırılmalarına İlişkin Görüşler	105
62.	Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihnin Engellilerin Cinsel Gelişimi ve Eğitimi Hakkında Bilgi Almak İstenilen Konular	106
63.	Eğitmcilerin Cinsiyetleri Açısından Cinsel Eğitim Kavramının Anlamı	107
64.	Eğitmcilerin Cinsiyetleri Açısından Uygun Olmayan Cinsel Davranışlar	108
65.	Eğitmcilerin Cinsiyetleri Açısından Cinsel Eğitim Programında Yer Alması Gereken Cinsel Konular	109
66.	Eğitmcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihnin Engelli Ergenlerin Cinsel Konularda Soru Yöneltilip Yöneltilmedikleri	110
67.	Eğitmcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihnin Engelli Ergenlerin Cinsel Konularda En Çok Soru Yöneltiltikleri Kişiler	112
68.	Eğitmcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihnin Engellilerin Cinsel Konulardaki Sorunlarını Kimin Yanıtladığı	113
69.	Eğitmcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihnin Engelli Ergenlerin En Çok Merak Ettikleri Cinsel Konular	115
70.	Eğitmcilerin Cinsiyetleri Açısından İnsanların Sistemli Bir Cinsel Eğitim Almalarının Gerekliliği Hakkında ki Görüşler	116
71.	Eğitmcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihnin Engellilerin Yeterli Cinsel Eğitim Alıp Almadıkları	116
72.	Eğitmcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihnin Engelli Ergenlerin Cinsel Konularda Eğitilmelerinin Gerekli Olup Olmadığı	117
73.	Eğitmcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihnin Engelli Ergenlere Cinsel Eğitimi Kimlerin Vermesi Gerekli	118
74.	Eğitmcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihnin Engellilerin Cinsel Gelişimi ve Eğitimi Hakkındaki Bilgilerin Yeterli Olup Olmadığı	119
75.	Eğitmcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihnin Engellilerin Cinsel Gelişimi ve Eğitimi Hakkında Bilgi Almak İstenip İstenmediği	120

76.	Eğitimcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihin Engellilerin Cinsel Gelişimi ve Eğitimi Hakkında Bilgi Almak İçin Tercih Edilen Kaynaklar	121
77.	Eğitimcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihin Engelli Ergenlerin İhtiyaç Duydukları Cinsel Konularda Bilgilendirilip Bilgilendirilmedikleri	122
78.	Eğitimcilerin Cinsiyetleri Açısından Eğitimcilerin Kendi Cinsel Bilgilerini Edindikleri Kaynaklar	123
79.	Eğitimcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihin Engellilerin Cinsel Sorunlarıyla Karşılaşınca Nasıl Davranılacağına Bilinip Bilinmediği	124
80.	Eğitimcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihin Engellilerin Cinsel Yaşamlarının Gerekli Cinsel Eğitim Verildikten Sonra da Kısıtlamak Gerekli Gerekmediği	125
81.	Eğitimcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihin Engellilerin Cinsel Hayatlarını Sürdürüp Kendi Tercihlerini Yapıp Yapamayacakları	126
82.	Eğitimcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Eğitim Almadan Kendilerini Suistimallere Karşı Koruyup Koruyamayacakları	127
83.	Eğitimcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihin Engellilerin Cinsel Eğitim İhtiyaçlarının Normallerden Daha Fazla Olup Olmadığı	128
84.	Eğitimcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihin Engellilerin Yeterli Cinsel Eğitim Almadıkları İçin Uygunsuz Cinsel Davranış Gösterip Göstermedikleri	129
85.	Eğitimcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihin Engellilerin Cinsel Eğitimine Katkıda Bulunabilmeleri İçin Anne-Babalarında Eğitimlerinin Gerekli Görülüp Görülmediği	130
86.	Eğitimcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Problemlerinin Cinsel Eğitimle Çözümünü Çözümlemeyeceği	131
87.	Eğitimcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihin Engelli Ergenlerin Uygun Olmayan Cinsel Davranışlarıyla Karşılaşıp Karşılaşmadığı	132
88.	Eğitimcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihin Engelli Ergenlerin Uygun Olmayan Cinsel Davranışları	133
89.	Eğitimcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihin Engelli Ergenlerin Kısırlaştırılmalarının Gerekli Olup Olmadığı	134

BÖLÜM I

GİRİŞ

Cinsellik ve cinsel dürtüler insan yaşamında hemen her zaman yer almış olmasına rağmen cinsel sorunlar ve cinsel eğitim günümüzde geçmişte olduğundan daha fazla önem kazanmaya başlamıştır. Özellikle cinsel sorunların çözümü ve kabul edilebilir cinsel davranışların kazandırılmasında eğitim ön plana çıkmıştır.

Cinsel sorunlar ve cinsel eğitim Koptagel-İlal'in (1984) de belirttiği gibi son yılların en çok konuşulur konusu haline gelme eğilimindedir. Bu konu batı ülkelerinde 5-10 yıl önce gündeme gelmiş, uzun tartışmalar sonunda okullara ders olarak konmuştur.

İnsanların cinsel ihtiyaçlarını karşılamaları içgüdüsel olup son derece normal sayılmaktadır. "Bireyin cinsel yaşamı yeme içme gibi temel gereksemelerden sayılır. Bu nedenle birinci derecede yer alan fizyolojik güdüler arasındadır."(Binbaşıoğlu, 1978, s.131).

Baymur'un (1983, s. 66-67) da belirttiği gibi;

Özgül olarak fizyolojik sayılan organik güdüler, gerçekleşim yani yaşama ve var olma güdüsüne hizmet eder. Bunlar özellikle beden dokusunun canlı kalması için gereken ihtiyaçlardan meydana gelir. Bunlara açlık, susuzluk, oksijen eksikliği, lüzumsuz maddelerin bedenden atılması, dinlenme ve uyuma, uyarılma ihtiyaçları örnek gösterilebilir. Organizmanın canlı kalabilmesi için bu ihtiyaçların karşılanması şarttır. Bunlar kendilerini daha ziyade hayatın ilk yıllarında, saf fizyolojik güdüler olarak gösterir. Sözü geçen bu güdülerin hemen hepsi özellikle son üçü (cinslik, etkinlik ve uyarılma ihtiyaçları), baştan geçen yaşantılar dolayısıyla çeşitli sosyal güdülerin gelişimine yol açar. Ayrıca bunların sonucu olan davranışları da sosyal nitelikler gösterir.

Baymur (1983), Yavuzer (1985), Koptagel-İlal (1982), Craft ve Craft (1988), hayvan yada insan bütün canlılarda cinsellik dürtüsünün bulunduğunu ve doğumla başlayıp bütün yaşam süresince devam ettiğini belirtmektedirler. "Bütün insanlar cinsel dürtülere sahip sosyal hayvanlar olduklarından dolayı, cinsel davranışları

çocuğun doğduğu çevre ve toplum tarafından şekillendirilir ve kontrol edilirler. "(Craft ve Craft, 1988, s.16).

Ancak Koptagel-ilal'in (1982) de belirttiği gibi toplumsal yaşam kuralları, insanda içgüdüsel dürtülerin algılanma, anlatım ve doyuma yönelik eylemlerini baskı altında tutup en aza indirgemeyi öngörürken, en katı kurallarını da cinsellik üzerinde uygular olmuştur. Toplumun katı kuralları cinsellik dürtüsünü ortadan kaldıramaz.

Çünkü cinsellik ya da cinsel dürtülerin derin psikolojik anlamda, bülüğ çağından sonra başlayıp, ergenlik ve erişkinlikte var olup yaşlılıkta sönüp yok olmadığını belirten Koptagel-ilal'e (1982) göre cinsellik canlılığın ilk yaşamından ölümüne dek varır. Bununla birlikte fizyolojik güdüler arasında birinci derecede yer alan cinsellik; özellikle erinlik yıllarında olmak üzere kişinin yaşamında büyük rol oynar (Binbaşıoğlu, 1978). Erinlik, ergenliğin başlangıç evresi olan ve ortalama 3 yıl (12-15 yaşları) süren, en hızlı ve yoğun bedensel ve cinsel değişimlerin yer aldığı evredir (Onur, 1987). Erinlik döneminde cinsel organlardaki gelişim üreme fonksiyonuyla doğrudan ilgili olan temel cinsel özelliklerle, üreme fonksiyonuyla dolaylı olarak ilgili olan (tüylerin gelişimi, göğüs ve kalçanın oluşumu v.b. gibi) ikincil cinsel özellikler şeklinde özetlenebilir. (Yavuzer, 1985, s.281).

Ergenlik çağı ise davranış bunalımlarının en yoğun olduğu, anne, babaları ve davranışı gösteren bireyleri şaşırtan ve sersemleten bir dönem olarak ifade edilmektedir. İster zihin engelli olsun ister normal olsun, her birey için 13-19 yaşları arası yılların bunalımsız geçmesi çok ender görülür (Craft ve Craft, 1988)

Gordon'a (1973) göre zihin engelli olsun veya olmasın tüm insanların cinsel gereksinimleri vardır. Bu cinsel gereksinimleri çocuk yaşta başlar ve ileri yaşlara kadar devam eder. Hormonal değişikliklerden dolayı ergenlikte vücutta ortaya çıkan değişiklikler, bununla beraber gelen erotik hislerin farkında olmanın artışı ve fantaziler diğer insanlar için olduğu kadar zihin engelli için de cinsel bilginin en büyük kaynaklarını sağlar.

Craft ve Craft (1980), genel olarak zihin engelli bireylerin cinsellik hakkındaki bilgileri ne kadar az olursa o kadar iyi olduğunun düşünülüğünü belirtmişlerdir. Yine Craft'ın (1983) belirttiği gibi, zihin engelli insanların cinselliği hem korku vericidir, hem de reddedilir. Zihin engelli bireylerin cinselliğini önlemeye çalışan bu görüşler çeşitli tartışmalara yol açmıştır. Bu tartışmalardan biri de şudur; aktif cinsel yaşam, zihin engellilerin sahip olmadığı derecede sorumluluk ve olgunluk ister. Bu nedenle toplum sorumsuz cinsel davranış olasılıklarını ve sonuçlarını azaltma hakkına sahiptir (Clarke, 1982). Fakat Kempton (1972), cinsellikte nelerin sorumluluğu, nelerin sorumsuzluğu oluşturduğu kendilerine hiç öğretilmeyen insanlardan, sorumlu cinsel davranış bekleminin gerçekçiliğe aykırı olduğunu savunmuştur.

Her insan gibi zihin engelli bireylerin de cinselliği yaşamaya hakları olduğu görüşü giderek yaygınlaşmaktadır. Chapman ve Pitceathly'ye (1985) göre her zihin engelli, kendi yaşamlarını etkileyen kararları kendilerinin verebilmesi için maksimum fırsatlara sahip olmalıdır. Zihin engellilerin de cinsel davranış gösterebilme, cinselliklerini tatmin etme haklarının olduğu düşüncesi, normalizasyon ve bireysel hür-iradeye karşı eğilimlerle birlikte gelir. Ancak böyle düşünceler, haklı olmayan yanlış anlamalara ve önyargılara yol açabilirler.

Benstein (1985) zihin engellilerin normallerden daha farklı bir yaşama doğru yönlendirildiklerini, çoğunlukla herhangi bir cinsel davranış göstermelerinin yasaklandığını ve gelişen cinsellikleri ile vücutları hakkında oldukça az eğitim aldıklarını belirtmektedir.

Shindell (1975) ve Kempton (1972), cinsel eğitimin önemli olduğunu, çünkü zihin engellilerin kendilerine gösterilen ilgiye aşırı sevgiyle cevap verdiklerini belirtmektedirler. Zihin engellilerin yargıları zayıf ve usa vurma kabiliyetleri sınırlı olabilir. Cinsel ilişki için yapılacak bir teklifi, cinsel olarak sömürülebileceklerini bilmeden mantıksız bir sessizlikle kabul edebilirler. Çocuğunun cinsellik hakkında yeterli bilgileri yoktur. Gerçeği ve gerçek olmayanı ayırma zorlukları olduğundan mitlerle ve yarı mitlerle kolayca şaşırtılabilir ve korkutulabilirler (Craft ve Craft, 1980). Çeşitli araştırmacılar, zihin engelli bireylerdeki cinsellik bilgisi eksikliğinin normal

insanlardan daha yaygın ve etkili olduğunu belirlemişlerdir (Kempton, 1972; Watson ve Rogers, 1980).

Görülüyor ki, zihin engellilerin cinsel konularda bilgi edinmedikleri süreci, zihin engelli olmayanlara göre daha çok sorunla karşı karşıya kalmaları doğal bir sonuçtur. Gerek arkadaşlarından, gerekse kitaplardan, doğru ve gerekli bilgileri edinmeleri çoğu zaman mümkün olmamaktadır. Ayrıca diğer kimselerin davranışlarını gözleyerek öğrenmeleri de kolay olmamaktadır. Tüm bu nedenler, zihin engellilerin anne-baba ve öğretmen yönlendirmesine ne kadar ihtiyaçları olduğunu göstermektedir (Kempton, 1975).

Batı ülkelerinde, cinsel eğitim konusunun nasıl ve ne şekilde verileceği tartışılırken, ülkemizde bu konu Yavuzer'in (1983) de belirttiği gibi, yeterince ele alınmamış, aydınlığa kavuşmamıştır. Cinsellik konusuna ülkemizde günümüze değin adeta tabu gözüyle bakılmış, gerek eğitimciler, gerekse anne, babalar çocuklarına nasıl bir yaklaşım içinde olacaklarını bilememişlerdir. Bu durum, yine Yavuzer'e (1985) göre toplumumuzda bugün yalnız orta yaşa yaklaşmış kişilerin değil, genç anne, babaların çoğunun da cinsel bilgilerin "sır" olarak saklandığı bir ortamda yetiştirilmiş olmasından kaynaklanmaktadır. Bu ortamı Yörükoğlu (1983, s.174) şöyle açıklamaktadır; "Geleneksel Türk evinde cinsel konular konuşulmaz, töreler ve gelenekler cinsel yaşamı ayıplar ve yasaklarla çevirmiştir, cinsel eğitim ve davranışlar yok sayılır."

Türk toplumu cinsellik üzerine katı kurallar uygulamakta, ancak bu kurallar sokaktaki reklamlar, sinema afişleri, gazeteler ya da televizyon yayınlarının görülmesini, izlenmesini engelleyememektedir. Bu yayınları zihin engelliler de görmekte ve izlemektedirler. Zihin engellilerin, anlama ve kavrama özellikleri bakımından doğru ile yanlış ayırdedebilmeleri son derece sınırlı olduğundan yeterli ve doğru cinsellik bilgisine gereksinimleri vardır. Bu nedenle Koptagel -ilal'in (1982) de belirttiği gibi toplum kuralları içinde doğallağına bağlı kalmak zorunda olan cinsellik eyleminin başarılı ve toplum düzenini bozmayarak uyumlu bir şekilde

sürdürülebilmesi için gerekli cinsel eğitim de tüm toplum kesimlerini ilgilendirmektedir.

Gerek ülkemizde, gerekse batılı ülkelerde bireye, ister normal ister engelli olsun, cinsellik hakkındaki bilgilerin öncelikle evde anne-baba tarafından daha sonra da okulda verilmesi gerektiği savunulmaktadır (Yavuzer, 1985; Yörükoğlu, 1983; Kazancıgil, 1982; Salk, 1988; Koptagel-ilal, 1982; Norman, 1985; Chapman, 1985; Craft ve Craft, 1988). Ancak ülkemizde, cinselliğin sır olarak saklandığı, ayıp sayılıp konuşulmadığı bir ortamdan gelen günümüzün anne, baba ve eğitimcilerinin cinsel eğitimi ne şekilde yapmaları gerektiğini bilip bilmedikleri; bunun yanısıra zihin engelli bireylerin cinsellik eylemini kabul edip onlar için cinsel eğitimi gerekli görüp görmedikleri bu güne kadar belirlenmemiştir. Ülkemizde zihin engellilere yönelik bir cinsel eğitim programı geliştirmeden önce, zihin engellileri tanıyan özelliklerini ve gereksinimlerini daha iyi bilebilecek kişilerin bu konudaki görüşlerinin belirlenmesi gerekmektedir.

Problem

Batılı ülkelerde engelli olsun ya da olmasın bütün bireylerin cinselle ilgili bilgiye ihtiyaç duydukları savunularak okullarda cinsel eğitim derslerine yer verilmiştir. Bunun yanında zihin engellilerin anlama ve öğrenme özellikleri bakımından cinsel bilgileri kendi kendilerine öğrenmelerinin çoğu zaman mümkün olmadığından cinsel eğitime diğer bireylerden daha fazla gereksinim duydukları vurgulanmıştır.

Cinsel eğitimin öncelikle evde anne, baba sonra da okulda öğretmen tarafından verilmesi gerektiği bilinmekle birlikte cinselliğin sır olarak saklandığı ülkemizde zihin engelli ergenlerin anne, baba ve eğitimcilerin yeterli cinsel bilgi verip vermedikleri bilinmemektedir. Ancak kişisel gözlemlerime dayanarak zihin engelli ergenlerin cinsel sorunları ile karşılaşan pek çok anne, baba ve eğitimcinin çoğu zaman çaresiz kaldıkları, telaşlanıp ne yapacaklarını bilemedikleri söylenebilir. Sistemli bir cinsel eğitim almamış olan anne, baba ve eğitimcilerin bu konuda

telaşlanmaları son derece normaldir. Cinsel sorunu gösteren kişi zihin engelli ergen bireyler olunca bu telaş ve endişe bir kat daha artmaktadır.

Anne, baba ve eğitimcilerin zihin engellilerin cinsel sorunları ile nasıl başa çıktıkları ya da karşılaşabilecekleri cinsel sorunlar karşısında ne yapmaları gerektiğini bilip bilmedikleri, ne tür çözüm yollarını tercih ettikleri bilmemektedir. Bununla birlikte anne, baba ve eğitimcilerin zihin engellileri cinsel konularda bilgilendirip bilgilendirmedikleri, cinsel eğitim gereksinimleri olduğuna inanıp inanmadıkları da bilinmemektedir. Bu araştırma zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim gereksinimleri olup olmadığı hakkında anne, baba ve eğitimci görüşlerini belirleyerek; anne, baba ve eğitimcilerin cinsel bilgilerinin yeterli olup olmadığı, zihin engellilere cinsel eğitim vermek isteyip istemedikleri, cinsel eğitimi gerekli görüp görmedikleri, zihin engellilere cinsel bilgi vermek için bilgi almak isteyip istemedikleri, hangi konularda bilgiye gereksinim duydukları, bu bilgileri kimden ve nasıl öğrenmek istediklerini belirlemeyi öngörmektedir.

Amaçlar

Bu araştırmanın genel amacı, zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim gereksinimleri hakkında anne, baba ve eğitimcilerin görüşlerini belirlemek; anne, baba ve eğitimcilerin bu konudaki görüşleri arasında farklılık bulunup bulunmadığını belirlemek; anne-babaların öğrenim düzeyleri ve eğitimcilerin cinsiyetleri açısından bu konuda farklılık bulunup bulunmadığını belirlemektir. Bu durumu belirlemek için aşağıdaki şu sorunların yanıtları aranmıştır.

1. Anne, baba ve eğitimcilerin zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim gereksinimleri hakkındaki görüşleri nelerdir?
2. Anne, baba ve eğitimci açısından zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim gereksinimleri hakkındaki görüşler farklılaşmakta mıdır?
3. Anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından, zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim gereksinimleri hakkındaki görüşler farklılaşmakta mıdır?

4. Eğitimcilerin cinsiyetleri açısından, zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim gereksinimleri hakkındaki görüşler farklılaşmakta mıdır?

Önem

Bu araştırmada, zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim gereksinimleri hakkındaki görüşler; zihin engellilerin anne, baba ve eğitimcilerinin görüşleriyle değerlendirilmektedir. Bu alışma, zihin engelli ergenlerin anne, baba ve eğitimcilerinin;

1. Cinselliğe bakış açılarını,

2. Zihin engelli ergenlerin cinselliğine ve cinsel eğitimlerine yönelik yaklaşımlarını,

3. Kendilerinin cinsel bilgi yeterliliklerini, bu bilgileri kimden, nasıl ve ne şekilde edindiklerini,

4. Cinsel eğitim programını gerekli görüp görmediklerini ortaya çıkarma bakımından önemlidir.

Ayrıca bu araştırma, düzenlenebilecek bir cinsel eğitim programının içeriği, uygulanacak yöntem, kullanılacak araç-gereçler hakkında ipuçları vermesi bakımından önemlidir.

Ülkemizde, gerek normallerin gerekse zihin engellilerin cinsel eğitim gereksinimleri hakkındaki görüşleri inceleyen bir araştırmaya rastlanılmadığı gibi, zihin engellilerin cinsel eğitim gereksinimleri hakkında anne, baba ve eğitimci görüşlerini değerlendiren bir araştırma da bulunamamıştır. Zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim gereksinimleri anne, baba ve eğitimci görüşlerini değerlendirmeyi konu alan bu araştırmanın, gerek normal bireylerin gerekse zihin engelli bireylerin cinsel eğitimleriyle ilgili çalışmalara öncülük edebileceği ve ipuçları verebileceği umulmaktadır.

Sayıtlar

Bu çalışmalarda iki temel sayıttan hareket edilmiştir.

1. Zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim gereksinimleri hakkında hazırlanan anketi, anne, baba ve eğitimciler içten yanıtlamışlardır.

2. Zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim gereksinimleri hakkındaki görüşleri değerlendirmek üzere hazırlanan anket anne, baba ve eğitimcilerin bu konudaki görüşlerini ortaya çıkartabilecek özelliğindedir.

Sınırlılıklar

Bu çalışmada 1992-1993 öğretim yılında;

1. Eğitilebilir Çocuklar İş Okuluna devam eden 12-20 yaşları arasındaki zihin engelli ergenlerin;

a) Anneleri,

b) Babaları,

c) Eğitimcileri ile sınırlıdır.

2. İzmir, Bursa, Balıkesir illerindeki Eğitilebilir Çocukları İş Okulu öğrencilerinin anne, baba ve eğitimcileri ile sınırlıdır.

3. Eğitilebilir Çocuklar İş Okulu'na devam eden zihin engelli ergenlerin en az ilkokul mezunu olan anne-babaları ile sınırlıdır.

Tanımlar

Araştırmada geçen bazı kavramlar ve terimlerin, anlamları aşağıda verilmiştir.

Zihin Engelli: Gelişim süreci içerisinde genel zihinsel işlevlerde gerilik, bunun yanında uyumsuz davranışlarda yetersizlik gösteren bireyler (Grossman, 1983).

Zeka Bölümü (IQ): Zeka yaşının takvim yaşına bölünüp 100 ile çarpılması ile elde edilen sayıdır (Eripek, 1988).

Hafif Derecede Zihin Engelli: Genellikle okula başladıkları zaman farkedilen matematik, okuma-yazma gibi temel akademik becerileri kazanabilen, öz bakım becerilerini kazanabilen kısmen yada tamamen geçimini sağlayabilecek iş becerisi kazanabilenlerdir (Heward ve Orlansky, 1988).

Orta Derecede Zihin Engelli: Okul öncesi dönemde farkedilen, temel akademik becerini kazanamayan sosyal uyum, pratik iletişim ve özbakım becerilerini öğrenebilen evde, enstitülerde ve korunmalı işyerlerinde çalışarak geçimlerini kısmen yada tamamen sağlayabilenlerdir (Heward ve Orlansky, 1988).

Ağır ve Çok Ağır Zihin Engelli: Gerilikleri doğum anında ya da doğumu izleyen ilk günlerde farkedilen basit özbakım becerilerini kazanabilen ancak yaşamları boyu bakıma ve yardıma gereksinim duyanlardır (Heward ve Orlansky, 1988).

Cinsel Eğitim: Kız ve erkek çocuklara toplum içersindeki rollerine uygun davranışları edinmeye yönelik ortamları düzenlemektir (Konrat, 1992).

Ergenlik: 12-20 yaşları arasında yer alan biyolojik, psikolojik, zihinsel ve sosyal açıdan bir gelişme ve olgunlaşmanın yer aldığı çocukluktan yetişkinliğe geçiş dönemidir. (Onur, 1987).

Mastürbasyon: Bir kişinin cinsel arzularını kendi üzerinde doyunluğa kavuşturması için el veya başka bir araçla zevk alma faaliyetidir. (Çağlar, 1981).

Menstrüasyon: Dişilerin 11-15 yaşlarından başlayarak 25-40 yıl süre ile her ay cinsel organlarından 3 ile 7 gün süren kan gelmesi olayına menstrüasyon (adet zamanı) denir (Uçar, 1991).

Eşcinsellik: Kişinin kendi cinsine karşı ilgi duyması ve kendi cinsiyle ilişkide bulunmasıdır. Erkeklerde görülen eşcinselliğe homoseksüellik, kadınlarda görülen eşcinselliğede lezbiyenlik denir (Çağlar, 1981).

Heteroseksüellik: Kişinin karşı cinse ilgi duyması ve karşı cinsle ilişkide bulunmasıdır (Çağlar, 1981).

Görüş: Olaylara, düşünülere veya şeylere biçilen değer, onlar hakkında varılan yargıdır (Karasar, 1984).

Eğitilebilir Çocuklar İş Okulu: İlkokul mezunu olup zeka bölümü 45-75 arasında bulunan, bu sebeple üst öğrenimlerine devam edemeyenlere uygun bir meslek kazandırmayı amaçlayan, çıraklık düzeyinde eğitim veren bir özel eğitim kurumudur (M.E.B. Eğitilebilir Çocuklar İş Okulu Yönetmeliği, 1987).

BÖLÜM II

İLGİLİ KAYNAKLAR

Eğitilebilir Çocuklar İş Okulu'na devam eden zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim gereksinimleri hakkında anne, baba ve eğitimci görüşlerinin değerlendirildiği araştırmanın bu bölümünde, sırasıyla; zihin engelli ergenlerin cinsellikleri ile cinsel gelişim özellikleri ve ilgili araştırmalar; zihin engellilerin anne, babalık ve evliliklerine ilişkin görüşler ve ilgili araştırmalar; zihin engellilerin cinsel eğitimleri ve ilgili araştırmalar ile zihin engellilerin cinselliğine yönelik görüşler ve ilgili araştırma bulgularına yer verilmiştir.

Zihin Engellilerin Cinsellikleri ile Cinsel Gelişim Özellikleri ve İlgili Araştırmalar

Son yıllarda, hem zihin engellilerle çalışanlar, hem de toplum arasında zihin engellilerin cinselliği boyutu, giderek artan bir tartışma konusu olmuştur. Bu artan ilgi, zihin engellilerin kendilerini ifade etme gereksinimlerinin zihin engelli olmayanlarınkine benzerlik gösterdiği anlayışının yaygın olması ile uyumaktadır (Penny ve Chawatay, 1982).

Normal kadınlar ve erkekler gibi zihin engellilerin de arzularını doyurmak, uygun bulunmak ve sevgi edinmek için cinsel dikkat çekmek istediklerine işaret eden Bernestein (1985), zihin engellilerin televizyon ya da filmlerde sıklıkla gördükleri çekici, baştan çıkartıcı davranışları taklit etmeye çalıştıklarını, bu davranışlarının da onları cinselliğin bir çeşidinin içine ittiğini vurgulamış; ayrıca ilgiye ve uygun bulunmaya, sömürdüklerine dikkat edemeyecek kadar aç olduklarından cinsel olarak kullanıldıklarını anlayamadıklarını belirtmiştir.

Gebhard (1973) da zihin engelli gençlerin cinsel dürtüleri hakkında anne, babalarından çoğunlukla destek ve cesaret alamadıklarını; sevgi ve destek olmadığı zaman da zihin engelli gençlerin sinsice rastgele ilişkilere, hatta homoseksüelliğe başvurabileceklerini belirtmiştir. Oysa zihin engelliler de normal bireyler gibi,

zamanda cinsel etkinlik onların da yetersizlik hislerini azaltarak kişisel ve sosyal varlıklarını hissetmelerini sağlar (Bernstein, 1985).

Zihin engellilerin normal zekalı bireylerden daha az veya daha çok cinsel dürtülere sahip olması konusunda hiç bir ipucu olmadığını ifade eden Bernestein (1985), Erikson'un (1956) " bir gelişim evresi uygun dönemde yaşanamazsa, normal şekilde sonuçlanamaz" görüşüne katılarak zihin engellilerin gelişim evrelerini yaşayamadıklarını, gençlik evrelerinin gelişim sırasında değişip bozunuma uğradığını belirtmektedir.

Mc Clennen (1988) ise zihin engelli insanların normal insanlarla aynı cinsel güdüler ve ihtiyaçlar zincirine sahip olduklarını, fiziksel gelişme normal olduğunda cinsel gelişimin zeka gelişiminden daha kronolojik bir düzeni takip ettiğini belirtmiştir.

Monat (1982), Murphy ve diğerleri (1983) zihin engelli nüfusta cinsel gelişimin çeşitli olduğunu, bazı zihin engellilerin normal gelişim gösterdiklerini, bazılarının gecikmiş gelişim gösterdiklerini, bazılarında ise ikincil cinsel karakteristiklerin az veya hiç görülmediğini belirtmişlerdir.

Murphy, Gleman ve Abel (1983) çeşitli çalışmalardan alınan sonuçlara dayanarak genellikle zihin engellilerin cinsel gelişimlerinin geciktiğini, düşük IQ'ya sahip ve Down sendromlu gruplarda gecikmenin daha da belirginleştiğini belirtmektedirler.

Zihin engelli insanların cinsel özelliklerini araştıran Monat (1982), hafif derecedeki zihin engellilerin psikososyal-cinsel davranışlarının normal insanlara benzediğini, normal insanlarla aynı şekilde cinsel dürtülerini keşfedip kontrol edebileceklerini; orta derecedeki zihin engellilerin biraz yardıma ihtiyaçları olduğunu, bazı durumlarda ikincil cinsel karakteristiklerinin gecikmiş olabileceğini; ağır derecedeki zihin engellilerin genelde cinsel dürtülerini çok az kontrol edebildiklerini ve psikososyal-cinsel gelişimlerinin eksik kaldığını, cinsel davranışın sonucunu önceden görmek veya tahmin etmek için yeteneklerinin sınırlı olduğunu, toplumsal kuralları kavramakta ve uygun davranışlar geliştirmekte sıkıntı çektiklerini; çok ağır

derecedeki zihin engellilerin ise eğer cinsel davranış gösterebiliyorsa, çok basit olarak zarar görecektir şekilde mastürbasyon yapabildiklerini ortaya koymuştur.

Chamberlain, Rauh, Passer, Mc Grath ve Burket (1984) de yaptıkları çalışmada; yaşları 11-23 arasında (41'i; IQ 55-69; 23'ü IQ 41-54; 23'ü IQ 41'den aşağı) 87 dişi zihin engellinin cinsel aktivite, cinsel tecavüz ve gebelikten korunma yöntemlerinin kullanımı hakkındaki deneyimlerini incelemişlerdir. Buna göre; IQ'ları 55-69 arasında olanların yarısının cinsel ilişkide bulduklarını ve bunun normal popülasyona yaklaşan bir oran olduğunu belirlemişlerdir. Diğer gruplarda ise IQ'ları 41-54 arasında olanların % 32'sinin, IQ'ları 41'den az olanların %9'unun cinsel ilişkide bulduklarını ortaya çıkartmışlardır. IQ'ları 55-69 arasında olanların 1/3'ünün, IQ'ları 41-54 arasında olanların ise 1/4'ünün ya tecavüz kurbanı ya da kendi ailesinden biriyle cinsel ilişkide buldukları ortaya çıkmıştır. Devam eden cinsel aktivite, cinsel tecavüz ile ilişkili bulunmuş fakat kurbanların çoğunluğunun tecavüzden önce veya hemen sonra cinsel ilişki kurmadığı saptanmıştır. Chamberlain ve diğerlerinin çalışmasında araştırma kapsamına giren kişilerden 42'si herhangi bir zamanda gebelikten korunma yöntemi kullanmış, cinsel aktiviteye devam eden 14 kişiden 6'sı hamile kalmış ve gebelikten korunma yöntemlerinin yeterli koruma sağlamadığını iddia ettiklerini belirlemişlerdir.

Zihin Engellilerin Anne, Babalık ve Evliliklerine İlişkin Görüşler ve İlgili Araştırmalar

Normal zekaya sahip bazı insanların, zihin engellileri evlilikten ve doğurmadan önlemek için erotik uyarımlardan korumaya çalıştıklarını ifade eden Bernstein (1985), zihin engelli kişinin yönlendirilemeyen şehvetiyle, çocuklara karşı cinsel suç işleyebilecek zihin engellilerle veya zihin engelli genç fahişelerle ilgili korkuların sık sık ifade edildiğini belirtmiştir. Bununla beraber zihin engelli genç kızların çoğunluğunun cinsellikle ilgili romantik fantazilerinin olduğunu ve hamile kalıp çocuk yetiştirmek isteyebildiklerini ileri sürmektedir (Bernstein, 1985).

Oysa, Shultz ve Adams (1987) zihin engelli olmayan bazı insanların, zihin engellilerin çocuk yapmasına taraftar olmadıklarını belirtmişlerdir. Kimi yazarlar,

eşlerden biri veya her ikisi de zihin engelli olduğunda sağlanabilecek çocuk bakımının yeterliliği ve uygunluğu ile ilgilenmişlerdir (Brandon, 1957; Katz, 1972; Mickelson, 1949). Bazı insanların da zihin engelli çiftlerin, ekonomik yönden kendilerine ve çocuklarına bakabilme yeterlilikleri konusunda endişe duyduklarını belirten Shultz ve Adams (1987), zihin engellilerin, evlilikleri ve anne, babalıklarıyla ilgili korkuların doğrudan zihin engelliliğin derecesine bağlı olduğunu ifade etmektedirler.

Craft ve Craft (1980), oldukça güvenli ve kolay bulunabilir doğum kontrol yöntemlerinin keşfi, evlilik ve cinsel etkinlik ile anne, babalığın ayrı olarak ele alınmasına olanak verdiğini ileri sürmektedir. Bu sosyal değişikliğin zihin engelli insanlar üzerinde önemli etkileri olmuştur. Çünkü evlilik hala toplumun benimsediği cinsel ve duygusal ihtiyaçların tatmin edildiği yasal bir kurumdur.

Uzmanların, aile hayatı eğitimi programlarını desteklediklerin, ancak zihin engelli gençlerin bu alanda kendilerinin özel ihtiyaçlarını ve ilgilerini değerlendiren çalışmalar yapılmadığını belirten Shultz ve Adams (1987) yaptıkları çalışmada IQ'ları 70-85 ve 55-70 arasında olan zihin engelli genç dişilerin beslenme, 13-19 yaş arası gebelik ve evlilik, anne-babalık konularındaki bilgilere daha fazla gereksinim duyduklarını ortaya çıkarmışlardır.

Evli çiftlerle yapılan araştırmaların sonuçları zihin engellilerin evliliklerini destekler niteliktedir. Zihin engelli 32 çifti, yoğun şekilde izleyen Mattinson'un (1975) gözlemleri şöyledir: Çiftlerin çoğunluğu evliliklerini destekleyici, sevecen bir ortaklık olarak görmekte, evliyken bekar günkü hallerinden daha memnun olduklarını belirtmişlerdir. Ayrıca çiftlerin evlilikleri çoğunlukla tamamlayıcı bir temelde giderken birinin yeteneğinin diğerinin yeteneksizliğini bütünülediğini belirtme eğilimleri ortaya çıkmış, eşler birbirlerinden kolayca yardım alabildiklerini belirtmişlerdir. Chapman ve Pitceathly (1985) ise bu tür bulguların kendi başlarına önemli olmadığını, birçok başarılı evliliği tanımlayabileceğini belirtmişlerdir. Bu araştırmacılar Mattinson'un gözlemlerini zihin engelli insanların, evlilikten normal insanlar kadar zevk aldıklarını

göstermeleri, zihin engelli eşlerin idealist olmaları, kendilerini ve birbirlerini oldukları gibi kabul etmeleri bakımından önemli bulmuşlardır.

Craft ve Craft (1988), biri veya her ikisi de zihin engelli olan çiftler üzerinde yaptıkları araştırmada, 18 çiftin ilişkisinin destekleyicilik içerdiğini, evliliklerden 3'ünde çiftlerden birinin diğerine aşırı bağımlı olduğunu ancak bu ilişkide yakınma yerine tatmin olmaya ilişkin nedenlerin yer aldığını; 14 evlilikte eşlerden birinin, diğerinin bağımlılığından yakındığını ve 2 çift ayrılma için çaba göstermemelerine rağmen pişmanlık duyduklarını ortaya koymuşlardır.

Andron ve Sturmus'un (1973) araştırmasında ise 12 çiftten sadece 1 çiftin, kişilerarası problemler konusunda genel tavsiyeden paraya kadar değişik derecelerde destek almak üzere diğer insanlara bağımlı olduğu görülmüştür.

Bu çalışmalar, zihin engelli insanların da evlilikten normal insanlar gibi aynı şekilde yararlanabileceklerini göstermektedir.

Zihin engellilerin, anne-babalıklarına ilişkin de çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Aile büyüklüğü bakımından yürütülen çalışmalar, zihin engellilerin ortalamadan daha az sayıda çocuk dünyaya getirdiklerini ortaya çıkarmıştır (Murphy, 1983).

Zihin engellilerin çocuklarındaki engellilik riskini araştıran Craft ve Craft (1980) bulguların aşırı derecede değişiklik gösterdiğini belirtmişlerdir.

Craft ve Craft (1979), çocuğun engelli olma şansını etkileyen önemli faktörler olarak bazı değişkenleri göstermişlerdir. Bazı anne, babaların zeka katsayıları, zihin engellilik tipleri (genetik ve sosyal sınıflandırma, v.b.), önceki çocuklardaki düşük ve ölüm vakaları, sosyo-ekonomik düzeyden kaynaklanan eksik beslenme gibi doğum öncesi faktörlerin doğacak çocuğun engelli olma şansını etkilediğini savunmaktadırlar.

Yedi bin yedi yüz yetmiş sekiz çocuğun katıldığı geniş kapsamlı bir çalışmada Reed ve Reed (1965), IQ'su 70'in altında olan 89 anne, babanın çocuklarının yaklaşık %40'nin engelli olduğunu belirtmiştir. Anne-babadan sadece birinin IQ'su

70'in altında olduğu zaman, çocuklardan % 15'i engelli bulunmuş, % 54'ünün IQ'su 90'ın üstünde bulunmuştur. Normal çiftlerde ise çocukların % 11'i zihin engelli olarak belirlenmiştir. Bu verilerden Reed ve Anderson (1973), herhangi bir nesildeki engelli çocukların % 17'sinin muhtemelen engelli anne, babadan engelli doğacaklarını veya sonradan engelli olacaklarını belirtmişlerdir.

Zihin Engellilerin Cinsel Eğitimi

ve İlgili Araştırmalar

Cinsel eğitimde deney yapılmadığını, cinsel etkinliğin uyarılmadığını; bunun yerine sorumluluk ve kontrol öğretildiğini ifade eden Craft ve Craft (1988), zihin engelli gençlerin kendilerini, vücutlarını ve duygularını anlayabilmek için daha fazla yardıma ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir.

Penny ve Chawatay'a (1982) göre de zihin engellilerin cinsel eğitimi özel bir ilgi ister. Zihin engellilerin çocuklukta öğrendiklerinin daha kalıcı olması nedeniyle de uygun erken eğitim büyük önem taşımaktadır.

Robinson ve Robinson (1965) ise zihin engellilerin, bir durumdan diğerine kolayca genelleştirme yapamadıklarını, bildiklerini yeni durumlara transfer edebilmeleri için özel yardım gerekeceğini belirtmişlerdir. Bernstein (1985) de zihin engelliler için gecikmiş ödüllerin ve uzakta kalmış başarıların fazla önemli olmadığını; çocuklar gibi çabuk ve hazır ödüllere etkilendikleri için öz denetim ve eylemleri geciktirmeyi öğrenmelerinin oldukça zor olduğuna değinmiştir. Ayrıca Bernstein (1985), biyolojik bilgileri anlamadaki yetersiz kapasitelerinin zihin engellilere cinselliği öğretirken yaşanan problemleri daha da artırdığını belirtirken, Penny ve Chawatay (1982) ise zihin engellilerin sosyal uyumlarındaki olası bozuklukların, bu insanların cinsel eğitimleri için de özel problemler yaratabileceğinin muhtemel olduğunu belirtmektedirler. Robinson ve Robinson (1965) ile Craft ve Craft (1988) da uygun erken eğitimin olmaması halinde büyük problemlerin ortaya çıkabileceğini belirtmişlerdir.

Bir bakıma zihin engellilerin kendileriyle alay edilmemesi, saf muamelesi yapılmaması ve gözetime muhtaç olmamaları için normallerden daha iyi bilgilendirilmeleri gerekir (Gordon, 1975).

Oysa çoğu çocuklar gibi zihin engelliler de cinsellikleri hakkındaki bilgileri evinden, akranlarından elde ederler (Vockell ve Mattick, 1972). Gordon (1973) da en iyi eğitimin bir kısmının resmi anlamda yeteneksiz insanlarca yapıldığını, bunların uygun arkadaşça tutumları olduğunu ve cinsellikle ilgili kendi hislerini cesaretle karşılayabildiklerini belirtmiştir. Gordon zihin engelli yetişkinlere cinsel tavsiyelerde bulunurken şu ilkelerden hareket etmektedir:

- a) Mastürbasyon, hangi yaşta veya hangi sıklıkta yapıldığı önemli olmayan bir cinsel davranıştır.
- b) Genital organları içeren bütün cinsel davranışlar gizlilik içinde yapılmalıdır.
- c) Cinsel olarak yetişkin bir kız ve oğlan cinsel ilişkide bulunurlarken hamilelik riski vardır.
- d) Bir çift tam olarak bebek istemediği sürece, doğum kontrolünü anlamalı ve uygulamalıdır.
- e) Toplum yaklaşık olarak 18 yaşına kadar kimsenin cinsel ilişki kurmamasını ister. Bu yaşta kadınlar ve erkekler kendileri için böyle bir kararı verebilmek için hazırdırlar.
- f) Yetişkinler cinsel olarak hiç bir zaman çocukları kullanmamalıdır.
- g) Homoseksüel davranışı yok etmenin tek yolu heteroseksüel davranıştır.
- h) Razi olan yetişkinler arasındaki cinsel faaliyet, gizli olduğu sürece kabul edilebilir.

Zihin engellilerin, herhangi bir eğitim programından bağımsız olarak sahip oldukları cinsel bilgi ve davranışlar üzerinde yapılan çalışmalar ilginçtir. Belirli bir kuruma devam etmemiş 66 zihin engelli genç üzerinde Hall ve Morris'in (1976) yaptığı cinsel bilgi anketinin sonuçlarına göre; her iki grup da mastürbasyonun, menstrüasyonun, cinsel ilişkinin ve hamileliğin ne anlama geldiğini tanımlayabilirken, her iki gruptaki kişilerin ancak yarısından daha azı zührevi hastalığın, aile planlamasının ve doğum kontrolünün ne anlama geldiğini tanımlayabilmişlerdir. Kısırlaştırmanın amaçlarını ve yöntemlerini ise araştırmaya katılanların çok azı tanımlayabilmiştir.

Fischer ve Krajicek (1974) ise yaşları 10-17 arasında değişen ve IQ'ları 33-57 arasında olan 16 zihin engelli çocukla çalışma yapmışlardır. Elde ettikleri bulgular araştırmaya katılan çocukların cinsel kimlik, vücut bölümleri ve fonksiyonları, duygusal fonksiyonlar ve hamilelik hakkındaki ilgi, bilgi ve fonksiyonlarının oldukça yüksek düzeyde olduğunu göstermiş ve daha fazla bilgi edinmek istediklerini ortaya çıkarmıştır. Fischer ve Krajicek cinsel bilgiler vermek amacıyla zeka bölümleri 50-55 ile 75-80 arası ve 25-35 ile 50-55 arasında olan zihin engelliler içinde cinselliğe yönelik bir dizi resim bulunan ve bu resimler hakkında sorular yöneltilen bir cinsel eğitim rehberi geliştirmişlerdir.

Edmonson ve Wish (1975) de Fischer ve Krajicek'in geliştirdiği cinsel eğitim rehberine benzeyen teknikler kullanılarak IQ'ları 50-55 ile 75-80 ve 25-35 ile 50-55 arasında olan ve bir kuruma devam etmemiş zihin engelli erkeklere, insan anatomisi ve cinsel aktivite ile ilgili bilgiler kazandırmaya çalışmışlardır. Ancak araştırmanın sonucu, zihin engelli erkeklerin yanlış bilgiler kazandıklarını ortaya koymuştur.

Zihin engelliler için cinsel eğitim programlarının pek az değerlendirildiğini belirten Penny ve Chawatay (1982), 44'ü hafif, 5'i orta derecede zeka bölümüne sahip, yaş ortalaması 22 olan 49 zihin engelli gencin cinsel eğitim programından ne derecede bilgi edinebildiklerini saptamışlardır. Bulgular, zihin engelli gençlerin cinselliği ve ilişkileri hakkında bilgi edinme ve bu bilgiyi muhafaza etme yeterliliğine sahip olduklarını göstermiştir.

Zihin engelli yetişkinlerle yapılan bir başka çalışmada da Fox ve diğerleri (1984), zihin engelli yetişkinler için sosyal-cinsel beceriler eğitimi programının etkili olduğunu bulmuşlardır.

Richman ve diğerleri (1986) ise ağır ve orta derecede zihin engelli genç dişilerin menstrüasyon bakımı becerilerinin değerlendirilmesi ve eğitimi için 3 iş analizi belirlemişlerdir. Deneklere menstrüasyon bilgisini oyuncak bebekle temsil ederek kazandırmaya çalışmışlardır. Richman ve arkadaşlarının bulunduğu sonuçlar, verilen bilgilerin kazanıldığını ve eğitilmemiş becerilere genelleştirme olduğunu göstermiştir. Yapılan izleme çalışmalarında da becerilerin eğitimin sona ermesinden 30 hafta sonra bile devam ettiğini ortaya çıkarmıştır.

Zihin engellilerin cinsel eğitimleriyle ilgili yapılan araştırmaların sonuçlarına göre, zihin engellilerin cinsel konularda bilgiye ihtiyaç duyduklarını ve uygulanan cinsel eğitim programlarının genellikle etkili olduğu görülmektedir.

Zihin Engellilerin Cinselliğine Yönelik

Görüşler ve İlgili Araştırmalar

Zihin engellideki cinsel ilgiyi çoğu anne, baba ve öğretmenin engel üstüne yığılı engel olarak gördüklerini ifade eden Bernstein (1985), cinsel aktivite üzerine politika ve tutumların çelişmesinin zihin engelli için problem oluşturduğunu belirtmektedir. Craft ve Craft'a (1988) göre de bazı aileler zihin engelli çocuklarının kendi cinsel dürtülerini kontrol edemeyeceklerinden ve böylece başlarını derde sokacaklarından veya cinsel sömürüye kurban olacaklarından korkmaktadırlar. Aynı zamanda bir yandan cinselliğin herhangi bir şekilde ifade edilmesinden korkarlarken diğer yandan da bir gerginliğin oluşacağından ve herhangi bir davranış patlamasına yol açacağından endişe etmektedirler.

Normal çocuklarının masturbasyonunu kabul eden çoğu anne, baba zihin engelli çocuklarının cinselliğinden rahatsız olur ve böyle faaliyetleri engellemek için yasaklar koyabilirler (Bernestein, 1985). Craft ve Craft (1988) ise zihin engelli erkek

çocuk ailelerinin, çoğunlukla mastürbasyon ve bu konuya nasıl değinmeleri gerektiği konusunda endişeli olduklarını belirtmişlerdir.

Aileler, öğretmenler ve bakım personelinin, çoğunlukla belli bir zihin engelli kişinin, ne kadar iyi şekilde para idaresi yapabileceğini, elbisesini giyebileceğini yüksek bir doğruluk derecesi ile tahmin edebileceklerini belirten Craft ve Craft (1988) aileler, öğretmenler ve bakım personelinin aynı kişinin cinsel konular hakkındaki bilgisini tahmin etmekte bu kadar isabetli olmamalarının muhtemel olduğunu; cinsel konuların çoğunlukla tabu olduğunu bu nedenle de açık bir şekilde tartışılmadığını belirtmişlerdir.

Yaptıkları çalışmada Hall, Morris ve Barker (1973) zihin engelli gençlerin ailelerinin, çocuklarının cinsel bilgi ve kişisel görüşlerini tam bir doğrulukla kestirirken, cinsel tavırlarını tahmin edemediklerini ve çocuklarını gerçekte olduğundan, anlamlı olarak daha katı ve kuralcı olarak yargıladıklarını ortaya koymuşlardır.

Zihin engelli ve zihin engelli olmayan kişilerin cinselliği hakkındaki tutumları araştıran Adams, Tallon ve Alcorn (1982) da yaptıkları çalışmada kurum çalışanları, toplum çalışanları ve yüksekokul öğrencilerinin zihin engelli ve zihin engelli olmayan kişilerin cinselliği hakkındaki tutumlarını araştırmışlardır. Bulgular, zihin engelli bireylerin başkalarının olduğu ortamda mastürbasyon yapması durumunda kurum çalışanlarının daha toleranslı olduğunu, normal bireylerin başkaları varken mastürbasyon yapmasına ise yüksekokul öğrencilerinin daha az tolerans gösterdiklerini ortaya koymuştur. Ayrıca kurum çalışanları, oturma odasında yalnız olan zihin engellilerin normal bireylere göre heteroseksüel davranış göstermelerine daha az tolerans göstermişlerdir. Diğer bulgular zihin engelli ve normal bireylerin yalnızken gösterdikleri cinsel davranışa daha toleranslı bakıldığı ve heteroseksüel davranışa homoseksüel davranıştan önemli derecede yüksek tolerans gösterildiğini ortaya koymuştur. Bununla beraber Adams ve diğerleri zihin engelli bireylerin cinsel davranışlarının kabul edilebilirliğinin, normal bireylerinkinden farklı olmadığını belirtmişlerdir.

Bazı alışmalar, menstrüasyon problemini ortadan kaldırmanın bir yolu olarak bazı ailelerin zihin engelli genç kızları için kısırlaştırmayı onayladıklarını ortaya koymuştur (Sexual Development, 1976; Turchin, 1974).

Chamberlain ve diğerleri (1984) yaptıkları çalışmada zihin engelli dişilerin kısırlaştırılmalarına ilişkin ailesel tavırları araştırmışlar ve kısırlaştırma düşüncesinin ailelerin yaşı ve dini ile ilgili olmadığını; kısırlaştırma üzerine ilginin zihin engelinin şiddetli ve menstrüasyon sağlık bilgisinin öğretilmesi zorlukları ile ilgili olduğunu bulmuştur.

Zihin engellilerin cinselliği ve cinsel eğitimi çeşitli yönleriyle diğer ölkelerde araştırılıp incelenirken, ölkemizde bu konuda herhangi bir araştırmaya ve çalışmaya rastlanamamıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim gereksinimleri hakkındaki anne, baba ve eğitimci görüşlerini değerlendirmeyi amaçlayan araştırmanın bu bölümünde sırasıyla araştırma modeli, evren ve örneklem, veriler ve toplanması, uygulama ile toplanan verilerin çözümü ve kullanılan istatistiksel tekniklere ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Araştırma Modeli

Araştırma tarama modelindedir. Tarama modelinde "araştırmaya konu olan birey ya da nesne kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır." (Karasar, 1984, s.80). Bu araştırmada da amaçlarda belirtildiği gibi zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim gereksinimleri hakkındaki anne, baba ve eğitimci görüşleri taranarak değerlendirilmiştir. Araştırmalarda görüşlere başvurulmasının iki nedeni vardır. Karasar'ın (1984, s.139) belirttiği gibi bunlardan:

İlki, belli bir konuda var olan olgusal verilerin bilinip bilinmediğini, ya da bunlara uyulup uyulmadığını görebilmek ve bu yönden "yanlış" görüşler varsa onları belirlemek ve gerekli önlemlerin alınmasına yardımcı olmaktır. İkinci neden, olgusal verilerin "bulunmadığı" durumlarda en uygun problem çözme (karar verme) yaklaşımının "görüşlere" başvurmak olduğu varsayımdır. Bu durumda "çoğunluk görüşü", araştırmacının ya da uygulayıcının kendi başlarına oluşturacakları görüşlerden üstün tutulur.

Bu araştırmada da zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim gereksinimlerinin bilinip bilinmediği, zihin engellilerin cinsel eğitimlerinin gerekli görülüp görülmediği anne, baba ve eğitimci görüşlerine başvurularak saptanmıştır.

Ayrıca zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim gereksinimleri hakkındaki görüşler anne, baba ve eğitimci açısından, anne-babaların eğitim seviyeleri açısından, zihin engellilerin cinsiyetleri açısından, eğitimcilerin cinsiyetleri açısından farklılaşmış farklılaşmadığı karşılaştırılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırma, ailelerin buldukları çevrenin olası etkilerini en aza indirgenme düşüncesinden hareketle İzmir, Bursa ve Balıkesir illerindeki üç Eğitilebilir Çocuklar İş Okulunda yapılmıştır.

Araştırma evrenini, İzmir, Bursa, Balıkesir illerindeki Milli Eğitim Bakanlığı Eğitilebilir Çocuklar İş Okullarına devam eden zihin engelli öğrencilerin, öğrenim derecesi en az ilkokul olan ve çocuklarıyla birlikte yaşayan anne, babaları ile eğitimcileri oluşturmaktadır. Evrenin belirlenebilmesi için, üç ildeki okulların rehberlik bürolarında tutulan kayıtlar incelenerek öğrenim derecesi en az ilkokul olan anne, babalar belirlenmiştir. Saptanan anne-babaların verilerin toplandığı tarihe kadar ölüm ve boşanma durumları incelenerek, ölüm ve boşanma nedeniyle çocuğu ile birlikte yaşamayan anne, babalar dışında kalan 127 anne, 118 baba ve bu kurumlarda görevli bulunan 35 eğitimci araştırmanın evreni olarak belirlenmiştir.

Veri toplama aracının uygulama sırasında fire verebileceği ve bu nedenle araştırmaya katılanların sayılarının düşüş gösterip genelleme güvenilirliğinin azalacağı gözönünde bulundurularak, örneklem alma yoluna gidilmemiş tüm evren araştırmada yer almıştır.

Belirlenen evrenin tamamına ulaşılmasına rağmen veri toplama aracının geri gelmesindeki eksiklik ve yanıtların eksik olması nedeniyle araştırmaya 115 anne, 100 baba ve 34 eğitimci olmak üzere toplam 249 kişi alınmıştır.

Veriler ve Toplanması

Araştırmada veriler anket ile toplanmıştır. Veri toplama aracı (anket), zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim gereksinimleri hakkındaki anne, baba ve eğitimci görüşlerini değerlendirmek için hazırlanmıştır. Bu aracın geliştirilebilmesi için, önce İzmir-Bornova Eğitilebilir Çocuklar İş Okulun'da ailelere bilgi vermesi için davet edilen uzmanlara anne, babaların çocukların cinsel gelişimi ve eğitimi hakkında yönelttikleri sorular aynı kurumda çalışan araştırmacı tarafından kaydedilmiştir. Bununla birlikte bazı ailelerin kurumda çalışan eğitimcilere de zaman zaman çocuklarının cinsel gelişimleri, davranışları ve ne yapabilecekleri konusunda soru

yöneltiltikleri gözlenmiştir. Araştırmacı bu gözlemlerden hareket ederek cinsel eğitim ve zihin engellilerin cinsel eğitimlerine ilişkin çeşitli kaynakları incelemiştir. İncelenen kaynaklardan toplanan bilgiler, anne, babaların soruları, zihin engelliler ve Türk toplumunun değer yargılarında göz önünde bulundurularak zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim gereksinimleri hakkındaki görüşleri değerlendirmek üzere veri toplama aracı (anket) geliştirilmiştir.

Geliştirilen anket maddelerinin zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim gereksinimleri hakkındaki anne, baba ve eğitimci görüşlerini yansıtip yansıtmayacağı özel eğitim alanında Doçent Doktor olan bir uzman ile zihin engellilerle çalışan özel eğitim öğretmenlerinin görüşlerine sunulmuştur. Yapılan öneriler doğrultusunda ankette açık uçlu soru maddelerine yer verilmiş, seçenekli sorunların da önem derecesine göre sıralanması gerektiğine ilişkin yönergede değişiklikler yapılmıştır. Ayrıca başlangıçta anne-babalara ayrı eğitimcilere ayrı olarak hazırlanan anket maddeleri, uzman görüşü doğrultusunda gruplar arasında karşılaştırma yapılabilmesi için anne, baba ve eğitimcilere aynı soru maddeleri yöneltilmiştir.

Zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim gereksinimleri hakkındaki anne, baba ve eğitimci görüşlerini değerlendiren anket iki bölümden oluşmaktadır. Bunlar yönerge ile soruların sıralanışıdır.

Araştırmanın amacını, soruların ne şekilde yanıtlanması gerektiğini açıklayan yönerge, anne, babalara (ek-1) ve eğitimcilere (ek-2) yönelik olarak ayrı ayrı hazırlanmıştır. Anne, babalara ayrı ayrı dağıtılan ankette eğitim seviyesi, yaş, çocukların cinsiyetleri, meslek gibi bilgilere (ek-1) yer verilmiştir. Eğitimcilere verilen ankette, mezun olduğu okul, cinsiyet gibi bilgilere (ek-2) yer verilmiştir.

Soruların sıralanışında seçenekler sınıflamalı, sıralamalı ve açık uçlu olarak belirlenmiş ve ankette karışık olarak yerleştirilmişlerdir (ek-3). Soruların sıralanışında seçenekler, sınıflamalı (evet-hayır), sıralamalı (1'den başlayarak en önemliden önemsiz doğru sıralama) maddelerde ne şekilde görüş belirtileceği ayrıca açıklanmış, açık uçlu sorularda yanıtların maddeler halinde sıralanarak yazılması belirtilmiştir.

Uygulama

Uygulama için önce Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nden alınan resmi yazı (ek-4) ile İzmir, Bursa, Balıkesir il valiliklerine başvurularak gerekli izinler (ek-5, 6, 7) alınmıştır. İzmir, Bursa, Balıkesir valiliklerinden alınan izinlerle bu illerdeki Eğitilebilir Çocuklar İş Okulu müdürlüklerine kurumlarında araştırma yapılacağı bildirilmiştir. Her üç kurumda da verilerin 1992-1993 öğretim yılı başında toplanmasına karar verilmiştir. İzmir-Bornova Eğitilebilir Çocuklar İş Okulu'ndan başlayarak sırasıyla Balıkesir ve Bursa illerindeki okullarda da ayrı ayrı günlerde zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim gereksinimleri hakkındaki anne, baba ve eğitimci görüşlerini değerlendirmek üzere geliştirilen anket uygulanarak veriler toplanmıştır.

Veri toplama aracının (anketin) uygulama sırasında fire vermesini en aza indirmek ve uygulamanın kısa sürede gerçekleştirilebilmesi için İzmir ve Bursa Eğitilebilir Çocuklar İş Okullarına devam eden öğrencilerin anne, babaları hazırlanan çağrı yazısı ile toplantıya çağırılmışlardır.

Okulların rehberlik bürolarından elde edilen bilgiler doğrultusunda en az ilkokul mezunu olmayan, boşanma ve ölüm gibi nedenlerle anne ya da babanın araştırmaya katılamayacağı aileler belirlenmiş, anne-babaya (ek-8), anneye (ek-9), babaya (ek-10) gönderilmek üzere çağrı yazıları hazırlanmıştır. Çağrı yazıları zarflanarak hangi öğrencilerin anne, babasına gönderileceği zarfların üzerine yazılmıştır. İzmir Eğitilebilir Çocuklar İş Okulu'nda araştırmacı çağrı yazılarını ders öğretmenlerine vererek öğrencilere dağıtılmasını sağlamıştır. Bursa Eğitilebilir Çocuklar İş Okulu'na da çağrı yazıları posta ile okul müdürlüğüne gönderilerek öğrencilere dağıtılması ve belirlenen tarihte öğrencilerin anne, babalarıyla toplantı yapılacağı bildirilmiştir. Balıkesir Eğitilebilir Çocuklar İş Okulu'nda ise öğretim yılı başında okulda yapılan veli toplantısının olduğu tarihte, toplantı başlamadan önce okula gelen anne-babalara anket uygulanmış, ayrıca çağrı yazısı gönderilmemiştir. Her üç okulda da toplantı ayrı tarihlerde yapılmış, toplantı tarihleri okul müdürlerine önceden bildirilmiştir.

Toplantıya katılan anne, babalara okul müdürlerince gösterilen yerlerde masa, sandalye ve kalem sağlanarak anket uygulanmıştır. Uygulamadan önce anketler anne ve babalara ayrı ayrı dağıtılarak yönergeyi ve soru maddelerini dikkatle okuyup birbirlerini etkilemeden kendi görüşlerini yönergede belirtilen şekilde işaretleyerek belirtmeleri istenmiştir.

Her üç okuldaki toplantıda da veri toplama aracı araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Ancak çağırıldığı halde toplantıya katılmayan anne ve babalara eşleriyle eşi de toplantıya gelmeyenlere de çocuklarıyla yine zarflara konularak anketler gönderilmiştir. Evlere gönderilen anketlerin cevaplandıktan sonra hemen ertesi gün çocuklarıyla okula göndermeleri istenmiştir. İzmir Eğitilebilir Çocuklar İş Okulu'nda evlere gönderilen anketlerin geri toplanması araştırmacı tarafından kontrol edilebildiği halde Bursa ve Balıkesir'de bu kontrol sağlanamamıştır. Bursa ve Balıkesir Eğitilebilir Çocuklar İş Okulları'nda öğrencilerin getirdiği anketler eğitimciler tarafından toplanmış okul müdürlerine veya müdürün görevlendirdiği kişilere verilerek araştırmacının adresine gönderilmeleri sağlanmıştır.

Eğitimcilere yönelik anket ise İzmir-Bornova Eğitilebilir Çocuklar İş Okulu'nda anne, babalarla yapılan toplantıdan bir gün önce okulda dağıtılmış, cevaplar verildikten sonra toplanmıştır. Balıkesir'de anne, babalara anket uygulanmadan önce eğitimcilere uygulanmıştır. Bursa'da ise anket anne, babalara uygulandıktan hemen sonra eğitimcilere de uygulanmıştır.

Verilerin Çözümü ve Kullanılan

İstatistiksel Teknikler

Zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim gereksinimleri hakkındaki görüşleri değerlendirmek için yapılan taramalardan sonra elde edilen bulgular için anket maddeleri tek tek incelenmiştir. Anket ile elde edilen bulgular araştırmanın amacına göre oluşturulan tablolara işlenmiş ve yüzdeler (%) halinde özetlenmiştir.

Anne, babaların yaşları, gelirleri, meslekleri, öğrenim durumları ve çocukların yaşları ile eğitimcilerin mezun oldukları okullar ve yaşları gruplandırılarak tablolara işlenmiş, yüzdeler halinde özetlenmiştir. Ayrıca yaşların ve gelirlerin ortalamaları alınmıştır.

Araştırma amaçlarında yer alan soruların yanıtlarının verilebilmesi için de istatistiksel tekniklere gerek duyulmuştur. Araştırma verilerinin sınıflanabilir türden olması nedeniyle parametrik olmayan istatistiksel tekniklerden (χ^2) testi kullanılarak görüşler arasındaki farklılıkların anlamlı olup olmadığı sınanmıştır. Toplumsal bilim araştırmalarında en yaygın kullanılan düzey olması nedeniyle .05 anlamlılık düzeyi seçilmiştir.

(χ^2) testinin uygulanabilmesi için önce, amaca uygun olarak elde edilen araştırma bulguları tablolarda ifade edilmiştir. Ancak bazı seçenekli anket maddelerinin (χ^2) testine yanıt verebilmesi için araştırmaya katılanlardan beş (5) ve beşden az kişinin belirttiği seçenekler tablolara işlenmemiştir. Bununla birlikte ankete yanıt verenlerden önem sırasına göre belirtilmesi istenen maddelerin çözümlenebilmesi ve tablolara işlenebilmesi için sadece ilk sırada belirtilen seçenek dikkate alınmıştır. (χ^2) testi koşullarına uygun olan verilerin sonuçları elde edilmiştir. Elde edilen bulgular (χ^2) Dağılım Değerleri Tablosu'nda yer alan değerlerle karşılaştırılarak araştırma gruplarının görüşleri arasında farklılık olup olmadığı ortaya çıkartılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde önce araştırmaya katılan anne, babaların yaşları, aylık gelirleri, öğrenim durumları ile eğitimcilerin yaşları, cinsiyetleri ve mezun oldukları okullara ilişkin dağılımlara yer verilmiştir. Daha sonra araştırmanın genel amacı çerçevesinde zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim gereksinimleri hakkındaki anne, baba ve eğitimci görüşlerine ilişkin bulgular ve yorumlara yer verilmiştir. Bulguların sunulduğunda ankette yer alan maddelerin diziliş sırası ile yanıt aranan sorunların ele alınış sırası izlenmiştir.

Anne, Baba ve Eğitimcilerin Niteliklerine

Göre Dağılımları

Anket sonuçlarından elde edilen bilgiler doğrultusunda annelerin, babaların yaşları, gelirleri, öğrenim durumları, meslekleri ile eğitimcilerin cinsiyetleri, yaşları ve mezun oldukları okullara ilişkin bilgileri içeren tablolar aşağıda yer almıştır.

Anne, Baba ve Eğitimcilerin Yaşları:

Araştırmaya katılan 115 anne, 100 baba ve 34 eğitimcinin yaşlara göre dağılımı Çizelge 1'de verilmiştir. Annelerin yaş ortalaması 41, babaların 46, eğitimcilerin ise 34 olarak bulunmuştur.

Çizelge 1. Anne, Baba ve Eğitimcilerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Yaş Grupları	Anneler		Babalar		Eğitimciler	
	N	%	N	%	N	%
20-24'den az	-	-	-	-	2	5,88
24-28'den az	-	-	-	-	11	32,25
28-32'den az	4	3,48	-	-	1	2,94
32-36'dan az	17	14,78	5	5	7	20,59
37-40'dan az	42	36,52	11	11	3	8,82
40-44'den az	25	21,74	33	33	5	14,71
44-48'den az	15	13,04	23	23	2	5,88
48-52'den az	6	5,22	10	10	1	2,94
52-56'dan az	4	3,48	6	6	2	5,88
56-60'dan az	2	1,74	8	8	-	-
60-64'den az	-	-	3	3	-	-
64-68'den az-	-	1	1	-	-	-
Toplam	115	100	100	100	34	100

$$\bar{x}=41$$

$$\bar{x}=46$$

$$\bar{x}=34$$

Çizelge 1'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan annelerin yaşları 28 ile 60 arasında değişmektedir. Babaların yaş dağılımı da 32 ile 68 yaş arasında değişmektedir. Eğitimcilerin ise 20 ile 56 yaş arasında dağılım gösterdikleri gözlenmiştir.

Yaş gruplarının dağılımına göre araştırmaya katılanlar arasında eğitimciler en genç yaş gurubunu oluştururken, annelerin yaşlarının eğitimcilerden daha büyük olduğu, babaların ise her iki gruba göre daha büyük yaş grubunu oluşturduğu

görülmektedir. Bununla beraber her üç kümeye ait yaş ortalamalarının orta yaş grubunda yer aldığı anlaşılmaktadır.

Anne, Babaların Aylık Gelirleri

Zihin engelli ergenlerin anne, babalarının aylık gelir durumları ile ilgili dağılımlar çizelge 2 de gösterilmiştir.

Çizelge 2. Anne, Babaların Aylık Gelir Durumlarına Göre Dağılımı

Aylık Gelir Grupları	Anneler		Babalar	
	N	%	N	%
500.000-1.500.000	19	16,52	13	13
1.500.000-2.500.000	37	32,17	41	41
2.500.000-3.500.000	33	28,70	21	21
3.500.000-4.500.000	13	11,30	10	10
4.500.000-5.500.000	11	9,57	5	5
5.500.000-6.500.000	1	0,87	6	6
6.500.000-7.500.000	1	0,87	-	-
7.500.000-8.500.000	-	-	3	3
8.500.000-9.500.000	-	-	-	-
9.500.000-10.500.000	-	-	1	1
Toplam	115	100	100	100

$$\bar{x}=2.213.043$$

$$\bar{x}=2.930.000$$

Çizelge 2'de görüldüğü gibi anneler aylık gelirlerinin 500.000-1.500.000 TL. ile 6.500.000-7.500.000 TL. arasında gösterirler, babalar aylık gelirlerinin 500.000-1.500.000 TL. ile 9.500.000-10.000.000 TL. arasında olduğunu belirtmişlerdir. Aylık

gelir ortalamaları annelerin 2.713.043 TL. babaların 2.930.000 TL. olarak bulunmuştur.

Aylık gelir dağılımlarından Eğitilebilir Çocuklar İş Okulu'na devam eden zihin engelli ergenlerin ailelerinin ekonomik durumlarının genellikle orta gelir düzeylerinde yer aldığı anlaşılmaktadır.

Anne, Babaların Öğrenim Durumları

Zihin engelli ergenlerin anne, babalarının öğrenim durumlarına göre dağılımları çizelge 3'de gösterilmiştir.

Çizelge 3. Anne, Babaların Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı

Öğrenim Düzeyleri	Anneler		Babalar		TOPLAM	
	N	%	N	%	N	%
İlkokul	73	63,48	50	50	123	57,20
Ortaokul	16	13,91	17	17	33	15,34
Lise	18	15,65	16	16	34	15,81
Üniversite	8	6,96	17	17	25	11,62
Toplam	115	100	100	100	215	100

Çizelge 3'de görüldüğü gibi annelerin %63,48'i ilkokul, %13,91'i ortaokul, %15,65'i lise, %6,96'sı üniversite mezunu iken babaların %50'si ilkokul, %17'si ortaokul, %16'sı lise, %17'si de üniversite mezunudur.

Çizelgeden de anlaşılacağı gibi, araştırmaya katılan annelerin öğrenim durumları babaların öğrenim durumlarına göre daha düşük düzeydedir. Bunun yanında araştırmaya katılan anne babaların tümü ele alındığında, sözü edilen üç Eğitilebilir Çocuklar İş Okulu'na devam eden ergenlerin anne, babalarının yarısından fazlasının ilkokul düzeyinde öğrenim görmüş oldukları ortaya çıkmaktadır. Bir başka

ifadeyle, bu çocukların anne-babalarının öğrenim durumlarının oldukça alt düzeyde olduğu belirlenmiştir.

Anne, Babaların Meslekleri

Araştırmaya katılan anne, babaların mesleklerine ilişkin dağılımlar çizelge 4'de gösterilmiştir.

Çizelge 4'de de görüldüğü gibi annelerin büyük bir kısmı (%78,26) ev kadını olduğu halde az sayıdaki diğer annelerin hemşire (%3,48), öğretmen (%1,09), memur (%5,22), işçi (%1,74), emekli (%1,74), serbest meslek sahibi olduğu belirlenmiştir. Babaların çoğunluğunun meslekleri işçi (%17), memur (%16), emekli (%14), serbest (%14) ve zanaatkar (%14) olarak değişirken, çok az sayıdaki diğer babaların mesleklerinin ise öğretmen (%8), subay (%3), teknisyen-mühendis (%3), sağlık memuru (%3) ve çiftçi (%1) olarak dağılım gösterdiği gözlenmiştir.

Çizelge 4. Anne, Babaların Mesleklerine Göre Dağılımı

Meslekler	Anneler		Babalar	
	N	%	N	%
İşçi	2	1,74	17	17
Memur	6	5,22	16	16
Emekli	2	1,74	14	14
Serbest (esnaf, tüccar)	2	1,74	21	21
Zanaatkar	-	-	14	14
Öğretmen	7	6,90	8	8
Subay	-	-	3	3
Teknisyen-Mühendis	2	1,74	3	3
sağlık memuru-Laborant	-	-	3	3
Çiftçi	-	-1	1	
Hemşire	4	3,48	-	-
Ev kadını	90	78,26	-	-
Toplam	115	100	100	100

Eğitimcilerin Cinsiyetlerine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan eğitimcilerin cinsiyetlerine göre dağılımı çizelge 5'de verilmiştir.

Çizelge 5. Eğitimcilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyetler	Eğitimcilerin sayısı	
	N	%
Kadın	19	55,88
Erkek	15	44,12
Toplam	34	100

Çizelge 5'de görüldüğü gibi İzmir-Bornova, Bursa ve Balıkesir Eğitilebilir Çocuklar İş Okullarında çalışan eğitimcilerin %55,88'i bayan (19 eğitimci), %44,12'si de erkektir (15 eğitimci).

Eğitimcilerin Mezun Oldukları Okullar

Araştırmaya katılan eğitimcilerin mezun oldukları okullara göre dağılımı çizelge 6'da gösterilmiştir.

Çizelge 6. Eğitimcilerin Mezun Oldukları Okullara Göre Dağılımı

Okullar	Eğitimcilerin Sayısı	
	N	%
Öğretmen Lisesi	1	2,94
Açıköğretim Önlisans	6	17,64
Yüksek Öğretmen Okulu	1	2,94
Eğitim Enstitüsü	6	17,64
Eğitim Fakültesi	17	50,00
Edebiyat Fakültesi Pedagoji Bölümü	1	2,94
Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü	1	2,94
Sosyal Hizmetler Yüksek Okulu	1	2,94
TOPLAM	34	100

Çizelge 6'da görüldüğü gibi İzmir-Bornova, Bursa, Balıkesir Eğitilebilir Çocuklar İş Okullarında çalışan eğitimcilerin büyük kısmı (%50) Eğitim Fakültesi mezunu olup, %17,64'ü Açıköğretim Önlisans, % 17,64'ü Eğitim Enstitüsü mezunu iken Edebiyat Fakültesi Pedagoji ve Psikoloji Bölümleri ile Sosyal Hizmetler

Yüksekokulu ile Öğretmen Lisesinden mezun birer eğitimcinin bulunduğu gözlenmiştir. Eğitimcilerin %2,94'ü dışında tümünün yükseköğrenimli olması dikkate değer bir bulgudur.

Anne, Baba ve Eğitimcilerin Zihin Engelli Ergenlerin

Cinsel Eğitim Gereksinimleri Hakkındaki Görüşlerine

İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu kısımda 1992-1993 öğretim yılında İzmir-Bornova, Bursa ve Balıkesir illerindeki Eğitilebilir Çocuklar İş Okullarına devam eden zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim gereksinimleri hakkında anne, baba ve eğitimci görüşlerine ilişkin bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Bulguların sunulduğunda amaçlarda yanıt aranan soruların ele alınış sırası ile anket maddelerinin diziliş sırası izlenmiştir.

Anne, Baba ve Eğitimcilerin Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Eğitim Gereksinimleri Hakkındaki Görüşleri

Anne, baba ve eğitimcilerin zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim gereksinimleri hakkındaki görüşlerinin anket maddelerinin diziliş sırasına göre şöyle olduğu belirlenmiştir.

Cinsel eğitim kavramının anlamı.- Çizelge 7'de görüldüğü gibi cinsel eğitim kavramının anlamını annelerin %60,53'ü, babaların %51,02'si eğitimcilerin de %84,85'i "Kız ve erkek çocukların toplum içerisindeki rollerine uygun davranışları edinmelerine yönelik ortamların düzenlenmesi" olarak çoğunlukla belirtmişlerdir.

Çizelge 7. Anne, Baba ve Eğitimcilerin Cinsel Eğitim Kavramının Anlamı Hakkındaki Görüşleri

Cinsel Eğitim Tanımları	Anne		Baba		Eğitimci		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
İnsanlara Cinsel Organlar ve İşlevleri Hakkında Bilgi vermek	13	11,40	15	15,31	3	9,09	31	12,65
İnsanlarda Üreme Konusunda Bilgi Vermek	10	8,77	12	12,24	-	-	22	8,98
İnsanlara Cinsel İlişkiler Hakkında Bilgi vermek	22	19,30	21	21,43	2	6,06	45	18,37
Kız ve erkek çocukların Toplum içerisindeki rollerine uygun davranışları edinmelerine yönelik ortamların düzenlenmesi	69	60,53	50	51,02	28	84,85	147	60
TOPLAM	114	100	98	100	33	100	245	100

"İnsanlara cinsel ilişkiler hakkında bilgi vermek" seçeneğini annelerin %19,30'u, babaların %21,43'ü, eğitimcilerin de %6,06'sı cinsel eğitim kavramının anlamı olarak belirtirken; "İnsanlara cinsel organlar ve işlevleri hakkında bilgi vermek" seçeneğini annelerin %11,40'ı, babaların %15,31'i, eğitimcilerin %9,09'u belirtmiştir. "İnsanlara üreme konusunda bilgi vermek" seçeneğini ise annelerin %8,77'si, babaların %12,24'ü belirtirken eğitimciler cinsel eğitim kavramının anlamı olarak bu seçeneği hiç belirtmemişlerdir.

Uygun olmayan cinsel davranışlar.- Çizelge 8'de görülen toplam veriler değerlendirildiğinde anne, baba ve eğitimcilere göre uygun olmayan cinsel davranışların önem sırasına göre şöyle olduğu belirlenmiştir.

Çizelge 8. Anne, Baba ve eğitimcilere göre Uygun Olamayan Cinsel Davranışlar

Uygun Olamayan Cinsel Davranışlar	Anne		Baba		Eğitimci		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Eşcinsellik	20	16,53	28	26,42	20	35,71	68	24,03
Mastürbasyon (Başkalarının yanında yapılan)	12	9,92	15	14,15	8	14,29	35	12,37
Teşhircilik	8	6,61	9	8,49	6	10,71	23	8,13
Cinsel taciz (Elle yada sözle)	15	12,40	13	12,26	6	10,71	34	12,01
Küçüklere yada özürülere yapılan tecavüz	4	3,31	3	2,83	2	3,57	9	3,18
T.V. gazete ve dergilerdeki açık yayınları izlemek (porno film izleme)	12	9,92	12	11,32	1	1,79	25	8,83
Tecavüz	9	7,44	4	3,77	3	5,36	16	5,65
Evlilik dışı ilişki	18	14,88	7	6,60	-	-	25	8,83
Karşı cinsle özenme (cinsiyet değiştirme)	6	4,96	2	1,89	-	-	8	2,83
Karşı cinsten kişilerin başkalarının yanında sarılma ve öpüşmesi	5	4,13	2	1,89	-	-	7	2,47
Hayvanlarla cinsel ilişki	4	3,31	5	4,72	5	8,93	14	4,95
Grup halinde yapılan cinsel ilişki	2	1,65	2	1,89	2	3,57	6	2,12
Ters ilişki (Karşı cinsle anal ilişki)	6	4,96	4	3,77	3	5,36	13	4,59
TOPLAM	121	100	106	100	56	100	283	100

Çizelge 8'de görüldüğü gibi uygun olmayan cinsel davranış olarak % 24,03 ile ilk sırada eşcinsellik yer almaktadır. Bunu % 12,37 ile başkalarının yanında yapılan mastürbasyon, % 12,01 ile cinsel taciz, % 8,83 oranlarında T.V., gazete ve dergilerdeki açık yayınların izlenmesi ile evlilik dışı ilişki, %8,13 ile teşhircilik izlemektedir. Küçüklere ya da özürülere yapılan tecavüz (% 3,18), Karşı cinse özenme-cinsiyet değiştirme (% 2,83), karşı cinsten kişilerin başkalarının yanında sarılma ve öpüşmesi (% 2,47), Grup halinde yapılan cinsel ilişki (% 2,12) en az belirtilen uygun olmayan cinsel davranışlardır.

Anneler çoğunlukla eşcinsellik (% 16,53), evlilik dışı ilişki (% 14,88), Cinsel tacizi (% 12,40) uygun olmayan cinsel davranış olarak belirtirlerken; babalar çoğunlukla eşcinsellik (% 26,42), başkalarının yanında yapılan mastürbasyon (% 14,15), Cinsel taciz (% 12,26), T.V. gazete ve dergilerdeki açık yayınları izlemeyi (% 11,32) belirtmektedirler. Eğitimciler ise çoğunlukla %35,71 ile eşcinsellik, % 14,29 ile başkalarının yanında yapılan mastürbasyon, % 10,71 oranlarında da teşhircilik ve cinsel tacizi uygun olmayan cinsel davranış olarak belirtmişlerdir.

Cinsel eğitim programlarında yer alması gereken konular.- Çizelge 9'daki toplam veriler değerlendirildiğinde anne, baba ve eğitimcilerin cinsel eğitim programında yer almasını istedikleri cinsel konuların önem sırasına göre sıralanışının şöyle olduğu belirlenmiştir. Cinsel eğitim programında yer alması gereken konular arasında % 17,52 ile cinsel ilişki ve yaşantı konusunun ilk sırada yer aldığı görülmüştür. Bunu % 14,20 ile evlilik, % 12,99 ile toplum kurallarına uygun davranışların öğretilmesi, % 10,57 ile zihin engellilerin cinsel gelişim özellikleri, % 9,67 ile de üreme ve doğum konuları izlemektedir. Annelerin cinsel eğitim programında yer almasını istedikleri cinsel konular çoğunlukla evlilik (% 19,71), cinsel ilişki ve yaşantı (% 14,6), toplum kurallarına uygun davranışların öğretilmesi (% 10,95) konularıdır. Babalar da cinsel ilişki ve yaşantı (% 19,84), evlilik (% 14,29), üreme ve doğum (% 13,49), toplum kurallarına uygun davranışların öğretilmesi (% 11,11) konularının cinsel eğitim programında yer alması gerektiğini diğer konulardan daha fazla belirtmişlerdir. Eğitimciler ise cinsel eğitim programında yer alması

gereken konular arasında % 20,59 ile toplum kurallarına uygun cinsel davranışların öğretilmesi, % 19,12 ile cinsel ilişki ve yaşantı, %17,65 zihin engellilerin cinsel gelişim özellikleri, % 11,76 ile cinsel organlar ve işlevleri konularını diğer konulardan daha fazla belirtmişlerdir.

Çizelge 9. Anne, Baba ve Eğitimcilere Göre Cinsel Eğitim Programlarında

Yer Alması Gereken Konular

Cinsel Eğitim Programında Yer Alması Gereken Cinsel Konular	Anne		Baba		Eğitimci		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Cinsel Gelişim, Zihin Engellilerin Cinsel Gelişim Özellikleri	13	9,49	10	7,94	12	17,65	35	10,57
Mastürbasyon nasıl önlenir?	4	2,92	2	1,59	3	4,41	9	2,72
Evlilik	27	19,71	18	14,29	2	2,94	47	14,20
Cinsel Organlar ve İşlevleri	7	5,11	6	4,76	8	11,76	21	6,34
Cinsel Organların Temizliği ve Bakımı	11	8,03	2	1,59	3	4,41	16	4,83
Doğum Kontrolü ve Aile Planlaması	4	2,92	6	4,76	2	2,94	12	3,63
Cinsel İlişki ve Cinsel Yaşantı	20	14,60	25	19,84	13	19,12	58	17,52
Cinsel Eğitim Vermede Kullanılacak Yöntemler	5	3,65	9	7,14	1	1,47	15	4,53
Zihin Engellilerin Cinsel Yaşamları ve Üreme Özellikleri	9	6,57	3	2,38	1	1,47	13	3,93
Toplum Kurallarına Uygun Cinsel Davranışların Öğretilmesi	15	10,95	14	11,11	14	20,59	43	12,99
Cinsel Kimliğin Benimsetilmesi	6	4,38	8	6,35	4	5,88	18	5,44
Cinsel Hastalıklar	6	4,38	6	4,76	-	-	12	3,63
Üreme ve Doğum	10	7,30	17	13,49	5	7,35	32	9,67
TOPLAM	137	100	126	100	68	100	331	100

Zihin engelli ergenlerin cinsel konularda anne, baba ve eğitimcilere soru yöneltip yöneltmedikleri.- Çizelge 10'da görüldüğü gibi zihin engelli ergenlerin kendilerine cinsel konularda soru yönettiğini belirten annelerin oranı % 39,13 olduğu halde bu oran babalarda %25 eğitimcilerde ise % 55,88' dir.

Çizelge 10. Anne, Baba ve Eğitimcilere Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Konularda Soru Yöneltip Yöneltmedikleri

Zihin Engelli Ergenler Size Cinsel Konularda Soru Yöneltiliyor mu?	Anne		Baba		Eğitimciler		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Evet	45	39,13	25	25	19	55,88	89	35,74
Hayır	70	60,87	75	75	15	44,12	160	64,26
Toplam	115	100	100	100	34	100	249	100

Zihin engelli ergenlerin cinsel konularda en çok soru yönelttikleri kişiler.-

Anne, baba ve eğitimcilere göre zihin engelli ergenlerin en çok soru yönelttikleri kişiler çizelge 11'de gösterilmiştir.

Çizelge 11. Anne, Baba ve Eğitimcilere Göre Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Konularda En Çok Soru Yöneltilen Kişiler

Cinsel Konularda En Çok Soru Yöneltilen Kişiler	Anne		Baba		Eğitimci		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Anneye	40	36,04	36	36	6	18,75	82	33,74
Babaya	15	13,51	15	15	-	-	30	12,35
Arkadaşlarına	7	6,31	10	10	14	43,75	31	12,76
Bilmiyorum	49	44,14	39	39	12	37,50	100	41,15
TOPLAM	111	100	100	100	32	100	243	100

Çizelge 11'de görüldüğü gibi annelerin % 44,14'ü, babaların % 39'u, eğitimcilerin de % 37,50'si zihin engelli ergenlerin cinsel konularda en çok soru yönelttikleri kişileri bilmediklerini belirtmişlerdir. Zihin engelli ergenlerin cinsel konularda en çok anneye soru yönettiğini annelerin % 36,04'ü, babaların % 36'sı, eğitimcilerin % 18, 75'i; arkadaşlarına yönelttiklerini annelerin % 6,31'i, babaların % 10'u, eğitimcilerin % 37,50'si; babaya yönelttiklerini ise annelerin % 13,51'i, babaların % 15'i belirtirken, eğitimcilerin hiç biri zihin engellilerin cinsel konularda en çok babaya soru yönelttiklerini belirtmişlerdir.

Zihin engelli ergenlerin cinsel konulardaki sorularını yanıtlayanlar.-

Çizelge 12'de anne, baba ve eğitimcilere göre zihin engelli ergenlerin cinsel konulardaki sorularını yanıtlayan kişiler gösterilmiştir. Buna göre annelerin % 42,34'ü, babaların %39,39'u, eğitimcilerin de % 35,29'u zihin engelli ergenlerin cinsel konulardaki sorularını kimlerin yanıtladığını bilmediklerini belirtmişlerdir. Anne, baba ve eğitimcilere göre zihin engelli ergenlerin cinsel konulardaki sorularını yanıtlayanlar arasında annesi seçeneğini annelerin % 38,74'ü, babaların % 38,38'i eğitimcilerin % 17,65'i; babası seçeneğini annelerin % 16,22'si, babaların % 18,18'i belirtirken eğitimcilerin hiç biri bu seçeneği belirtmemişler; arkadaşları seçeneğini eğitimcilerin % 26,47'si, annelerin % 2,70'i, babaların % 4,4'ü belirtirken öğretmeni seçeneğini ise eğitimcilerin % 20,59'u belirtirken anne ve babaların hiç biri öğretmenin zihin engelli ergenlerin cinsel konulardaki sorularını yanıtladığını belirtmemişlerdir.

Çizelge 12. Anne, Baba ve Eğitimcilerle Göre Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Konulardaki Sorularını Yanıtlayanlar

Zihin Engelli Ergenlerin Sorularını Yanıtlayanlar	Anne		Baba		Eğitimci		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Annesi	43	38,74	38	38,38	6	17,65	87	35,66
Babası	18	16,22	18	18,18	-	-	36	14,75
Öğretmeni	-	-	-	-	7	20,59	7	2,87
Arkadaşları	3	2,70	4	4,04	9	26,47	16	6,56
Bilmiyorum	47	42,34	39	39,39	12	35,29	98	40,16
TOPLAM	111	100	99	100	34	100	244	100

Zihin engelli ergenlerin en çok merak ettikleri cinsel konular.- Çizelge 13'deki toplam veriler değerlendirildiğinde anne, baba ve eğitimcilerle göre zihin engelli ergenlerin en çok merak ettikleri cinsel konuların önem sırasına göre sıralanışının şöyle olduğu belirlenmiştir.

Anne, baba ve eğitimcilerle göre zihin engelli ergenler % 30,34 ile en çok nasıl dünyaya geldiği, çocuk sahibi olup olamayacağı konusunu merak etmektedirler. Bunu % 18,54 ile cinsel ilişki, %17,42 ile evlilik (evlenip evlenemeyecekleri), % 12,92 ile Karşı cinsle kendi cinsinin cinsel organları ve işlevleri, %11,80 ile de T.V'deki sahnelerde neler olduğu konuları izlemektedir. Vücudunda meydana gelen değişikliklerin nedeni (% 5,62), cinsel organların neden ve nasıl temizlendiği (% 3,37) en az belirtilen konulardır.

Çizelge 13. Anne, Baba ve Eğitimcilere Göre Zihin Engelli Ergenlerin En Çok Merak Ettikleri Cinsel Konular

Zihin Engelli Ergenlerin En Çok Merak Ettiği Cinsel Konular	Anne		Baba		Eğitimci		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Karşı cinsle kendi cinsinin cinsel organları ve işlevleri	6	8	8	14,55	9	18,75	23	12,92
Cinsel İlişki	12	16	9	16,36	12	25	33	18,54
Vücutunda meydana gelen değişikliklerin nedeni	7	9,33	1	1,82	2	4,17	10	5,62
Evlilik (evlenip evlenemeyeceği)	14	18,67	11	20	6	12,50	31	17,42
Nasıl dünyaya geldiği, çocuk sahibi olup olamayacağı	24	32	14	25,45	16	33,33	54	30,34
T.V.'deki sahnelerde açık neler olduğu	10	13,33	9	16,36	2	4,17	21	11,80
Cinsel organların neden ve nasıl temizlendiği	2	2,67	3	5,45	1	2,08	6	3,37
TOPLAM	75	100	55	100	48	100	178	100

Zihin engelli ergenlerin en çok merak ettiği cinsel konunun nasıl dünyaya geldiği, çocuk sahibi olup olmayacakları konusu olduğunu annelerin % 32'si, babaların % 25,45'i, eğitimcilerin % 33,33'ü belirtirken, Cinsel ilişki konusunu annelerin % 16'sı, babaların % 16,36'sı, eğitimcilerin de % 25'i belirtmiştir. Evlilik konusunun merak edildiğini ise annelerin %18,67'si, babaların %20'si, eğitimcilerin

%12,50'si belirtirken, T.V. 'deki açık sahnelerde neler olduğunu merak edildiğini annelerin % 13,33'ü, babaların % 16,36'sı eğitimcilerin % 4,17'sinin belirttiği; karşı cinsle kendi cinsinin cinsel organları ve işlevleri konusunun merak edildiğini de annelerin % 8'inin, babaların % 14, 55'inin eğitimcilerin de % 18,75'inin belirttiği görülmüştür.

İnsanların sistemli bir cinsel eğitim almalarının gerekliliği hakkındaki görüşler.- Anne, baba ve eğitimcilerin insanların sistemli bir cinsel eğitim almalarının gerekliliği hakkındaki görüşleri çizelge 14'de gösterilmiştir. Buna göre annelerin % 92,17'si, babaların % 97'si, eğitimcilerin de % 100'ü insanların sistemli bir cinsel eğitim almalarını büyük bir çoğunlukla gerekli görmekte-dirler.

Çizelge 14. Anne, Baba ve Eğitimcilere Göre Cinsel Eğitimin Gerekliliği

Sizce Cinsel Eğitim	Anne		Baba		Eğitimciler		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Gerekli mi?								
Evet	106	92,17	97	97	34	100	237	95,18
Hayır	9	7,83	3	3	-	-	12	4,82
Toplam	115	100	100	100	34	100	249	100

Zihin engellilerin yeterli cinsel eğitim alıp almadıklarına ilişkin görüşler.

Çizelge 15 de görüldüğü gibi annelerin % 89,57'sinin, babaların % 90'nın, eğitimcilerin ise % 97,06'sının zihin engelli ergenlerin yeterli cinsel eğitim almadıkları görüşünde oldukları belirlenmiştir.

Çizelge 15. Anne, Baba ve Eğitimcilerle Göre Zihin Engellilerin Cinsel Eğitimlerinin Yeterliliği

Zihinsel Engellilerin Cinsel Eğitimleri Yeterli mi?	Anne		Baba		Eğitimciler		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Evet	12	10,43	10	10	1	2,94	23	9,24
Hayır	103	89,57	90	90	33	97,06	226	90,76
Toplam	115	100	100	100	34	100	249	100

Zihin engelli ergenlerin cinsel konularda eğitimlerinin gerekliliği hakkındaki görüşler.- Anne, baba ve eğitimcilerle göre zihin engelli ergenlerin aldıkları eğitime ek olarak cinsel konularda da eğitimlerinin gerekli olup olmadığı çizelge 16 gösterilmiştir.

Çizelge 16. Anne, Baba ve Eğitimcilerini Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Konularda Eğitimlerinin Gerekliliği Hakkındaki Görüşleri

Sizce Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Konularda Eğitimleri Gerekli mi?	Anne		Baba		Eğitimciler		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Evet	108	93,91	93	93	33	97,06	234	93,98
Hayır	7	6,09	7	7	1	2,94	15	6,02
Toplam	115	100	100	100	34	100	249	100

Çizelge 16 da da görüldüğü gibi annelerin % 93,91'i, babaların % 93'ü eğitimcilerin ise % 97,06'sı zihin engelli ergenlerin aldıkları eğitime ek olarak cinsel konularda da eğitimleri gerektiği görüşündedirler.

Zihin engelli ergenlere cinsel eğitimi kimlerin vermesi gerektiği hakkındaki görüşler.- Çizelge 17' de görülen toplam veriler değerlendirildiğinde anne, baba ve eğitimcilerin zihin engelli ergenlere cinsel eğitim vermesini istedikleri kişiler arasında Psikolog ve çocuk gelişimi uzmanları % 35,39 ile ilk sırada yer almaktadır. Bunu % 32,51 ile anne-baba, % 29,22 ile özel eğitim öğretmeni izlemektedir. Doktorlar ise % 2,88 ile son sırada yer almaktadır.

Zihin engelli ergenlere cinsel eğitimi psikolog ve çocuk gelişimi uzmanları tarafından verilmesini annelerin % 37,27'si, babaların % 33,33'ü, eğitimcilerin ise % 35,29'u isterken, cinsel eğitimin anne-baba tarafından verilmesini eğitimcilerin % 47,06'sı, annelerin % 27,27'si, babaların % 33,33'ü istemektedir. Annelerin % 31,82'si, babaların % 31,31'i ,eğitimcilerin % 14,71'i zihin engelli ergenlere cinsel eğitimi özel eğitim öğretmenlerinin vermesini isterken, doktorları annelerin % 3,64'ü, babaların % 2,02'si, eğitimcilerin de % 2,88'i istemektedirler.

Çizelge 17. Anne, Baba ve Eğitimcilerin Zihin Engellilere Cinsel Eğitim vermesini İstedikleri Kişiler

Zihin Engellilere Cinsel Eğitim Vermesini İstedikleri Kişiler	Anne		Baba		Eğitimi		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Anne-Baba	30	27,27	33	33,33	16	47,06	79	32,51
Özel Eğitim Öğretmeni	35	31,82	31	31,31	5	14,71	71	29,22
Psikolog ve Çocuk Gelişimi Uzmanı	41	37,27	33	33,33	12	35,29	86	35,39
Doktorlar	4	3,64	2	2,02	1	2,94	7	2,88
TOPLAM	110	100	99	100	34	100	243	100

Zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimleri konusundaki bilgilerin yeterliliği hakkındaki görüşler.- Çizelge 18 de ki bilgilerin yeterliliği hakkındaki görüşler.- Çizelge 18'de görüldüğü gibi annelerin % 82,61'i, babaların % 79'u,

eğitmcilerin ise % 82,35'i, zihin engellilerin cinsel gelişimi hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıklarını belirtmektedirler.

Çizelge 18. Anne, Baba ve Eğitimcilerin Zihin Engellilerin Cinsel Gelişimi ve Eğitimi Konusunda Bilgilerinin Yeterliliği Hakkındaki Görüşleri

Zihin Engellilerin Cinsel Gelişimi ve Eğitimi Hakkında Bilgileriniz Yeterli mi?	Anne		Baba		Eğitmciler		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Evet	20	17,39	21	21	6	17,65	47	18,88
Hayır	95	82,61	79	79	28	82,35	202	81,12
Toplam	115	100	100	100	34	100	249	100

Zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi hakkında bilgi almak istenip istenemediği.- Çizelge 19'da görüldüğü gibi anne, baba ve eğitimcilerin çoğunluğu (% 81,53) zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi hakkında bilgi almak istemektedirler. Buna göre annelerin % 82,61'i, Babaların % 80'i, Eğitimcilerin %82,35'i zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi hakkında bilgi almak istemektedirler.

Çizelge 19. Anne, Baba ve Eğitimcilerin Zihin Engellilerin Cinsel Gelişimi ve Eğitimi Hakkında Bilgi Almak İsteyip İstemedikleri

Zihin Engellilerin Cinsel Gelişimi ve Eğitimi Hakkında Bilgi Almak İster misiniz?	Anne		Baba		Eğitimciler		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Evet	95	82,61	80	80	28	82,35	203	81,53
Hayır	20	17,39	20	20	6	17,65	46	18,47
Toplam	115	100	100	100	34	100	249	100

Zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi hakkında bilgi almak için tercih edilen kaynaklar.- Zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi hakkında bilgi almak isteyen anne, baba ve eğitimcilerin bu bilgiyi hangi kaynaktan almayı tercih ettikleri çizelge 20'de gösterilmiştir.

Çizelge 20. Anne, Baba ve Eğitimcilerin Zihin Engellilerin Cinsel Gelişimi ve Eğitimi Hakkında Bilgi Almak için Tercih Ettikleri Kaynaklar

Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Eğitimi Konusunda Tercih Edilecek Bilgi Kaynakları	Anne		Baba		Eğitimci		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Bu konuda düzenlenecek kitaplardan kendi kendime okuyarak	28	24,35	31	31	3	8,82	62	24,90
Doktorlardan bilgi alarak	13	11,30	11	11	3	8,82	27	10,84
Bu konuda düzenlenecek konferans ve seminerlere katılarak	25	21,74	21	21	3	8,82	49	19,68
Bu konuda düzenlenecek sürekliliği olan eğitim programlarına katılarak	43	37,39	31	31	25	73,53	99	39,76
Hiçbirinden bilgi edinmek istemem utanırım.	6	5,22	6	6	-	-	12	4,82
TOPLAM	115	100	100	100	34	100	249	100

Zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi hakkında bilgi almak için sürekliliği olan eğitim programlarını annelerin % 37,39'u, babaların, % 31'i eğitimcilerin ise % 73,53'ü tercih etmektedirler. Bu konuda düzenlenecek konferans ve seminerleri annelerin % 21,74'ü, babaların %21'i, eğitimcilerin % 8,82'si tercih ederken, bu

konuda düzenlenecek kitaplardan kendi kendine okuyarak bilgi almayı annelerin % 24,35'i, babaların % 31'i, eğitimcilerin % 8,82'si istemektedir. Doktorlardan bilgi almayı sadece annelerin % 11,30'u, babaların % 11'i, eğitimcilerin de % 8,82'si istemektedir.

Zihin engelli ergenlerin ihtiyaç duydukları cinsel konularda bilgilendirilip bilgilendirilmedikleri.-Çizelge 21' de görüldüğü gibi annelerin % 47,83'ü, babaların % 21'i, eğitimcilerin ise % 61,76'sı zihin engelli ergenleri ihtiyaç duydukları cinsel konularda bilgilendirdiklerini belirtmişlerdir.

Çizelge 21. Anne, Baba ve Eğitimcilerin Zihin Engelli Ergenleri İhtiyaç Duydukları Cinsel Konularda Bilgilendirip Bilgilendirmedikleri

Zihin Engelli Ergenleri İhtiyaç Duyduğu Cinsel Konularda Bilgilendiriyor musunuz?	Anne		Baba		Eğitimciler		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Evet	55	47,83	41	41	21	61,76	117	46,99
Hayır	60	52,17	59	59	13	38,24	132	53,01
Toplam	115	100	100	100	34	100	249	100

Anne, baba ve eğitimcilerin kendi cinsel bilgilerini edindikleri kaynaklar.-

Zihin engelli ergenlere yeterli ve doğru cinsel bilgi verebilmeleri için anne, baba ve eğitimcilerin öncelikle kendi cinsel bilgilerini kimden edindikleri belirlenmeye çalışılmıştır. Çizelge 22' deki toplam veriler değerlendirildiğinde anne, baba ve eğitimcilerin kendi cinsel bilgilerini öğrendikleri kaynaklardan % 42,97 ile arkadaşlar ilk sırada yer almaktadır. Bunu % 22,89 ile kitaplar, % 19,28 ile anne-baba izlemektedir. T.V., gazete ve dergiler (%5,22) doktor ve diğer uzmanlar (%4,02) ile flim ve diğer kaynaklar (% 2,81) anne, baba ve eğitimcilerin cinsel bilgilerini edindikleri kaynaklar arasında son sıralarda yer almaktadır.

Çizelge 22. Anne, Baba ve Eğitimcilerin Kendi Cinsel Bilgilerini Edindikleri Kaynaklar

Anne, Baba ve Eğitimcilerin Cinsel Bilgilerini Edindikleri Kaynaklar	Anne		Baba		Eğitimci		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Anne-Babadan	21	18,26	20	20	7	20,59	48	19,28
Arkadaşından	50	43,48	45	45	12	35,29	107	42,97
Doktor ve diğer uzmanlardan	6	5,22	4	4	-	-	10	4,02
T.V., gazete ve dergilerden	9	7,83	4	4	-	-	13	5,22
Kitaplardan	23	20	20	20	14	41,18	57	22,89
Filmlerden	1	0,87	5	5	1	2,94	7	2,81
Diğer (yazınız)	5	4,35	2	2	-	-	7	2,81
TOPLAM	115	100	100	100	34	100	249	100

Kendi cinsel bilgilerini anne-babadan öğrendiğini annelerin % 18,26'sı, babaların % 20'si, eğitimcilerin % 43,48'i, babaların % 45'i eğitimcilerin %50,29'u belirtirken arkadaşlarından öğrendiklerini annelerin % 35,29'u belirtmiştir. Annelerin % 20'sinin babaların % 20'sinin eğitimcilerin ise % 41,18'inin kendi cinsel bilgilerini kitaplardan öğrendikleri belirlenmiştir.

Zihin engellilerin cinsel sorunları ile karşılaştığında ne şekilde davranılacağına bilinip bilinmediği.- Çizelge 23 de görüldüğü gibi annelerin % 52,17'si, babaların % 42'si, eğitimcilerin de % 44,12'si zihin engelli ergenlerin cinsel sorunları ile karşılaştıklarında nasıl davranacaklarını bilmediklerini belirttikleri görülmüştür

Çizelge 23. Anne, Baba ve Eğitimcilerin Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Sorunları ile Karşılaştıkların da Nasıl Davranacaklarını Bilip Bilmedikleri

Zihin Engelli Ergenlerin Sorunları ile Karşılaşınca Davranacağınızı Biliyor musunuz?	Anne		Baba		Eğitimciler		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Evet	55	47,83	58	58	19	55,88	132	53,01
Hayır	60	52,17	42	42	15	44,12	117	46,99
Toplam	15	100	100	100	34	100	249	100

Zihin engellilerin cinsel yaşamlarının cinsel eğitim verildikten sonra da kısıtlamak gerekir gerekmediği.- Anne, baba ve eğitimcilerin gerekli cinsel eğitim verdikten sonra da zihin engellilerin cinsel yaşamlarını kısıtlamak gerekir gerekmediği hakkındaki görüşleri çizelge 24'de gösterilmiştir

Çizelge 24. Anne, Baba ve Eğitimcilere Göre Zihin Engellilerin Cinsel Yaşamlarının Cinsel Eğitimden Sonra Kısıtlamak Gerekir Gerekmediği

Zihin Engellilerin Cinsel Yaşamları Cinsel Eğitim Verdikten Sonra Kısıtlanmalı mı?	Anne		Baba		Eğitimciler		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Evet	36	31,30	27	27	12	35,29	75	30,12
Hayır	79	68,70	73	73	22	64,71	174	69,88
Toplam	115	100	100	100	34	100	249	100

Çizelge 24 deki veriler değerlendirildiğinde annelerin % 68,70'i, babaların, % 73'ü, eğitimcilerin de % 64,71'i zihin engellilerin cinsel yaşamlarının gerekli cinse eğitim verildikten sonra kısıtlanmasını gerekli görmemektedir.

Zihin engellilerin cinsel hayatlarını söndürüp kendi tercihlerini yapıp yapamayacakları.- Çizelge 25 de görüldüğü gibi annelerin % 72,17'si, babaların % 79'u, eğitimcilerin % 23,53'ü zihin engellilerin cinsel hayatlarını sürdürüp kendi tercihlerini (evlilik, eş seçme, çocuk sahibi olma gibi) yapabileceklerini belirtmektedirler.

Çizelge 25. Anne, Baba ve Eğitimcilere Göre Zihin Engellilerin Cinsel Hayatlarını Sürdürüp Kendi Tercihlerini Yapıp Yapamayacakları

Zihin engelliler Cinsel Hayatlarını Sürdürüp Kendi Tercihlerini Yapabilirler mi?	Anne		Baba		Eğitimci		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Evet	83	72,17	79	79	8	23,53	170	68,27
Hayır	32	27,83	21	21	26	76,47	79	31,73
Toplam	115	100	100	100	34	100	249	100

Zihin engellilerin cinsel eğitim almadan kendilerini suistimallere karşı koruyup koruyamayacakları.- Çizelge 26' da da görüldüğü gibi zihin engellilerin cinsel eğitim almadan kendilerini suistimallere karşı koruyamayacaklarını annelerin % 73,04'ü, babaların % 66'sı belirtirken eğitimcilerde bu oran % 100'dür.

Çizelge 26. Anne, Baba ve Eğitimcilerle Göre Zihin Engellilerin Cinsel Eğitim Almadan Kendilerini Suistimallere Karşı Koruyup Koruyamayacakları

Zihin Engellilerin Cinsel Eğitim Almadan Kendilerini Suistimallere Karşı Koruyabilirler mi?	Anne		Baba		Eğitimci		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Evet	31	26,96	34	34	-	-	65	26,10
Hayır	84	73,04	66	66	34	100	184	73,90
Toplam	115	100	100	100	34	100	249	100

Zihin engellilerin cinsel eğitim ihtiyaçlarının normallerden fazla olup olmadığı.- Çizelge 27'de görüldüğü gibi annelerin % 62,61'i, babaların % 63'ü eğitimcilerin ise % 67,65'i zihin engellilerin normal yaşlılarından daha fazla cinsel eğitime ihtiyaçları olduğu görüşündedirler.

Çizelge 27. Anne, Baba ve Eğitimcilerle Göre Zihin Engellilerin Cinsel Eğitim ihtiyaçlarının Normallerden Fazla Olup Olmadığı

Zihin Engellilerin Cinsel Eğitim İhtiyaçları Normallerden Daha Fazla mı?	Anne		Baba		Eğitimciler		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Evet	72	62,61	63	63	23	67,65	158	63,45
Hayır	43	37,39	37	37	11	32,35	91	36,55
Toplam	115	100	100	100	34	100	249	100

Zihin engellilerin yeterli cinsel eğitim almadıkları için uygunsuz cinsel davranış gösterip göstermedikleri.- Çizelge 28' de görüldüğü gibi annelerin % 31,30'u, babaların %34'ü, eğitimcilerin % 91,18'i zihin engellilerin uygunsuz cinsel davranışları yeterli cinsel eğitim almadıkları için gösterdiklerine inanmaktadırlar.

Çizelge 28. Anne, Baba ve Eğitimcilere Göre Zihin Engellilerin Yeterli Cinsel Eğitim Almadıklarından Uygunsuz Cinsel Davranış Gösterip Göstermedikleri

Zihin Engelliler Yeterli Cinsel Eğitim Almadıklarından Uygunsuz Cinsel Davranışlar Gösterdiklerine İnanıyor musunuz?	Anne		Baba		Eğitimciler		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Evet	36	31,30	34	34	31	91,18	101	40,56
Hayır	79	68,70	66	66	3	8,82	148	59,44
Toplam	115	100	100	100	34	100	249	100

Zihin engellilerin cinsel eğitimi için anne-babaların eğitimlerinin gerekli olup olmadığı.- Çizelge 29' da da görüldüğü gibi annelerin % 87,83'ü, babaların % 83'ü, eğitimcilerin de % 100'ü zihin engellilerin cinsel eğitimlerine katkıda bulunabilmeleri için anne-babaların eğitilmesi gerektiğine inanmaktadırlar.

Çizelge 29. Anne, Baba ve Eğitimcilere Göre Zihin Engellilerin Cinsel Eğitimleri için Anne-Babaların Eğitilmelerinin Gerekli Olup Olmadığı

Zihin Engellilerin Cinsel Eğitimi için Anne-Babaların da Eğitilmesi Gerekli mi?	Anne		Baba		Eğitimciler		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Evet	101	87,83	83	83	34	100	218	87,55
Hayır	14	12,17	17	17	-	-	31	12,45
Toplam	115	100	100	100	34	100	249	100

Zihin engellilerin cinsel problemlerinin cinsel eğitimle çözümlenip çözümlenemeyeceği.- Çizelge 30'da görüldüğü gibi annelerin % 87,83'ü, babaların % 91'i. eğitimcilerin ise % 76, 47'si zihin engellilerin cinsel problemlerinin yeterli cinsel eğitimle çözümlenebileceğine inandıklarını belirtmişlerdir.

Çizelge 30. Anne, Baba ve Eğitimcilere Göre Zihin Engellilerin Cinsel Problemlerinin Cinsel Eğitimle Çözümlenip Çözümlenemeyeceği

Zihin Engellilerin Cinsel Problemleri Cinsel Eğitimle Çözümlenebilir mi?	Anne		Baba		Eğitimciler		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Evet	101	87,83	91	91	26	76,47	218	87,55
Hayır	14	12,17	9	9	8	23,53	31	12,45
Toplam	115	100	100	100	34	100	249	100

Zihin engellilerin uygun olmayan cinsel davranışlarıyla karşılaşp karşılaşmadığı.- Anne, baba ve eğitimcilerin zihin engellilerin uygun olmayan cinsel davranışlarıyla karşılaşp karşılaşmadıkları çizelge 31' de gösterilmiştir.

Çizelge 31' de görüldüğü gibi annelerin % 26,09'unun, babaların % 20'sinin. eğitimcilerin ise % 82,35'inin zihin engelli ergenlerin uygun olmayan cinsel davranışlarıyla karşılaştıklarını belirttikleri görülmüştür.

Çizelge 31. Anne, Baba ve Eğitimcilerin Zihin Engelli Ergenlerin Uygun Olmayan Cinsel Davranışlarıyla Karşılaşıp Karşılaşmadıkları

Zihin Engelli Ergenlerin uygun olmayan Davranışlarıyla Karşılaşıyor musunuz?	Anne		Baba		Eğitimciler		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Evet	30	26,09	20	20	28	82,35	78	31,33
Hayır	85	73,91	80	80	6	17,65	171	68,67
Toplam	115	100	100	100	34	100	249	100

Zihin engelli ergenlerin uygun olmayan cinsel davranışları.- Çizelge 32' deki toplam veriler değerlendirildiğinde, anne, baba ve eğitimcilere göre zihin engelli ergenlerin uygun olmayan cinsel davranışlarının sıralanışında % 34,92 ile başkalarının yanında yapılan mastürbasyon ilk sırada yer almaktadır. Bunu % 17,46 ile heteroseksüel ilişkiye teşebbüs, % 14,29 ile sarkıntılık-küfür, % 12,70 ile homoseksüel ilişkiye teşebbüs davranışları izlemektedir. Teşhir etme (%9,52), pornografik izleme (% 6,35) ve cinsel gelişimin gecikmesi (% 4,76) zihin engellilerde görüldüğü belirtilen uygun olmayan davranışlar olarak en son sırada yer almaktadır.

Zihin engelli ergenlerin başkalarının yanında mastürbasyon yaptığını annelerin % 31,58'i, babaların % 44'ü, eğitimcilerin % 33,33'ü belirtmiştir. Heteroseksüel ilişkiye teşebbüs davranışını annelerin % 26,32'si, babaların % 32'si. eğitimcilerin % 6,35'i belirtirken homoseksüel ilişkiye teşebbüs edildiğini % 25,40 ile sadece eğitimciler belirtmişlerdir. Sarkıntılık-küfür davranışı ile karşılaştıklarını annelerini % 7,89'u, babaların % 4'ü, eğitimcilerin % 22,22'si belirtirken; teşhis etme davranışıyla

karşılaştıklarını ise annelerin % 5,26'sı, babaların % 16'sı, eğitimcilerin de % 9,52'si belirtmişlerdir.

Çizelge 32. Anne, Baba ve Eğitimcilerin Zihin Engellilerde Gözlemledikleri Uygun olmayan Cinsel davranışlar

Zihin Engellilerin Uygun Olmayan Cinsel Davranışları	Anne		Baba		Eğitimci		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Başkalarının yanında yapılan Mastürbasyon	12	31,58	11	44	21	33,33	44	34,92
Homoseksüel ilişkiye teşebbüs	-	-	-	-	16	25,40	16	12,70
Heteroseksüel ilişkiye teşebbüs (Karşı cinse aşırı ilgi)	10	26,32	8	32	4	6,35	22	17,46
Sarkıntılık, Küfür (elle, sözle v.b.)	3	7,89	1	4	14	22,22	18	14,29
Teşhir (vücudunu sergileme, örtmeme)	2	5,26	4	16	6	9,52	12	9,52
Pornografik film izleme (açık resimlere bakma)	5	13,16	1	4	2	3,17	8	6,35
Cinsel gelişimin gecikmesi	6	15,79	-	-	-	-	6	4,76
TOPLAM	38	100	25	100	63	100	126	100

Zihin engellilerin kısırlaştırılmalarının istenilen istenmediği Çizelge 33' de görüldüğü gibi annelerin % 6,09'u, babaların % 4'ü zihin engellilerini kısırlaştırılmalarını gerekli gördüklerini belirtirken eğitimcilerin % 52,94'ü kısırlaştırmayı istemektedir.

Çizelge 33. Anne, Baba ve Eğitimcilerin Zihin Engellilerin Kısırlaştırılmalarını İsteyip İstemedikleri

Zihin Engellilerin Kısırlaştırılmalarını Gerekli Görüyor musunuz?	Anne		Baba		Eğitimciler		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Evet	7	6,09	4	4	18	52,94	29	11,65
Hayır	108	93,91	96	96	16	47,06	220	88,35
Toplam	115	100	100	100	34	100	249	100

Zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi hakkında bilgi almak istenilen

konular.- Çizelge 34' deki toplam veriler değerlendirildiğinde anne, baba ve eğitimcilerin zihin engellerini cinsel gelişimi ve eğitimi hakkında bilgi almak istedikleri cinsel konuların sınırlanışında zihin engellilerin cinsel gelişim özellikleri ve ihtiyaçları konusunun % 47,30 ile ilk sırada yer aldığı görülmüştür. Bunu % 16,60 ile evlilik ve aile yaşamları, % 13,28 ile cinsel bilgilerin verilmesinde kullanılacak yöntemler, % 11,20 ile çocuk sahibi olabilme özellikleri ve çocuklarının zihin engelli olup olmayacağı konuları izlemektedir.

Zihin engellilerin cinsel gelişim özellikleri ve ihtiyaçları konusunu annelerin % 43,24'ü, babaların % 44,79'u, eğitimcilerin % 67,85'i, evlilik ve aile yaşamları konusunu annelerin % 18,02'si, babaların % 20,83'ü isterken eğitimciler bu seçeneği hiç belirtmemişlerdir; cinsel bilgilerin verilmesinde kullanılacak yöntemler konusunu annelerin % 9,91'i, babaların % 12,50'si, eğitimcilerin % 26, 47' si; çocuk sahibi olabilme özellikleri ve çocuklarının zihin engelli olup olmayacağı konusunu da annelerin % 11,71'i, babaların % 13,54'ü, eğitimcilerin % 2,94'ünün istedikleri belirlenmiştir.

Çizelge 34. Anne, Baba ve Eğitimcilerin Zihin Engellilerin Cinsel Gelişimi ve Eğitimi Hakkında Bilgi Almak İstedikleri Konular

Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Gelişimi ve Eğitimi İçin Bilgilenilmek İstenilen Konular	Anne		Baba		Eğitimci		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Gelişim özellikleri ve ihtiyaçları	48	43,24	43	44,79	23	67,65	114	47,30
Cinsel organlarıyla oynayarak kendi kendini tatmin (mastürbasyon)	7	6,31	3	3,12	1	2,94	11	4,56
Adet zamanı (menstrüasyon) bakımı	7	6,31	1	1,04	-	-	8	3,32
Cinsel Yaşantı ve Doğum Kontrol Yöntemleri	5	4,50	4	4,17	-	-	9	3,73
Evlilik ve aile Yaşamları	20	18,02	20	20,83	-	-	40	16,60
Çocuk sahibi olabilme özellikleri ve çocuklarının engelli olup olmayacağı	13	11,71	13	13,54	1	2,94	27	11,20
Cinsel bilgilerin verilmesinde kullanılacak yöntemler	11	9,91	12	12,50	9	26,47	32	13,28
TOPLAM	111	100	96	100	34	100	241	100

Anne, Baba ve Eğitimci Açısından Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Eğitim Gereksinimleri Hakkında Görüşlerdeki Farklılaşmalara İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Zihin engellilerin cinsel eğitim gereksinimleri hakkındaki anne, baba ve eğitimci görüşlerinin farklılaşp farklılaşmadığına ilişkin bulgular ve yorumlara anket maddelerinin diziliş sırasına göre aşağıda yer verilmiştir.

Cinsel eğitim kavramının anlamı hakkındaki görüşlerde farklılaşmalar.-

Anne, baba ve eğitimcilerin cinsel eğitim kavramının anlamı hakkındaki görüşlerinin farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır (bakınız çizelge 7). Bulunan (χ^2) değeri 13,14'dür. 6 serbestlik derecesinde .05 anlamlılık düzeyinde (χ^2)'nin anlamlı olabilmesi için (χ^2) Dağılım Tablosundan okunan 12,59 değerinden büyük ya da eşit olmasını gerektirir. Buna göre bulunan (χ^2) tablo değerinden büyük olduğu için anne, baba ve eğitimci açısından cinsel eğitim kavramının anlamı hakkındaki görüşler arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Dolayısıyla çizelge 7' de görüldüğü gibi eğitimciler büyük bir çoğunlukla cinsel eğitimin "kız ve erkek çocuklara toplum içerisindeki rollerine uygun davranışları edinmelerine yönelik ortamların düzenlenmesi" anlamına geldiğini belirtirken anne ve babalar cinsel eğitim anlamına gelen diğer seçenekleri eğitimcilere göre daha fazla belirtmişlerdir.

Uygun olmayan cinsel davranışlar hakkında görüşlerdeki farklılaşmalar.-

Anne, baba ve eğitimci açısından uygun olmayan cinsel davranışların farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Ancak çizelge 8'de de görüldüğü gibi beklenen değeri beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözenek sayısının % 20'sini geçtiği için (χ^2) çözümlenmesi yapılamamıştır. Dolayısıyla anne, baba ve eğitimcilerin uygun bulmadıkları cinsel davranışlar hakkındaki görüşlerinin farklılaşp farklılaşmadığı belirlenememiştir.

Cinsel eğitim programlarında yer alması gereken konular hakkındaki görüşlerde farklılaşmalar.- Anne, baba ve eğitimciler açısından uygun bir cinsel

eğitim programında yer alması gereken konuların farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Ancak çizelge 9' da da görüldüğü gibi beklenen değeri beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20'sini geçtiği için (χ^2) çözümlenmesi yapılmamıştır. Dolayısıyla anne, baba ve eğitimcilerin uygun bir cinsel programında yer almasını istedikleri konular hakkında farklılık olup olmadığı belirlenememiştir.

Zihin engelli ergenlerin cinsel konularda soru yönelmeleri hakkındaki görüşlerde farklılaşmalar.- Anne, baba ve eğitimci açısından zihin engelli ergenlerin cinsel konularda soru yönelmeleri hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır (bakınız çizelge 10). Bulunan (χ^2) değeri 11.60 dır. 2 serbestlik derecesinde .05 anlamlılık düzeyinde bulunan (χ^2) 'nin anlamlı olabilmesi için (χ^2) dağılım tablosundan okunan 5,99 değerinden büyük yada eşit olmasını gerektirir. Buna göre bulunan (χ^2) tablo değerinden büyük olduğu için zihin engellilerin cinsel konulardaki sorularını kendilerine yönelttiğini belirten anne, baba ve eğitimciler arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Dolayısıyla zihin engellilerin cinsel konulardaki sorularını eğitimcilere anne, babadan daha çok sormakta olduğu belirlenirken, en az da babalara sordukları ortaya çıkmıştır.

Zihin engelli ergenlerin cinsel konulardaki sorularını en çok kime yönelttikleri hakkında görüşlerdeki farklılaşmalar.- Anne, baba ve eğitimciler açısından zihin engelli ergenlerin cinsel konularda ki sorunlarını en çok kime yönelttikleri hakkında ki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır (bakınız çizelge 11). Bulunan (χ^2) değeri 35,86'dır. 6 serbestlik derecesinde .05 anlamlılık düzeyinde bulunan (χ^2)'nin anlamlı olabilmesi için (χ^2) dağılım tablosundan okunan 12,59 değerinden büyük yada eşit olmasını gerektirir. Bulunan (χ^2) değeri tablo değerinden büyük olduğu için zihin engellilerin cinsel konulardaki sorularını en çok yönelttikleri kişiler anne, baba ve eğitimciler açısından anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Dolayısıyla çizelge 11' de de görüldüğü gibi eğitimcilerin çoğunluğuna göre zihin engelliler cinsel konulardaki sorularını en çok arkadaşlarına yöneltirken, anne, babaların ise çoğunlukla zihin engelli çocuklarının cinsel konulardaki sorunlarını en çok kime sorduklarını bilmedikleri önemli bir bulgu

olarak ortaya çıkmaktadır. Bu da eğitimcilerin okulda zihin engellilerin cinsel konulardaki sorularını arkadaşlarına yönelttiklerini daha iyi gözlemleyebildiklerini, anne, babaların ise çocuklarını ev ortamında gözleme olanakları daha fazla olduğundan zihin engellilerin cinsel konulardaki sorularını babadan çok anneye yönelttiklerini belirttikleri şekilde yorumlanabilir.

Zihin engelli ergenlerin cinsel konulardaki sorularını kimin yanıtladığı hakkında görüşlerdeki farklılaşmalar.- Zihin engelli ergenlerin cinsel konulardaki sorularını yanıtlayan kişilerin anne, baba ve eğitimci açısından farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla (x^2) testi uygulanmıştır (bakınız çizelge 12). Ancak beklenen değer beş (5) 'in altında olan gözenek sayısı toplam gözenek sayısının % 20'sini geçtiği için (x^2) çözümlenmesi yapılamamıştır. Bu nedenle gruplar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı belirlenememiştir.

Zihin engelli ergenlerin en çok merak ettikleri cinsel konular hakkındaki görüşlerde farklılaşmalar.- Zihin engelli ergenlerin en çok merak ettikleri cinsel konuların anne, baba ve eğitimci açısından farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla (x^2) testi uygulanmıştır (bakınız çizelge 13). Ancak beklenen değeri beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20 sini geçtiğinden (x^2) çözümlenmesi yapılamamıştır. Bu nedenle zihin engelli ergenlerin en çok merak ettikleri cinsel konuların anne, baba ve eğitimci açısından farklılaşp farklılaşmadığı belirlenememiştir.

İnsanların sistemli bir cinsel eğitim almaları gerektiği hakkındaki görüşlerde farklılaşmalar.- İnsanların sistemli bir cinsel eğitim almaları gerektiği hakkındaki görüşlerin anne, baba ve eğitimci açısından farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla (x^2) testi uygulanmıştır (bakınız çizelge 14). Ancak beklenen değeri beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20'sini geçtiğinden (x^2) çözümlenmesi yapılamamıştır. Bu nedenle insanların sistemli bir cinsel eğitim almaları gerektiği hakkındaki anne, baba ve eğitimci görüşleri arasında farklılık olup olmadığı belirlenememiştir.

Zihin engellerinin yeterli cinsel eğitim alıp almadıkları hakkındaki görüşlerde farklılaşmalar.- Zihin engelli ergenlerin yeterli cinsel eğitim alıp almadıkları hakkında anne, baba ve eğitimciler açısından farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır (bakınız çizelge 15). Bulunan (χ^2) değeri 1,87 dir. 2 serbestlik derecesinde .05 anlamlılık düzeyinde (χ^2)'nin anlamlı olabilmesi için (χ^2) değerler tablosundan okunan 5,99 değerinden büyük yada eşit olmasını gerektirir. Buna göre bulunan (χ^2) değeri tablo değerinden küçük olduğu için zihin engelli ergenlerin yeterli cinsel eğitim almadıkları hakkında anne, baba ve eğitimci açısından anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Zihin engellilerin cinsel konularda eğitilmelerinin gerektiği hakkındaki görüşlerde farklılaşmalar.- Anne, baba ve eğitimciler açısından zihin engellilerin cinsel konularda eğitilmelerinin gerekliliği hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır (bakınız çizelge 16). Bulunan (χ^2) değeri 0.74'dür. 2 serbestlik derecesinde .05 anlamlılık düzeyinde bulunan (χ^2)'nin anlamlı olabilmesi için (χ^2) değerler tablosundan okunan 5,99 değerinden büyük yada eşit olmasını gerektirir. Buna göre bulunan (χ^2) değeri tablo değerinden küçük olduğu için anne, baba ve eğitimciler açısından zihin engellilerin cinsel konularda eğitilmelerinin gerekliliği hakkındaki görüşler arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Dolayısıyla anne, baba ve eğitimcilerin çoğunluğu zihin engellilerin aldıkları eğitime ek olarak cinsel konularda da eğitilmelerini gerekli görmekte-dirler.

Zihin engellilere cinsel eğitimi kimlerin vermesi gerektiği hakkındaki görüşlerde farklılaşmalar.- Çizelge 17' de görüldüğü gibi zihin engelli ergenlere cinsel eğitimi kimlerin vermesi gerektiği hakkındaki anne, baba ve eğitimci görüşleri arasında farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Ancak çizelge 17' deki gözeneklerin birinde beklenen değeri (0) olan gözenek bulunması nedeniyle (χ^2) çözümlemesi yapılamamıştır. Bu nedenle anne, baba ve eğitimcilerin zihin engelli ergenlere cinsel eğitim vermesi gereken kişiler hakkındaki görüşlerinde farklılık olup olmadığı belirlenememiştir.

Zihin engelli ergenlerin cinsel gelişimi ve eğitimi konusunda bilgilerin yeterliliği hakkındaki görüşlerde farklılaşmalar.- Anne, baba ve eğitimci açısından zihin engelli ergenlerin cinsel gelişimi ve eğitimi konusunda bilgilerin yeterliliği hakkındaki görüşler arasında farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır (bakınız-çizelge 18). Bulunan (χ^2) değeri 0,49 dur. 2 serbestlik derecesinde .05 anlamlılık düzeyinde (χ^2)'nin anlamlı olabilmesi için (χ^2) dağılım tablosundan okunan 5,99 değerinden büyük yada eşit olmasını gerektirir. Buna göre bulunan (χ^2) tablo değerinden küçük olduğundan zihin engelli ergenlerin cinsel gelişimi ve eğitimi konusunda bilgilerin yeterliliği hakkında ki anne, baba ve eğitimci görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi konusunda bilgi almak istenip istenmediği hakkındaki görüşlerde farklılaşmalar.- Zihin engelli ergenlerin cinsel gelişimi ve eğitimi konusunda bilgi almak isteyen anne, baba ve eğitimci görüşleri arasında farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır (bakınız çizelge 19). Bulunan (χ^2) değeri 0,26 dir. 2 serbestlik derecesinde .05 anlamlılık düzeyinde (χ^2) nin anlamlı olabilmesi için (χ^2) dağılım tablosundan okunan 5,99 değerinden büyük yada eşit olmasını gerektirir. Buna göre bulunan (χ^2) tablo değerinden küçük olduğu için zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi konusunda bilgi almayı isteyen anne, baba ve eğitimci görüşleri arasındaki farklılık anlamlı değildir. Anne, baba ve eğitimcilerin çoğunluğu zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi hakkında bilgi almak istemektedirler. Bu bulgular aynı zamanda zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi konusunda bilgilerin yeterliliği hakkındaki bir önceki bulguları desteklemektedir.

Zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi hakkında bilgi almak için tercih edilen kaynaklar hakkındaki görüşlerde farklılaşmalar.-Zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi konusunda bilgi almak için tercih edilen kaynakların anne, baba ve eğitimci açısından farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır (bakınız çizelge 20). Bulunan (χ^2) değeri 21,37'dir. 8 serbestlik derecesinde .05 anlamlılık düzeyinde (χ^2)'nin anlamlı olabilmesi için (χ^2) dağılım

tablosundan okunan 15.50 değerinden büyük ya da eşit olmasını gerektirir. Buna göre zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi konusunda bilgi almak için tercih edilen kaynaklar anne, baba ve eğitimci açısından anlamlı olarak farklılık göstermektedir. Dolayısıyla çizelge 20'de görüldüğü gibi eğitimciler anlamlı bir farklılıkla bu konuda düzenlenecek sürekliliği olan eğitim programlarına katılmayı tercih etmektedirler. Bu da anne, babaların sürekliliği olan eğitim programlarının yanında uzun zaman ayırmayı gerektirmeyen diğer seçenekleri yeterli zaman ayıramayacaklarından tercih ettikleri şeklinde yorumlanabilir.

Zihin engelli ergenlerin ihtiyaç duydukları cinsel konularda bilgilendirilip bilgilendirilmedikleri hakkında ki görüşlerde farklılaşmalar.- Zihin engeli ergenleri ihtiyaç duydukları cinsel konularda bilgilendirip bilgilendirmedikleri hakkında anne, baba ve eğitimci görüşleri arasında farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (x^2) testi uygulanmıştır (bakınız çizelge 21). Bulunan (x^2) değeri 4,45'dir. 2 serbestlik derecesi .05 anlamlılık düzeyinde (x^2)'nin anlamlı olabilmesi için (x^2) dağılım tablosundan okunan 5,99 değerinden büyük yada eşit olmasını gerektirir. Buna göre (x^2) tablo değerinden küçük olduğu için zihin engelli ergenleri ihtiyaç duydukları cinsel konularda bilgilendirmeleri bakımından anne, baba ve eğitimciler arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Kendi cinsel bilgilerini edindikleri kaynaklar hakkındaki görüşlerde farklılaşmalar.- Anne, baba ve eğitimcilerin kendi cinsel bilgilerini öğrendikleri kişiler bakımından farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (x^2) testi uygulanmıştır (bakınız çizelge 22). Ancak beklenen değeri beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20'sini geçtiğinden (x^2) çözümlenmesi yapılamamıştır.

Zihin engellilerin cinsel sorunlarıyla karşılaşınca nasıl davranılacağıının bilinip bilinmediği hakkındaki görüşlerde farklılaşmalar.- Anne, baba ve eğitimci açısından zihin engellilerin cinsel sorunları ile karşılaşınca nasıl davranılacağıının bilinip bilinmediği hakkındaki görüşler arasında farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (x^2) testi uygulanmıştır. (bakınız çizelge 23). Bulunan (x^2) değeri 2,35 dir. 2 serbestlik derecesinde .05 anlamlılık düzeyinde (x^2)'nin anlamlı olabilmesi için (x^2)

dağılım tablosunda okunan 5,99 değerinden büyük ya da eşit olmasını gerektirir. Buna göre (x^2) tablo değerinden küçük olduğu için zihin engellerini cinsel sorunlarıyla karşılaşınca anne, baba ve eğitimcilerin nasıl davranacaklarını bilip bilmedikleri arasındaki farklılık anlamlı değildir. Dolayısıyla bu bulgular zihin engellilerin ihtiyaç duydukları cinsel konularda bilgilendirilip bilgilendirilmedikleri hakkındaki bulguları destekler niteliktedir.

Zihin engellilerin cinsel yaşamlarının gerekli cinsel eğitimden sonra kısıtlamak gerektiği hakkındaki görüşlerde farklılaşmalar.- Zihin engellilerin cinsel yaşamlarının gerekli cinsel eğitimden sonrada kısıtlamak gerekip gerekmediği bakımından anne, baba ve eğitimci görüşleri arasında farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (x^2) testi uygulanmıştır (bakınız çizelge 24). Bulunan (x^2) 0.97'dir. 2 serbestlik derecesi .05 anlamlılık düzeyinde (x^2)'nin anlamlı olabilmesi için (x^2) dağılım tablosundan okunan 5,99 değerinden büyük ya da eşit olmasını gerektirir. Buna göre bulunan (x^2) tablo değerinden küçük olduğu için zihin engellilerin cinsel yaşamlarının gerekli cinsel eğitimden sonra kısıtlanmasının gerekmediğini belirten anne, baba ve eğitimciler arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Dolayısıyla bu bulgular zihin engellilerin cinsel eğitim almalarının gerekliliği hakkındaki bulguları desteklemektedir.

Zihin engellilerin cinsel hayatlarını sürdürüp kendi tercihlerini yapabilmeleri hakkındaki görüşlerde farklılaşmalar.- Anne, baba ve eğitimci açısından zihin engellilerin ileriki yaşamlarında cinsel hayatlarını sürdürüp kendi tercihlerini yapabilmeleri hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (x^2) testi uygulanmıştır (bakınız çizelge 25). Bulunan (x^2) değeri 37,54 dür. 2 serbestlik derecesi .05 anlamlılık düzeyinde (x^2)'nin anlamlı olabilmesi için (x^2) dağılım tablosundan okunan 5.99 değerinden büyük yada eşit olmasını gerektirir. Buna göre bulunan (x^2) tablo değerinden büyük olduğu için anne, baba ve eğitimci açısından zihin engellilerin ileride cinsel hayatlarını sürdürüp kendi tercihlerini yapabilecekleri hakkındaki görüşlerde anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Dolayısıyla eğitimciler çoğunluğu zihin engellilerin ileride cinsel hayatlarını sürdürüp eş seçme, evlilik, çocuk sahibi olma gibi tercihleri kendi kendilerine yapabileceklerine

inanmamaktadır. Oysa anne, babaların zihin engelli çocuklarının cinsel hayatlarını sürdürüp evlenip, çocuk sahibi olabilmeleri yönünde olumlu beklentilerinin oldukları söylenebilir.

Zihin engellilerin cinsel eğitim almadan kendilerini suistimallere karşı koruyabilmeleri hakkındaki görüşlerde farklılaşmalar.- Anne, baba ve eğitimci açısından zihin engellilerin cinsel eğitim almadan kendilerini suistimallere karşı koruyabilmeleri hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır (bakınız çizelge 26). Bulunan (χ^2) değeri 15,28 dir. 2 serbestlik derecesi .05 anlamlılık düzeyinde (χ^2)'nin anlamlı olabilmesi için (χ^2) dağılım tablosundan okunan 5,99 değerinden büyük yada eşit olmasını gerektirir. Buna göre bulunan (χ^2) tablo değerinden büyük olduğu için zihin engellilerin cinsel eğitim almadan kendilerini suistimallere karşı koruyamayacaklarını belirten anne, baba ve eğitimciler arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Dolayısıyla eğitimciler zihin engellilerin suistimallerden korunabilmeleri için cinsel eğitimin gerekli olduğu görüşüne tamamen katıldıkları, anne, babaların ise bir kısmının bu görüşe katılmadıkları, söylenebilir. Bu bulgular zihin engellilerin cinsel eğitim almaları gerektiği hakkındaki eğitimci görüşlerini desteklerken anne, baba görüşlerini desteklememektedir. Bu da anne, babaların cinsel eğitimin gerekliliğine inanmaları bakımından görüşlerinin tutarlı olmadığını göstermektedir.

Zihin engellilerin cinsel eğitim ihtiyaçlarının normallerden fazla olup olmadığı hakkındaki görüşlerde farklılaşmalar.- Anne, baba ve eğitimci açısından zihin engellilerin cinsel eğitim ihtiyaçlarının normallerden fazla olup olmadığı hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır (bakınız çizelge 27). Bulunan (χ^2) değeri 0,30'dur. 2 serbestlik derecesi .05 anlamlılık düzeyinde (χ^2)'nin anlamlı olabilmesi için (χ^2) dağılım tablosundan okunan 5,99 değerinden büyük yada eşit olmasını gerektirir. Buna göre bulunan (χ^2) tablo değerinden küçük olduğu için anne, baba ve eğitimci açısından zihin engellilerin normallerden daha fazla cinsel eğitim ihtiyaçlarının olduğu hakkındaki görüşler arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Dolayısıyla çizelge 27' deki bulguların

zihin engellilerin cinsel eğitim almaları gerektiğine ilişkin bulguları desteklediği söylenebilir.

Zihin engellilerin yeterli cinsel eğitim almadıklarından dolayı uygunsuz cinsel davranış gösterdikleri hakkındaki görüşlerde farklılaşmalar.- Anne, baba ve eğitimci açısından zihin engellilerin yeterli cinsel eğitim almadıklarından dolayı uygunsuz cinsel davranış gösterdikleri hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır (bakınız çizelge 28). Bulunan (χ^2) değeri 42'dir. 2 serbestlik derecesi .05 anlamlılık düzeyinde (χ^2) anlamlı olabilmesi için (χ^2) dağılım tablosundan okunan 5,99 değerinden büyük yada eşit olmasını gerektirir. Buna göre bulunan (χ^2) tablo değerinden büyük olduğu için anne, baba ve eğitimci açısından zihin engellilerin yeterli cinsel eğitim almadıklarından dolayı uygunsuz cinsel davranış gösterdikleri hakkındaki görüşler arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Dolayısıyla eğitimciler zihin engellilerin gösterdikleri uygunsuz cinsel davranışları cinsel eğitimin yeterli olmayışından kaynaklandığını düşünmekte, anne ve babalar ise bu görüşe eğitimciler kadar katılmamaktadır. Bu da eğitimcilerin uygunsuz cinsel davranışlarla başa çıkabilmek için cinsel eğitimi gerekli gördükleri şeklinde yorumlanabilir. Aynı zamanda çizelge 28' deki bulgular zihin engellilerin normallerden daha fazla cinsel eğitim ihtiyaçları olduğu hakkındaki eğitimci görüşlerini desteklerken anne, babaların bu konudaki görüşlerini desteklememektedir.

Zihin engellilerin cinsel eğitimi için anne-babaların da eğitilmeleri gerektiği hakkındaki görüşlerde farklılaşmalar. -Anne, baba ve eğitimci açısından zihin engellilerin cinsel eğitimleri için anne-babalarında eğitilmeleri gerektiği hakkındaki görüşlerde farklılık, olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır (bakınız çizelge 29). Bulunan (χ^2) değeri 6,74'dür. 2 serbestlik derecesi .05 anlamlılık düzeyinde (χ^2)'nin anlamlı olabilmesi (χ^2) dağılım tablosundan okunan 5,99 değerinden büyük ya da eşit olmasını gerektirir. Buna göre (χ^2) tablo değerinden büyük olduğu için anne, baba ve eğitimci açısından zihin engellilerin cinsel eğitimi için anne-babaların da eğitilmeleri gerektiği hakkındaki görüşler arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Dolayısıyla zihin engellilerin cinsel eğitimlerine anne-

babalarında katkıda bulunabilmeleri eğitilmelerinin gerekli olduğu görüşüne eğitimcilerin tamamı katılırken, anne ve babalar bu konuda kendilerinin bilgilendirilmesi gerektiğine inanmamaktadırlar. Bu da bazı anne, babaların zihin engelli çocukların cinsel eğitimlerine katkıda bulunmak istemedikleri, bu işi başkalarının yapmasını istedikleri şeklinde yorumlanabilir. Aynı zamanda çizelge 29' daki bulgular zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi hakkında bilgi almak isteyen anne ve babaların bu konudaki görüşlerini desteklemezken, zihin engelli ergenlere cinsel eğitim vermesi istenen kişiler hakkındaki anne, baba ve eğitimci görüşlerini desteklemektedir.

Zihin engellilerin cinsel problemlerinin cinsel eğitimle çözümlenip çözümlenemeyeceği hakkındaki görüşlerde farklılık.- Anne, baba ve eğitimci açısından zihin engellilerin cinsel problemlerini cinsel eğitimle çözümlenip, çözümlenemeyeceği hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır (bakınız çizelge 30). Bulunan (χ^2) değeri 4,92'dir. 2 serbestlik derecesi .05 anlamlılık düzeyinde (χ^2)'nin anlamlı olabilmesi (χ^2) dağılım tablosundan okunan 5,99 değerinden büyük yada eşit olmasını gerektirir. Buna göre bulunan (χ^2) tablo değerinden küçük olduğu için anne, baba ve eğitimci açısından zihin engellilerin cinsel problemlerinin cinsel eğitimle çözümlenebileceği hakkındaki görüşler arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Zihin engellilerin uygun olmayan cinsel davranışlarıyla karşılaşılıp karşılaşılmadığı hakkındaki görüşlerde farklılık.- Anne, baba ve eğitimci açısından zihin engellilerin uygun olmayan cinsel davranışlarıyla karşılaşılıp karşılaşılmadığı hakkındaki görüşler arasında farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır (bakınız çizelge 31). Bulunan (χ^2) değeri 48,58'dir. 2 serbestlik derecesi .05 anlamlılık düzeyinde (χ^2)'nin anlamlı olabilmesi için (χ^2) dağılım tablosundan okunan 5,99 değerinden büyük yada eşit olmasını gerektirir. Buna göre bulunan (χ^2) tablo değerinden büyük olduğu için zihin engellilerin uygun olmayan cinsel davranışları ile karşılaştıklarını belirten anne, baba ve eğitimciler arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Dolayısıyla eğitimcilerin okulda zihin engellilerin uygun olmayan cinsel davranışlarıyla daha sık karşılaştıkları evde ise anne ve

babaların uygun olmayan cinsel davranışlarla fazla karşılaşmadıkları söylenebilir. Bu da zamanının büyük bir kısmını okulda arkadaşları ile birlikte ve başkalarının bulunduğu ortamda geçiren zihin engellilerin başkalarının yanında yapılmaması gereken cinsel davranışlar gösterdikleri söylenebilir. Başka bir şekilde zihin engellilerin uygun olmayan cinsel davranışlarını eğitimcilerin anne, babalardan daha iyi gözlemledikleri şeklinde de yorumlanabilir.

Zihin engellilerin uygun olmayan cinsel davranışları hakkındaki görüşlerde farklılık.- Anne, baba ve eğitimci açısından zihin engelli ergenlerin uygun olmayan cinsel davranışları hakkındaki görüşler arasında farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır (bakınız çizelge 32). Ancak beklenen değer beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20 'sini geçtiği için (χ^2) çözümlenmesi yapılamamıştır.

Zihin engellilerin kısırlaştırılmaları hakkındaki görüşlerde farklılık.- Anne, baba ve eğitimci açısından zihin engellilerin kısırlaştırılmaları hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır (bakınız çizelge 33). Bulunan (χ^2) değeri 65,48 dir. 2 serbestlik derecesi .05 anlamlılık düzeyinde (χ^2)'nin anlamlı olabilmesi için (χ^2) dağılım tablosundan okunan 5,99 değerinden büyük yada eşit olmasını gerektirir. Buna göre bulunan (χ^2) tablo değerinden büyük yada eşit olmasını gerektirir. Buna göre bulunan (χ^2) tablo değerinden büyük olduğu için anne, baba ve eğitimci açısından zihin engellilerin kısırlaştırılmaları hakkındaki görüşler arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Dolayısıyla eğitimciler zihin engellilerin kısırlaştırılmalarını gerekli görürken, anne ve babalar çocuklarının kısırlaştırılmasını istememektedir. Bu da eğitimcilerin zihin engellilerin cinselliğinden endişe duydukları şeklinde yorumlanabilir. Aynı zamanda çizelge 33' deki bulgular zihin engellilerin cinsel eğitimlerinin gerekliliği, suistimallerden korunabilmeleri ile normallerden daha fazla cinsel eğitim gereksinimleri olduğu hakkındaki eğitimci görüşlerini desteklemektedir. Ancak çizelge 33' deki bulgular zihin engellilerin cinsel eğitim gereksinimleri, ilerde cinsel hayatlarını sürdürebilecekleri hakkındaki anne, baba görüşlerini destekler niteliktedir.

Zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi hakkında bilgi almak istedikleri konular hakkındaki görüşlerde farklılıklar.- Anne, baba ve eğitimcilerin zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi hakkında bilgi almak istedikleri konular bakımından farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır (bakınız çizelge 34). Ancak beklenen değeri beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20'sini geçtiğinden (χ^2) çözümlenmesi yapılamamış, gruplar arasında farklılık olup olmadığı da belirlenememiştir.

Anne-Babaların öğrenim düzeyleri Açısından Zihin Engeli Ergenlerin Cinsel Eğitim Gereksinimleri Hakkındaki Görüşlerin Farklılığı

Anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim gereksinimleri hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığı anket maddelerinin diziliş sırası izlenerek belirlenmeye çalışılmıştır.

Cinsel eğitim kavramının anlamı.- Anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından cinsel eğitim kavramının anlamı hakkındaki görüşler çizelge 35'de gösterilmiştir.

çizelge 35'de görüldüğü gibi cinsel eğitim kavramının "kız ve erkek çocuklara toplum içerisindeki rollerine uygun davranışları edinmelerine yönelik ortamların düzenlenmesini" anlamına geldiğini ilkökul mezunlarının % 50,00'si, ortaokul mezunlarının % 66,67'si, lise mezunlarının % 58,82'si, üniversite mezunlarında % 69,57'si belirtmektedir. "İnsanlara cinsel ilişkiler hakkında bilgi vermek" seçeneğinin de % 24,59 ile ilkökul, % 15,15 ile ortaokul, % 20,59 ile lise, % 4,35 ile üniversite mezunu anne-babalar; "insanların cinsel organlar ve işlevleri hakkında bilgi vermek" seçeneğini % 10,66 ile ilkökul, % 12,12 ile ortaokul, % 17,65 ile lise, % 21,74 ile üniversite mezunu anne-babalar belirtirken; "insanlara üreme konusunda bilgi vermek" seçeneğini ise % 14,75 ile ilkökul, % 6,06 ile ortaokul, % 2,94 ile lise, % 4,35 ile de üniversite mezunu anne-babalar cinsel eğitim kavramının anlamı olarak belirtmektedirler.

Çizelge 35 Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Cinsel Eğitim Kavramının Anlamı Hakkındaki Görüşler

Cinsel Eğitim Tanımları	Anne-Babalar								Genel Toplam	
	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
İnsanlara cinsel organlar ve işlevleri hakkında bilgi vermek	13	10,6 6	4	12,1 2	6	17,6 5	5	21,7 4	28	13,21
İnsanlara üreme konusunda bilgi vermek	18	14,7 5	2	6,06	1	2,94	1	4,35	22	10,38
İnsanlara cinsel ilişkiler hakkında bilgi vermek	30	24,5 9	5	15,1 5	7	20,5 9	1	4,35	43	20,28
Kız ve erkek çocukların toplum içerisindeki rollerine uygun davranışları edinmelerine yönelik ortamların düzenlenmesi	61	50,0 0	22	66,6 7	20	58,8 2	16	69,5 7	119	56,13
TOPLAM	122	100	33	100	34	100	23	100	212	100

Anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından cinsel eğitim kavramının anlamı hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek için (χ^2) testi uygulanmıştır. Ancak beklenen değeri beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20'sini geçtiğinden (χ^2) çözümlenmesi yapılamamıştır.

Uygun olmayan cinsel davranışlar.- Çizelge 36'da görüldüğü gibi öğrenim düzeylerine göre anne-babaların uygun bulmadıkları cinsel davranışların şöyle olduğu belirlenmiştir.

Çizelge 36. Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Uygun Olmayan Cinsel Davranışlar.

Uygun Olmayan Cinsel Davranışlar	Anne-Babalar								Genel Toplam	
	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Eşcinsellik	23	18,70	9	26,47	8	21,05	8	25,00	48	21,15
Mastürbasyon (Başkalarının yanında yapılan)	12	9,76	4	11,76	1	2,63	10	31,25	27	11,89
Teşhircilik	10	8,13	1	2,94	3	7,89	3	9,37	17	7,49
Cinsel Taciz (Elle yada sözle)	12	9,76	7	20,59	8	21,05	1	3,12	28	12,33
Küçüklere ve Özürlülere yapılan tecavüz	2	1,63	-	-	4	10,53	1	3,12	7	3,08
T.V. gazete ve dergilerdeki açık yayınları izlemek (porno film izleme)	12	9,76	5	14,71	2	5,26	5	15,62	24	10,57
Tecavüz	9	7,32	1	2,94	3	7,89	-	-	13	5,73
Evlilik dışı ilişki	22	17,89	1	2,94	2	5,26	-	-	25	11,01
Karşıt cinsle özenme (cinsiyet değiştirme)	5	4,07	1	2,94	1	2,63	1	3,12	8	3,52
Karşı cinsten kişilerin başkalarının yanında sarılma ve öpüşmesi	4	3,25	3	8,82	-	-	-	-	7	3,08
Hayvanlarla cinsel ilişki	5	4,07	1	2,94	2	5,26	1	3,12	9	3,96
Grup halinde yapılan cinsel ilişki	2	1,63	-	-	2	5,26	-	-	4	1,76
Ters ilişki (karşı cinsle anal ilişki)	5	4,07	1	2,94	2	5,26	2	6,25	10	4,41
TOPLAM	123	100	34	100	38	100	32	100	227	100

Öğrenim düzeylerine göre anne-babaların uygun bulmadıkları cinsel davranışlardan eşcinsellik en çok belirtilen davranıştır (ilkokul % 18,70, ortaokul % 26,47, lise % 21,05, üniversite % 25). Bunu cinsel taciz (ilkokul % 9,76, ortaokul % 20,59, lise % 21,05, üniversite % 3,12), başkalarının yanında yapılan mastürbasyon (ilkokul % 9,76, ortaokul % 11,76, lise % 2,63, üniversite % 31,25), evlilik dışı ilişki

(ilkokul % 17,89, ortakokul % 2,94, lise % 5,26) ile Tv., gazete ve dergilerdeki açık yayınları izlemek (ilkokul % 9,76, ortaokul % 14,71, lise % 5,26, üniversite % 15,62) davranışlarıyla diğer uygun olmayan cinsel davranışlar izlemektedir.

Anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından uygun olmayan cinsel davranışlar hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek için (χ^2) testi uygulanmıştır. Ancak beklenen değeri beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20'sini geçtiğinden (χ^2) çözümlenmesi yapılamamıştır.

Cinsel eğitim programında yer alması gereken konular.- Anne-babaların öğrenim düzeylerine göre cinsel eğitim programında yer alması gereken cinsel konular çizelge 37'de gösterilmiştir. Çizelge 37'de görüldüğü gibi öğrenim düzeylerine göre anne-babaların uygun bir cinsel eğitim programında yer almasını istedikleri; evlilik (ilkokul % 18,90, ortaokul % 22,2, lise % 12,96, üniversite % 13,04), cinsel ilişki ve yaşantı (ilkokul % 18,11, ortaokul % 22,22, lise % 9,26, üniversite % 19,57) en çok belirtilen cinsel konulardandır. Toplum kurallarına uygun davranışların öğretilmesi konusunu en çok % 14,17 ile ilkokul, % 13,89 ile ortaokul mezunları belirtirken (lise % 7,41, üniversite % 4,35), zihin engellilerin cinsel gelişim özellikleri konusunu ise % 16,67 ile lise, % 17,39 ile üniversite mezunları (ilkokul % 3,15, ortaokul % 5,56) diğer öğrenim düzeyindekilerden daha fazla belirtmişlerdir.

Çizelge 37. -Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Cinsel Eğitim Programında Yer Alması Gereken Konular

Cinsel Eğitim Programında Yer Alması Gereken Cinsel Konular	Anne-Babalar								Genel Toplam	
	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Cinsel Gelişim zihin engellilerin cinsel gelişim özellikleri	4	3,15	2	5,56	9	16,67	8	17,39	23	8,75
Mastürbasyon nasıl önlenir?	3	2,36	-	-	1	1,85	2	4,35	6	2,28
Evlilik	24	18,90	8	22,22	7	12,96	6	13,04	45	17,11
Cinsel organların temizliği ve bakımı	7	5,51	1	2,78	3	5,56	2	4,35	13	4,94
Doğum kontrolü ve aile planlaması	5	3,94	2	5,56	2	3,70	1	2,17	10	3,80
Cinsel ilişki ve cinsel yaşantı	23	18,11	8	22,22	5	9,26	9	19,57	45	17,11
Cinsel eğitim vermede kullanılacak yöntemler	6	4,72	4	11,11	-	-	4	8,70	14	5,32
Zihin engellilerin cinsel yaşamları ve üreme özellikleri	6	4,72	-	-	5	9,26	1	2,17	12	4,56
Toplum kurallarına uygun davranışların öğretilmesi	18	14,17	5	13,89	4	7,41	2	4,35	29	11,03
Cinsel kimliğin benimsenmesi	6	4,72	1	2,78	5	9,26	2	4,35	14	5,32
Cinsel hastalıklar	7	5,51	1	2,78	-	-	4	8,70	12	4,56
Üreme ve doğum	15	11,81	1	2,73	7	12,96	4	8,70	27	10,27
TOPLAM	127	100	36	54	100	46	100	263	100	

Anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından cinsel eğitim programında yer alması gereken cinsel konular hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Ancak beklenen değeri beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20'sini geçtiğinden (χ^2) çözümlemesi yapılamamıştır.

Zihin engelli ergenlerin cinsel konularda soru yöneltip yöneltmedikleri - Çizelge 38'de görüldüğü gibi öğrenim düzeylerine göre ilkököl mezunu anne-babaların % 29,27'si, ortaokul mezunlarının % 39,39'u, lise mezunlarının % 41,18'i, üniversite mezunlarının da % 28'i kendilerine zihin engelli çocuklarının cinsel konularda soru yönelttiğini belirtmişlerdir.

Anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından zihin engelli ergenlerin cinsel konularda soru yöneltip, yöneltmedikleri hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından zihin engelli ergenlerin cinsel konularda kendilerine soru yöneltip, yöneltmedikleri konusundaki görüşleri arasında (χ^2) testine göre .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir.

Çizelge 38. Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Kendilerine Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Konularda Soru Yöneltip, Yöneltmedikleri.

Zihin Engelli Ergenler Size Cinsel Konularda Soru Yöneltiyor mu?	Anne-Babalar								Genel Toplam	
	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Evet	36	29,27	13	39,39	14	41,18	7	28	70	32,56
Hayır	87	70,73	20	60,61	20	58,82	18	72	145	67,44
TOPLAM	123	100	33	100	34	100	25	215	100	

Zihin engelli ergenlerin cinsel konularda en çok kime soru yönelttikleri. -

Çizelge 39'da görüldüğü gibi anne-babaların öğrenim düzeylerine göre zihin engelli ergenlerin cinsel konularda en çok kime soru yönelttikleri hakkında ki görüşlerin şöyle olduğu belirlenmiştir.

Çizelge 39. -Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Konularda En çok Soru Yönelttikleri Kişiler.

Cinsel Konularda En Çok Soru Yöneltilen Kişiler	Anne-Babalar								Genel Toplam	
	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Anneye	39	32,77	11	33,33	16	47,06	10	40,00	76	36,02
Babaya	15	12,61	7	21,21	6	17,65	2	8,00	30	14,22
Arkadaşlarına	12	10,08	1	3,03	1	2,94	3	12,00	17	8,06
Bilmiyorum	53	44,54	14	42,42	11	32,35	10	40,00	88	41,71
TOPLAM	119	100	33	100	34	100	25	100	211	100

Zihin engelli çocuklarının cinsel konulardaki sorunlarını en çok kime yönelttiklerini % 44,54 ile ilkökul, % 42,42 ile ortaokul, % 32,35 ile lise ve % 40 ile üniversite mezunu anne-babalar bilmemektedirler. Zihin engelli ergenlerin cinsel konulardaki sorularını en çok anneye yönelttiklerini % 32,77 ile ilkökul, % 33,33 ile ortaokul, % 47,06 ile lise, % 40 ile üniversite mezunu anne-babalar; babaya yönelttiklerini % 12,61 ile ilkökul, % 21,21 ile ortaokul, % 17,65 ile lise, % 8 ile üniversite mezunu anne-babalar; arkadaşlarına yönelttiklerini % 10,08 ile ilkökul, % 3,03 ile ortaokul, % 2,94 ile lise, % 12 ile üniversite mezunu anne-babalar belirtmişlerdir.

Anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından zihin engelli ergenlerin cinsel konularda en çok kime soru yönelttikleri hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Ancak beklenen değeri beş

(5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20'sini geçtiğinden (χ^2) çözümlenmesi yapılamamıştır.

Zihin engelli ergenlerin cinsel konulardaki sorularını yanıtlayanlar.-

Çizelge 40'da görüldüğü gibi anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından bakıldığında; zihin engelli ergenlerin cinsel konularda ki sorularını kimlerin yanıtladığını ilkökul mezunlarının % 46,67'sinin, ortaokul mezunlarının % 40,62'sinin, lise mezunlarının % 24,24'nün, üniversite mezunlarının % 36'sının bildiklerini görülmektedir. Zihin engelli ergenlerin cinsel konulardaki sorularını annesinin yanıtladığını % 33,33 ile ilkökul, % 31,25 ile ortaokul, % 54,55 ile lise, % 52 ile üniversite mezunu anne-babalar; babasının yanıtladığını % 16,67 ile ilkökul, % 21,87 ile ortaokul, % 21,21 ile lise, % 8 ile üniversite mezunu anne-babalar; arkadaşlarının yanıtladığını ise % 3,33 ile ilkökul, % 6,25 ile ortaokul, % 4 ile de üniversite mezunu anne-babalar belirtmişlerdir.

Çizelge 40- Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Sorularını Yanıtlayan Kişiler.

Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Sorularını Yanıtlayanlar	Anne-Babalar								Genel Toplam	
	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Annesi	40	33,33	10	31,25	18	54,55	13	52,00	57	38,57
Babası	20	16,67	7	21,87	7	21,21	2	8,00	33	17,14
Arkadaşları	4	3,33	2	6,25	-	-	1	4,00	1	3,33
Bilmiyorum	56	46,67	13	40,62	8	24,24	9	36,00	76	40,95
TOPLAM	120	100	32	100	33	100	25	100	100	100

Anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından zihin engelli ergenlerin cinsel konulardaki sorularını kimlerin yanıtladığı hakkındaki görüşlerde farklılık olup

olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Ancak beklenen değeri beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20'sini geçtiğinden (χ^2) çözümlenmesi yapılamamıştır. Bu nedenle gruplar arasında anlamlı farklılık olup olmadığı belirlenememiştir.

Zihin engellilerin en çok merak ettikleri cinsel konular.- Anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından zihin engellilerin en çok merak ettikleri cinsel konular çizelge 41'de gösterilmiştir.

Çizelge 41. Anne- Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engelli Ergenlerin En çok Merak Ettikleri Cinsel Konular.

Zihin Engellilerin En Çok Merak Ettiği Cinsel Konular	Anne Babalar								Genel Toplam	
	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite			
	N.	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Karşı cinsle kendi cinsinin cinsel organları ve işlevleri	4	7,84	5	20,00	2	5,13	3	20,00	14	10,77
Cinsel ilişki	5	9,80	5	20,00	9	23,08	2	13,33	21	16,15
Vücudunda meydana gelen değişikliklerin nedeni	4	7,84	1	4,00	3	7,69	-	-	8	6,15
Evlilik (evlenip evlenemeyecekleri)	12	23,53	4	16,00	7	17,95	2	13,33	25	19,23
Nasıl dünyaya geldiği, çocuk sahibi olup olamayacakları	14	27,45	7	28,00	12	30,77	5	33,33	38	29,23
T.V.deki açık sahnelerde neler olduğu	9	17,65	3	12,00	4	10,26	3	20,00	19	14,62
Cinsel organların neden ve nasıl temizlendiği	3	5,88	-	-	2	5,13	-	-	5	3,85
TOPLAM	51	100	25	100	39	100	15	100	130	100

Çizelge 41'de görüldüğü gibi zihin engelli ergenlerin nasıl dünyaya geldiğini- çocuk sahibi olup, olamayacaklarını merak ettiklerini % 27,45 ile ilkokul, % 28 ile ortaokul, % 30,77 ile lise, % 33,33 ile üniversite mezunu anne-babalar; evliliği (evlenip, evlenemeyeceklerini) merak ettiklerini % 23,53 ile ilkokul, % 16 ile ortaokul, % 17,95 ile lise, % 13,33 ile üniversite mezunu anne-babalar; TV.'deki açık sahnelerde neler olduğunu merak ettiklerini % 17,65 ile ilkokul, % 12 ile ortaokul, % 10,26 ile lise, % 20 ile üniversite mezunu anne-babalar; cinsel ilişkiyi merak ettiklerini % 9,80 ile ilkokul, % 20 ile ortaokul, % 23,08 ile lise, % 13,33 ile de üniversite mezunları; karşı cinsle kendi cinsinin cinsel organları ve işlevlerini merak ettiklerini % 7,84 ile ilkokul, % 20 ile ortaokul, % 5,13 ile lise, % 20 ile üniversite mezunu anne-babalar belirtmişlerdir.

Anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından zihin engelli ergenlerin en çok merak ettikleri cinsel konular hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Ancak beklenen değeri beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20'sini geçtiğinden (χ^2) çözümlemesi yapılamamış, zihin engellilerin en çok merak ettikleri cinsel konular hakkında anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından farklılık olup, olmadığı belirlenememiştir.

İnsanların sistemli bir cinsel eğitim almalarının gerekli görülüp, görülmediği. -Çizelge 42'de görüldüğü gibi anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından insanların sistemli bir cinsel eğitim almalarının gerekli olduğunu ilkokul mezunlarının % 90,24'ü belirtirken ortaokul, lise ve üniversite mezunlarının % 100'ü insanların sistemli bir cinsel eğitim almaları gerektiğini belirtmektedirler.

Çizelge 42. Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre İnsanların Sistemli Bir Cinsel Eğitim Almalarının Gerekliliği.

Sizce İnsanların Sistemli Bir Cinsel Eğitim Almaları Gerekli mi?	Anne-Babalar								Genel Toplam	
	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Evet	111	90,24	33	100	34	100	25	100	203	94,42
Hayır	12	9,76	-	-	-	-	-	-	12	5,58
TOPLAM	123	100	33	100	34	100	25	100	215	100

Anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından insanların sistemli bir cinsel eğitim almaları gerektiği hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulamıştır. Ancak beklenen değeri beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20'sini geçtiğinden (χ^2) çözümlenmesi yapılamamıştır. Dolayısıyla insanların sistemli bir cinsel eğitim almaları gerektiği hakkındaki görüşlerin anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından farklılaşıp, farklılaşmadığı belirlenememiştir.

Zihin engellilerin yeterli cinsel eğitim alıp, almadıkları.- Anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından zihin engelli ergenlerin yeterli cinsel eğitim alıp almadıkları çizelge 43'de gösterilmiştir. Çizelge 43'de görüldüğü gibi anne-babalar çoğunlukla zihin engelli ergenlerin yeterli cinsel eğitim almadıklarını belirtmişlerdir (ilkokul % 85,37, ortaokul % 93,94, lise % 97,06, üniversite % 96).

Çizelge 43. Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Eğitimlerinin Yeterliliği.

Zihin Engellilerin Cinsel Eğitimleri Yeterli mi?	Anne-Babalar								Genel Toplam	
	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Evet	18	14,63	2	6,06	1	2,94	1	4	22	10,23
Hayır	105	85,37	31	93,94	33	97,06	24	96	193	89,77
Toplam	123	100	33	100	34	100	25	100	215	100

Anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından, zihin engellilerin yeterli cinsel eğitim alıp, almadıkları hakkında ki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Ancak beklenen değeri beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20'sini geçtiğinden (χ^2) çözümlemesi yapılamamıştır.

Zihin engelli ergenlerin cinsel konularda eğitilmelerinin gerekliliği.- Anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından zihin engelli ergenlerin cinsel konularda eğitilmelerinin gerekli olup olmadığı hakkındaki görüşler çizelge 44'de gösterilmiştir. Çizelge 44'de görüldüğü gibi zihin engelli ergenlerin cinsel konularda eğitilmeleri gerektiğini anne-babalar çoğunlukla belirtmişlerdir (ilkokul % 91,87, ortaokul % 100, lise % 94,12, üniversite % 92).

Çizelge 44. Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Eğitimlerinin Gerekliliği.

Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Eğitimleri Gerekli mi?	Anne-Babalar									
	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite		Genel Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Evet	113	91,87	33	100	32	94,12	23	92	201	93,49
Hayır	10	8,13	-	-	2	5,88	2	8	14	6,51
TOPLAM	123	100	33	100	34	100	25	100	215	100

Anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından zihin engelli ergenlerin cinsel konularda eğitilmeleri gerektiği hakkında ki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Ancak beklenen değeri beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20'sini geçtiğinden (χ^2) çözümlenmesi yapılamamıştır. Dolayısıyla bu konuda farklılık olup olmadığı belirlenememiştir.

Zihin engellilere cinsel eğitimi kimlerin vermesi gerektiği.- Anne-babaların öğrenim düzeylerine göre zihin engellilere cinsel eğitimin kimler tarafından verilmesi gerektiği hakkındaki görüşleri çizelge 45'de gösterilmiştir.

Çizelge 45. Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engellilere Cinsel Eğitim Vermesi İstenen Kişiler

Zihin Engellilere Cinsel Eğitim Vermesi İstenen Kişiler	Anne-Babalar								Genel Toplam	
	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Anne-Baba	43	36,13	7	21,87	7	21,21	6	24,00	63	30,14
Özel Eğitim Öğretmeni	42	35,29	7	21,87	11	33,33	6	24,00	66	31,58
Psikolog ve Çocuk Gelişimi Uzmanı	29	24,37	17	53,12	15	45,45	13	52,00	74	35,41
Doktorlar	5	4,20	1	3,12	-	-	-	-	6	2,87
TOPLAM	119	100	32	100	33	100	25	100	209	100

Çizelge 45'de de görüldüğü gibi zihin engellilerin cinsel eğitimini psikolog ve çocuk gelişimi uzmanları tarafından verilmesini % 24,37 ile ilkokul, % 53,12 ile ortaokul, % 45,45 ile lise, % 52 ile üniversite mezunu anne-babalar; özel eğitim öğretmeni tarafından verilmesini % 35,29 ile ilkokul, % 21,87 ile ortaokul, % 33,33 ile lise, % 24 ile üniversite mezunlarını isterken; Anne-baba tarafından verilmesini ilkokul mezunlarının % 36,13'ü, ortaokul mezunlarının % 21,87'si, lise mezunlarının % 21,21'i, üniversite mezunlarının da % 24'ü istemektedir.

Anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından zihin engellilere cinsel eğitimi kimlerin vermesi gerektiği hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Ancak beklenen değeri beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20'sini geçtiği için (χ^2) çözümlenmesi yapılamamıştır. Dolayısıyla anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından zihin engellilere cinsel eğitimi kimlerin vermesi gerektiği hakkında ki görüşlerde farklılık olup olmadığı belirlenememiştir.

Zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi hakkındaki bilgilerin yeterliliği.-

Anne-babaların öğrenim düzeylerine göre zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi hakkında ki bilgilerin yeterli olup olmadığı hakkındaki görüşler çizelge 46'da gösterilmiştir.

Çizelge 46. Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engellilerin Cinsel Gelişimi ve Eğitimi Hakkında ki Bilgilerin Yeterliliği.

Zihin Engellilerin Cinsel Gelişimi ve Eğitimi Hakkında Yeterli Bilginiz Var mı?	Anne-Babalar								Genel Toplam	
	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Evet	28	22,76	5	15,15	3	8,82	5	20	41	19,07
Hayır	95	77,24	28	84,85	31	91,18	20	80	174	80,93
TOPLAM	123	100	33	100	34	100	25	100	215	100

Çizelge 46'da da görüldüğü gibi anne-babaların çoğunluğu zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi hakkındaki bilgilerinin yeterli olmadığını belirtmişlerdir (ilkokul % 77,24, ortaokul % 84,85, lise % 91,18, üniversite % 80).

Anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi konusunda bilgilerin yeterliliği hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Bulunan (χ^2) değeri 3,74'dür. 2 serbestlik derecesi .05 anlamlılık düzeyinde (χ^2)'nin anlamlı olabilmesi (χ^2) dağılım tablosundan okunan 7,81 değerinden büyük yada eşit olmasını gerektirir. Buna göre (χ^2) tablo değerinden küçük olduğu için anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi konusunda bilgilerinin yeterliliği hakkındaki

görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Dolayısıyla anne-babaların öğrenim düzeyleri farklı da olsa zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi hakkında yeterli bilgiye sahip değildirler.

Zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi hakkında bilgi almak istenip istenmediği.-Anne-babaların öğrenim düzeylerine göre zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi konusunda bilgi almak isteyenler çizelge 47'de gösterilmiştir. Çizelge 47'de görüldüğü gibi ilkokul mezunlarının % 78,86'sı, ortaokul mezunlarının % 87,88'i, lise mezunlarının % 88,24'ü, üniversite mezunlarının ise % 76'sı zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi hakkında bilgi almayı istemektedirler.

Çizelge 47- Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engellilerin Cinsel Gelişimi ve Eğitimi Hakkında Bilgi Almak İstenip İstenmediği.

Zihin Engellilerin Cinsel Gelişimi ve Eğitimi Hakkında Bilgi Almak İster misiniz?	Anne-Baba								Genel Toplam	
	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Evet	97	78,86	29	87,88	30	88,24	19	76	175	81,40
Hayır	26	21,14	4	12,12	4	11,76	6	24	40	18,60
TOPLAM	123	100	33	100	34	100	25	100	215	100

Anne babaların öğrenim düzeyleri açısından zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi konusunda bilgi almak istenip istenilmediği hakkında ki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Bulunan (χ^2) değeri 2,96'dır. 2 serbestlik derecesi .05 anlamlılık düzeyinde (χ^2) nin anlamlı olabilmesi için (χ^2) dağılım tablosundan okunan 7,81 değerinden büyük yada eşit olmasını gerektirir. Buna göre bulunan (χ^2) tablo değerinden küçük olduğu için anne-babaların öğrenim

düzeyleri açısından zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi hakkında bilgi almak istenip istenmediği hakkındaki görüşlerde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi konusunda bilgi almak için tercih edilen kaynaklar. -Anne-babaların öğrenim düzeylerine göre zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi konusunda bilgi almak için tercih edilen kaynaklar hakkındaki görüşler çizelge 48'de gösterilmiştir.

Çizelge 48. Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engellilerin Cinsel Gelişimi ve Eğitimi Konusunda Tercih Edilen Bilgi Kaynakları.

Zihin Dengelli Ergenlerin Cinsel Eğitimi Konusunda Tercih Edilen Bilgi Kaynakları	Anne-Babalar								Genel Toplam	
	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Bu konuda hazırlanmış kitaplardan kendi kendime okuyarak	34	27,64	12	36,36	7	20,59	6	24	59	27,44
Doktorlardan bilgi alarak	15	12,20	4	12,12	3	8,82	2	8	24	11,16
Bu konuda düzenlenecek konferans ve seminerlere katılarak	27	21,95	5	15,15	9	26,47	5	20	46	21,40
Bu konuda düzenlenecek sürekliliği olan eğitim programlarına katılarak	37	30,08	12	36,36	14	41,18	11	44	74	34,42
Hiç birinden bilgi edinmek istemem utanırım	10	8,13	-	-	1	2,94	1	4	12	5,58
TOPLAM	123	100	33	100	34	100	25	100	215	100

Çizelge 48'de görüldüğü gibi zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi konusundaki bilgiyi ilkökul mezunlarının % 30,08'i, ortaokul mezunlarının % 36,36'sı, lise mezunlarının % 41,18'i üniversite mezunlarının da % 44'ü bu konuda düzenlenecek sürekliliği olan eğitim programlarına katılarak almak istemektedirler. Bu konuda hazırlanacak kitapları ilkökul mezunlarının % 27,64'ü, ortaokul mezunlarının % 36,36'sı, lise mezunlarının % 20,59'u, üniversite mezunlarının da % 24'ü tercih ederken; konferans ve seminerleri ilkökul mezunlarının % 21,95'i, ortaokul mezunlarının % 15,15'i, lise mezunlarının % 26,47'si, üniversite mezunu anne-babalarında % 20'si tercih etmektedir. Doktorlardan bilgi almak isteyenlerle (ilkokul % 12,20, ortaokul % 12,12, lise % 8,82, üniversite % 8) utandığı için bilgi almak istemeyenlerin (ilkokul % 8,13, lise % 2,94, üniversite % 4) oranı ise oldukça azdır.

Anne babaların öğrenim düzeyleri açısından zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi konusunda bilgi almak için tercih edilen kaynaklar hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (x^2) testi uygulanmıştır. Ancak beklenen değeri beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20 sini geçtiği için (x^2) çözümlenmesi yapılamamıştır. Dolayısı ile anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından tercih edilen kaynaklar hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığı belirlenememiştir.

Zihin engelli ergenlerin ihtiyaç duydukları cinsel konularda bilgilendirilip bilgilendirilmedikleri.- Anne-babaların öğrenim düzeylerine göre zihin engelli ergenlerin ihtiyaç duydukları cinsel konularda bilgilendirilip bilgilendirilmedikleri çizelge 49'da gösterilmiştir. Çizelge 49'da da görüldüğü gibi ilkökul mezunlarının % 39,02'si, ortaokul mezunlarının % 48,48'i, lise mezunlarının % 64,71'i, üniversite mezunu anne-babalarında % 40'ı zihin engelli ergenleri ihtiyaç duydukları cinsel konularda bilgilendirdiklerini belirtmişlerdir.

Çizelge 49. -Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engelli Ergenlerin İhtiyaç Duydukları Cinsel Konularda Bilgilendirilip Bilgilendirilmedikleri.

Zihin Engelli Ergenleri Cinsel Konularda Bilgilendiriyor musunuz	Anne-Babalar								Genel Toplam	
	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Evet	48	39,02	16	48,48	22	64,71	10	40	96	44,65
Hayır	75	60,98	17	51,52	12	35,29	15	60	119	55,35
TOPLAM	123	100	33	100	34	100	25	100	215	100

Anne babaların öğrenim düzeyleri açısından zihin engellilerin ihtiyaç duydukları cinsel konularda bilgilendirilip bilgilendirilmedikleri hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Bulunan (χ^2) değeri 7,52 dir. 3 serbestlik derecesinde .05 anlamlılık düzeyinde (χ^2)'nin anlamlı olabilmesi için (χ^2) dağılım tablosundan okunan 7,81 değerinden büyük yada eşit olmasını gerektirir. Buna göre bulunan (χ^2) tablo değerinden küçük olduğu için anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından zihin engelli ergenlerin ihtiyaç duydukları cinsel konularda bilgilendirilip bilgilendirilmedikleri hakkında ki görüşler arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Anne-babaların kendi cinsel bilgilerini edindikleri Kaynaklar.-Anne-babaların öğrenim düzeylerine göre kendi cinsel bilgilerini edindikleri kaynaklar çizelge 50'de gösterilmiştir.

Çizelge 50. Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Kendi Cinsel Bilgilerini Edindikleri Kaynaklar

Anne-Babaların Kendi Cinsel Bilgilerini Edindikleri Kaynaklar	Anne-Babalar								Genel Toplam	
	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Anne-Babadan	29	23,58	5	15,15	6	17,65	1	4	41	19,07
Arkadaşlardan	62	50,41	11	33,33	13	38,24	9	36	95	44,19
Doktor ve diğer uzmanlardan	6	4,88	1	3,03	1	2,94	2	8	10	4,65
TV. gazete ve dergilerden	8	6,50	3	9,09	-	-	2	8	13	6,05
Kitaplardan	11	8,94	11	33,33	11	32,35	10	40	43	20
Filmlerden	3	2,44	2	6,06	1	2,94	-	-	6	2,79
Diğer (yazınız)	4	3,25	-	-	2	5,88	1	4	7	3,26
TOPLAM	123	100	33	100	34	100	25	100	215	100

Çizelge 50'de görüldüğü gibi kendi cinsel bilgilerini anne-babadan öğrendiklerini ilkökul mezunlarının % 23,58'i, ortaokul mezunlarının % 15,15'i, lise mezunlarının % 17,65'i, üniversite mezunlarının da % 4'ü belirtmiştir. Bununla birlikte anne-babalar kendi cinsel bilgilerini çoğunlukla arkadaşlarından (ilkokul % 50,41, ortaokul % 33,33, lise % 38,24, üniversite % 36) ve kitaplardan (ilkokul % 8,94, ortaokul % 33,33, lise % 32,35, üniversite % 40) öğrendiklerini belirtmişlerdir.

Anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından kendi cinsel bilgilerini öğrendikleri kaynaklar hakkında ki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Ancak beklenen değeri beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20'sini geçtiğinden (χ^2) çözümlenmesi

yapılamamıştır. Dolayısıyla anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından kendi cinsel bilgilerini öğrendikleri kaynakların farklılık gösterip göstermediği belirlenememiştir.

Zihin engelli ergenlerin cinsel sorunlarıyla karşılaşınca nasıl davranılacağına bilinip bilinmediği.- Anne-babaların öğrenim düzeylerine göre zihin engelli ergenlerin cinsel sorunlarıyla karşılaşınca nasıl davranılacağına bilinip bilinmediği çizelge 51'de gösterilmiştir.

Çizelge 51. Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Sorunlarıyla Karşılaşınca Nasıl Davranılacağına Bilinip, Bilinmediği.

Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Sorunlarıyla Karşılaşınca Nasıl Davranacağını Biliyor musunuz?	Anne-Babalar								Genel Toplam	
	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Evet	61	49,59	21	63,64	19	55,88	12	48	113	52,56
Hayır	62	50,41	12	36,36	15	44,12	13	52	102	47,44
TOPLAM	123	100	33	100	34	100	25	100	215	100

Çizelge 51'de görüldüğü gibi ilkokul mezunlarının % 49,59'u, ortaokul mezunlarının % 63,64'ü, lise mezunlarının % 55,88'i, üniversite mezunlarının % 48'i zihin engellilerin cinsel sorunlarıyla karşılaşınca nasıl davranacaklarını bildiklerini belirtmişlerdir.

Anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından zihin engellilerin cinsel sorunlarıyla karşılaşınca nasıl davranılacağına bilinip bilinmediği hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır.

Bulunan (x^2) değeri 2,41 dir. 3 serbestlik derecesi .05 anlamlılık düzeyinde (x^2)'nin anlamlı olabilmesi için (x^2) dağılım tablosundan okunan 7,81 değerinden büyük yada eşit olmasını gerektirir. Buna göre bulunan (x^2) tablo değerinden küçük olduğu için anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından zihin engelli ergenlerin cinsel sorunlarıyla karşılaşınca nasıl davranılacağına bilinip bilinmediği hakkındaki görüşler arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Zihin engellilerin cinsel yaşamlarını gerekli cinsel eğitim verildikten sonra da kısıtlamak gerekip gerekmediği.- Anne-babaların öğrenim düzeylerine göre zihin engellilerin cinsel yaşamlarını gerekli cinsel eğitim verildikten sonra da kısıtlamak gerekip gerekmediği hakkındaki görüşler çizelge 52'de gösterilmiştir.

Çizelge 52'de görüldüğü gibi ilkokul mezunlarının % 30,08'i, ortaokul mezunlarının % 9,09'u, lise mezunlarının % 44,12'si üniversite mezunlarının da % 32'si zihin engellilerin cinsel yaşamlarının gerekli cinsel eğitim verildikten sonra da kısıtlanması gerektiğini düşünmektedirler.

Çizelge 52. Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engellilerin Cinsel Yaşamlarını Gerekli Cinsel Eğitim Verildikten Sonra da Kısıtlamak Gerekip Gerekmediği

Zihin Engellilerin Cinsel Yaşamlarının Kısıtlanması Gerekli mi?	Anne-Babalar								Genel Toplam	
	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Evet	37	30,08	3	9,09	15	44,12	8	32	63	29,30
Hayır	86	69,92	30	90,91	19	55,88	17	68	152	70,70
TOPLAM	123	100	33	100	34	100	25	100	215	100

Anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından gerekli cinsel eğitimden sonra da zihin engellilerin cinsel yaşamlarını kısıtlanması gerekip gerekmediği hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Bulunan (χ^2) değeri 10,23'tür, 3 serbestlik derecesi .05 anlamlılık düzeyinde (χ^2)'nin anlamlı olabilmesi (χ^2) dağılım tablosundan okunan 7,81 değerinden büyük yada eşit olmasını gerektirir. Buna göre bulunan (χ^2) tablo değerinden büyük olduğu için anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından zihin engellilerin cinsel yaşamlarının gerekli cinsel eğitimden sonrada kısıtlanması gerektiği hakkında ki görüşler arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

Dolayısıyla zihin engellilerin cinsel eğitimden sonra cinsel yaşamlarının kısıtlanması görüşü tablodan da anlaşılacağı gibi öğrenim düzeyi yüksek anne-babalarda yoğunluk kazanmaktadır. Bu da öğrenim düzeyi yüksek anne-babaların zihin engellilerin cinsel davranışlarını cinsel eğitim alsalarda kontrol edemeyeceklerinden; başlarının derde girebileceğinden endişe duydukları şeklinde yorumlanabilir.

Zihin engellilerin cinsel hayatlarını sürdürüp kendi tercihlerini yapıp yapamayacaklarını.- Anne-babaların öğrenim düzeylerine göre zihin engellilerin cinsel hayatlarını sürdürüp kendi tercihlerini yapıp yapamayacakları hakkındaki görüşler çizelge 53'de gösterilmiştir.

Çizelge 53. Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engellilerin Cinsel Hayatlarını Sürdürüp Kendi Tercihlerini Yapıp Yapamayacakları.

Zihin Engelli Ergenler Kendi Cinsel Tercihlerini Yapabilirler mi?	Anne-Babalar								Genel Toplam	
	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Evet	98	79,67	26	78,79	22	64,71	16	64	162	73,35
Hayır	25	20,33	7	21,21	12	35,29	9	36	53	24,65
TOPLAM	123	100	33	100	34	100	25	100	215	100

Çizelge 53'de görüldüğü gibi ilkokul mezunlarının % 79,67'si, ortaokul mezunlarının % 78,79'u, lise mezunlarının % 64,71'i, üniversite mezunlarında % 64'ü zihin engellilerin cinsel hayatlarını sürdürüp, kendi tercihlerini (eş seçme, evlilik, çocuk sahibi olma gibi) yapabileceklerine inanmaktadırlar.

Anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından zihin engellilerin cinsel hayatlarını sürdürüp, kendi tercihlerini yapıp yapamayacakları hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Bulunan (χ^2) değeri 5,25 dir. 3 serbestlik derecesi .05 anlamlılık düzeyinde (χ^2)'nin anlamlı olabilmesi (χ^2) dağılım tablosundan okunan 7,81 değerinden büyük yada eşit olmasını gerektirir. Buna göre bulunan (χ^2) tablo değerinden küçük olduğu için anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından zihin engellilerin cinsel hayatlarını sürdürüp, kendi tercihlerini yapabilmeleri hakkındaki görüşler arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim almadan kendilerini suistimallerden koruyup koruyamayacakları.- Anne-babaların öğrenim düzeylerine göre zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim almadan kendilerini suistimallerden koruyup koruyamayacakları hakkındaki görüşler çizelge 54'de gösterilmiştir.

Çizelge 54'de görüldüğü gibi zihin engellilerin cinsel eğitim almadan kendilerini suistimallerden koruyamayacaklarını % 64,23 ile ilkokul mezunu, % 69,70 ile ortaokul mezunu, % 82,35 ile lise mezunu, % 80 ile de üniversite mezunu anne-babalar belirtmişlerdir.

Çizelge 54. Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Eğitim Almadan Kendilerini Suistimallerden Koruyup Koruyamayacakları.

Zihin Engelli Ergenler Cinsel Eğitim Almadan Kendilerini Suistimallere Karşı Koruyabilirler mi?	Anne-Babalar								Genel Toplam	
	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Evet	44	35,77	10	30,30	6	17,65	5	20	65	30,23
Hayır	79	64,23	23	69,70	28	82,35	20	80	150	69,77
TOPLAM	123	100	33	100	34	100	25	100	215	100

Anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından zihin engellilerin cinsel eğitim almadan kendilerini suistimallerden koruyup koruyamayacakları hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Bulunan (χ^2) değeri 5,58 dir. 3 serbestlik derecesi .05 anlamlılık düzeyinde (χ^2)'nin anlamlı olabilmesi (χ^2) dağılım tablosundan okunan 7,81 değerinden büyük ya da eşit olmasını gerektirir. Buna göre bulunan (χ^2) tablo değerinden küçük olduğu için anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından zihin engellilerin cinsel eğitim almadan kendilerini suistimallerden koruyup koruyamayacakları hakkındaki görüşler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır.

Zihin engellilerin cinsel eğitim ihtiyaçlarının normallerden daha fazla olup olmadığı.- Anne-babaların öğrenim düzeylerine göre zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim ihtiyaçlarının normallerden fazla olup olmadığı hakkındaki görüşler çizelge 55'de gösterilmiştir.

Çizelge 55. Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Eğitim İhtiyaçlarının Normallerden Fazla Olup Olmadığı.

Zihin Engellilerin Cinsel Eğitim İhtiyaçları Normallerden Fazla mıdır?	Anne-Babalar								Genel Toplam	
	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Evet	68	55,28	22	66,67	27	79,41	18	72	135	62,79
Hayır	55	44,72	11	33,33	7	20,59	7	28	80	37,21
TOPLAM	123	100	33	100	34	100	25	100	215	100

Çizelge 55'de görüldüğü gibi zihin engellilerin cinsel eğitim ihtiyaçlarının normallerden daha fazla olduğunu; ilkokul mezunlarının % 55,28'i, ortaokul mezunlarının % 66,67'si, lise mezunlarının % 79,41'i, üniversite mezunlarının da % 72'si belirtmişlerdir.

Anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından zihin engellilerin cinsel eğitim ihtiyaçlarının normallerden fazla olup, olmadığı hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Bulunan (χ^2) değeri 8,10'dur, 3 serbestlik derecesi .05 anlamlılık düzeyinde (χ^2)'nin anlamlı olabilmesi (χ^2) dağılım tablosundan okunan 7,81 değerinden büyük yada eşit olmasını gerektirir. Buna göre bulunan (χ^2) tablo değerinden büyük olduğu için anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından zihin engellilerin cinsel eğitim ihtiyaçlarının normallerden fazla olduğu

hakkında ki görüşler arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Dolayısıyla öğrenim düzeyi yükseldikçe zihin engellilerin normallerden daha fazla cinsel eğitime ihtiyaç duydukları görüşündeki oranda düzenlilik görülmesine rağmen artmaktadır. Bu da öğrenim düzeyi yüksek anne-babaların zihin engellilerin cinsel eğitimlerinin gerekliliğine öğrenim düzeyi düşük olanlardan daha fazla inandıkları şeklinde yorumlanabilir.

Zihin engellilerin yeterli cinsel eğitim almadıkları için uygunsuz cinsel davranış gösterip göstermedikleri.- Anne-babaların öğrenim düzeylerine göre zihin engellilerin yeterli cinsel eğitim olmadıkları için uygunsuz cinsel davranış gösterip göstermedikleri hakkındaki görüşler çizelge 56'da gösterilmiştir.

Çizelge 56'da görüldüğü gibi ilkokul mezunlarının % 69,11'i, ortaokul mezunlarının % 63,64'ü, lise mezunlarının % 67,65'i, üniversite mezunlarının da % 64'ü zihin engellilerin yeterli cinsel eğitim almadıklarından dolayı uygunsuz cinsel davranış gösterdikleri düşüncesine katılmaktadırlar.

Anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından zihin engellilerin yeterli cinsel eğitim almadıklarından dolayı uygunsuz cinsel davranış gösterip göstermedikleri hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır.

Çizelge 56. Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engellilerin Yeterli Cinsel Eğitim Almadığı İçin Uygunsuz Cinsel Davranış Gösterip Göstermediklerine İlişkin Görüşler.

Zihin Engellilerin Yeterli Cinsel Eğitim Almadıkları İçin Uygunsuz Cinsel Davranışlar Gösterdiğine Katılıyorsunuzuz?	Anne-Babalar								Genel Toplam	
	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Evet	38	30,89	12	36,36	11	32,35	9	36	70	32,56
Hayır	85	69,11	21	63,64	23	67,65	16	64	145	67,44
TOPLAM	123	100	33	100	34	100	25	100	215	100

Bulunan (χ^2) değeri 0,50 dir. 3 serbestlik derecesi. 05 anlamlılık düzeyinde (χ^2)'nin anlamlı olabilmesi için (χ^2) dağılım tablosundan okunan 7.81 değerinden büyük yada eşit olmasını gerektirir. Buna göre bulunan (χ^2) tablo değerinden küçük olduğu için anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından zihin engellilerin yeterli cinsel eğitim almadıklarından dolayı uygunsuz cinsel davranış gösterip göstermedikleri hakkındaki görüşler arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Zihin engellilerin cinsel eğitimleri hakkında anne-babalarında eğitilmelerinin gerekli görülüp görülmediği.- Anne-babaların öğrenim düzeylerine göre zihin engellilerin cinsel eğitimleri hakkında anne-babalarında eğitilmelerinin gerekli görülüp görülmediği çizelge 57'de gösterilmiştir.

Çizelge 57'de görüldüğü gibi ilkokul mezunlarının % 82,11'i, ortaokul mezunlarının % 84,85'i, lise mezunlarının % 91,18'i, üniversite mezunlarının da % 96'sı zihin engellilerin cinsel eğitimlerine katkıda bulunabilmeleri için anne-babalarında eğitilmesi gerektiğine inanmaktadırlar.

Çizelge 57. Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engellilerin Cinsel Eğitimine Katkıda Bulunabilmeleri İçin Anne-Babaların Eğitilmeleri Gerekip Gerekmediği Hakkındaki Görüşler

Anne-Babalar Engellilerin Eğitimi Eğitilmeli mi?	Zihin Cinsel Hakkında	Anne-Babalar								Genel Toplam	
		İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite			
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Evet		101	82,11	28	84,85	31	91,18	24	96	184	85,58
Hayır		22	17,89	5	15,15	3	8,82	1	4	31	14,42
TOPLAM		123	100	33	100	34	100	25	100	215	100

Anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından zihin engellilerin cinsel eğitimleri için anne-babaların eğitilmesi gerektiği hakkındaki görüşler arasında farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Ancak beklenen değeri beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20'sini geçtiği için (χ^2) çözümlenmesi yapılamamıştır. Dolayısıyla bu konuda gruplar arasındaki görüşlerin farklı olup olmadığında belirlenememiştir.

Zihin engellilerin cinsel problemlerinin cinsel eğitimle çözümlenip çözümlenemeyeceği.- Çizelge 58'de görüldüğü gibi anne-babaların öğrenim düzeylerine göre zihin engellilerin cinsel problemlerinin cinsel eğitimle çözümlenebileceğine % 87,80 ile ilkökul, % 93,94 ile ortaokul, % 91,18 ile lise ve % 88 ile üniversite mezunu anne- babalar inanmaktadırlar.

Çizelge 58. Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engellilerin Cinsel Problemlerinin Cinsel Eğitimle Çözümünü Çözümlemeyeceği Konusundaki Görüşler.

Zihin Engellilerin Cinsel Problemleri Cinsel Eğitimle Çözümünebilir mi?	Anne-Babalar								Genel Toplam	
	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Evet	108	87,80	31	93,94	31	91,18	22	88	192	89,30
Hayır	15	12,20	2	6,06	3	8,82	3	12	23	10,70
TOPLAM	123	100	33	100	34	100	25	100	215	100

Anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından, zihin engellilerin cinsel problemlerinin cinsel eğitimle çözümlenebilmesi hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Ancak beklenen değeri beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20'sini geçtiğinden (χ^2) çözümlenmesi yapılamamıştır. Dolayısıyla anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından zihin engellilerin cinsel problemlerinin cinsel eğitimle çözümlenebilmesi hakkındaki görüşler arasında farklılık olup olmadığı belirlenememiştir.

Zihin engelli ergenlerin uygun olmayan cinsel davranışlarıyla karşılaşılıp karşılaşılmadığı.- Çizelge 59'da görüldüğü gibi anne-babaların öğrenim düzeylerine göre zihin engelli ergenlerin uygun olmayan cinsel davranışlarıyla karşılaştıklarını ilkokul mezunlarının % 17,89'u, ortaokul mezunlarının % 21,21'i, lise mezunlarının % 35,35'i, üniversite mezunlarının % 40'ı belirtmişlerdir.

Çizelge 59. -Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engellilerin Uygun Olmayan Cinsel Davranışlarıyla Karşılaşıp Karşılaşmadığı

Zihin Engelli Ergenlerin Uygun Olmayan Cinsel Davranışlarıyla Karşılaşıyor musunuz?	Anne-Babalar									
	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite		Genel Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Evet	22	17,89	7	21,21	11	32,35	10	40	50	23,26
Hayır	101	82,11	26	78,79	23	67,65	15	60	165	76,74
TOPLAM	123	100	33	100	34	100	25	100	215	100

Anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından zihin engelli ergenlerin uygun olmayan cinsel davranışlarıyla karşılaştığı hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Bulunan (χ^2) değeri 7,56'dır. 3 serbestlik derecesi .05 anlamlılık düzeyinde (χ^2)'nin anlamlı olabilmesi (χ^2) dağılım tablosundan okunan 7,81 değerinden büyük yada eşit olmasını gerektirir. Buna göre bulunan (χ^2) tablo değerinden küçük olduğu için anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından zihin engellilerin uygun olmayan cinsel davranışlarıyla karşılaşıp karşılaşmadığı hakkındaki görüşler arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Zihin engellilerin uygun olmayan cinsel davranışları.- Çizelge 60'da görüldüğü gibi öğrenim düzeylerine göre anne-babaların zihin engellilerde karşılaştıkları uygun olmayan cinsel davranışlardan en çok belirtilen davranışların; başkalarının yanında yapılan mastürbasyon (ilkokul % 19,05, ortaokul % 30, lise % 50, üniversite % 50) ile heteroseksüel ilişkiye teşebbüs (ilkokul % 19,05, ortaokul % 40, lise % 33,33, üniversite % 28,57) olduğu belirlenmiştir.

Çizelge 60. Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engellilerde Gözlenen Uygun Olmayan Cinsel Davranışlar

Zihin Engellilerin Uygun Olmayan Cinsel Davranışları	Anne-Babalar								Genel Toplam	
	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Başkalarının yanında yapılan mastürbasyon	4	19,05	3	30	9	50	7	50	23	36,51
Heteroseksüel ilişkiye Teşebbüs (Karşı Cinsle Aşırı İlgil)	4	19,05	4	40	6	33,33	4	28,57	18	28,57
Sarkıntılık, küfür (elle, sözle, vb.)	3	14,29	-	-	1	5,56	-	-	4	6,35
Teşhir (vücudunu sergileme örtme)	2	9,52	1	10	1	5,56	2	14,29	6	9,52
Pornografik film izleme (Açık Resimlere Bakma)	2	9,52	2	20	1	5,56	1	7,14	6	9,52
Cinsel Gelişimin Gecikmesi	6	28,57	-	-	-	-	-	-	6	9,52
TOPLAM	21	100	10	100	18	100	14	100	63	100

Anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından zihin engelli ergenlerde karşılaşılan uygun olmayan cinsel davranışlar hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Ancak beklenen değeri beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20'sini geçtiğinden (χ^2) çözümlenmesi yapılamamıştır.

Zihin engelli ergenlerin kısırlaştırılmalarının istenip istenmediği.- Çizelge

61 de görüldüğü gibi anne-babaların öğrenim düzeylerine göre zihin engelli ergenlerin kısırlaştırılmasını; ilkokul mezunlarının % 96,75'i, ortaokul mezunlarının % 93,94'ü, lise mezunlarının % 94,12'si üniversite mezunlarının da % 88'i istemediklerini belirtmişlerdir.

Çizelge 61. Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engellilerin Kısırlaştırılmalarına İlişkin Görüşleri.

Zihin Engelli Ergenlerin Kısırlaştırılmasını Gerekli Buluyor musunuz?	Anne-Babalar								Genel Toplam	
	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Evet	4	3,25	2	6,06	2	5,88	3	12	11	5,12
Hayır	119	96,75	31	93,94	32	94,12	22	88	204	94,88
TOPLAM	123	100	33	100	34	100	25	100	215	100

Anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından zihin engellilerin kısırlaştırılıp, kısırlaştırılmamaları hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Ancak beklenen değeri beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20'sini geçtiğinden (χ^2) çözümlenmesi yapılamamıştır.

Zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi hakkında bilgi almak istenilen konular.- Çizelge 62'de görüldüğü gibi öğrenim düzeylerine göre anne-babaların bilgi almak istedikleri konuların başında zihin engellilerin cinsel gelişim özellikleri ve ihtiyaçları konusu (ilkokul % 36,44, ortaokul % 40,62, lise % 59,37, üniversite % 64), evlilik ve aile yaşamları (ilkokul % 20,34, ortaokul % 28,12, lise % 9,37, üniversite % 16), çocuk sahibi olabilme özellikleri (ilkokul % 17,80, ortaokul % 9,37, lise % 6,25)

ile cinsel bilgilerin verilmesinde kullanılacak yöntemler (ilkokul % 9,32, ortaokul % 9,37, lise % 15,62, üniversite % 16) konuları gelmektedir.

Çizelge 62. Anne-Babaların Öğrenim Düzeylerine Göre Zihin Engellilerin Cinsel Gelişimi ve Eğitimi Hakkında Bilgi Almak İstenilen Cinsel Konular

Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Gelişimi ve Eğitimi İçin Bilgilenilmek İstenilen Konular	Anne-Babalar								Genel Toplam	
	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite		N	%
	N	%	N	%	N	%	N	%		
Zihin engellilerin cinsel gelişim özellikleri ve ihtiyaçları	43	36,44	13	40,62	19	59,37	16	64	91	43,96
Cinsel organlarıyla oynarak kendi kendini tammin (mastürbasyon)	6	5,08	2	6,25	1	3,12	1	4	10	4,83
Adet zamanı (menstrüasyon) bakımı	8	6,78	-	-	-	-	-	-	8	3,86
Cinsel yaşantı ve doğum kontrol yöntemleri	5	4,24	2	6,25	2	6,25	-	-	9	4,35
Evlilik ve aile yaşamları	24	20,34	9	28,12	3	9,37	4	16	40	19,32
Çocuk sahibi olabilme özellikleri ve çocuklarının zihin engelli olup olmayacağı	21	17,80	3	9,37	2	6,25	-	-	26	12,56
Cinsel bilgilerin verilmesinde kullanılacak yöntemler	11	9,32	3	9,37	5	15,62	4	16	23	11,11
TOPLAM	118	100	32	100	32	100	25	100	207	100

Anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından bilgi almak istenilen konular hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi

uygulanmıştır. Ancak beklenen değeri beş (5)' in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20'sini geçtiğinden (χ^2) çözümlenmesi yapılamamıştır.

Eğitimcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Eğitim Gereksinimleri Hakkındaki Görüşlerin Farklılığı.

Eğitimcilerin cinsiyetleri açısından zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim gereksinimleri hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığı anket maddelerinin diziliş sırası izlenerek belirlenmeye çalışılmıştır.

Cinsel eğitim kavramının anlamı.- Eğitimcilerin cinsiyetlerine göre, cinsel eğitim kavramının anlamı hakkındaki görüşler çizelge 63'de gösterilmiştir.

Çizelge 63. Eğitimcilerin Cinsiyetleri Açısından Cinsel Eğitim Kavramının Anlamı Hakkındaki Görüşler

Cinsel Eğitim Tanımları	Eğitimciler					
	KADIN		ERKEK		Genel Toplam	
	N	%	N	%	N	%
İnsanlara cinsel organlar ve işlevleri hakkında bilgi vermek	2	11,11	1	6,67	3	9,09
İnsanlara cinsel ilişkiler hakkında bilgi vermek	1	5,56	1	6,67	2	6,06
Kız ve erkek çocukların toplum içersindeki rollerine uygun davranışları edinmelerine yönelik ortamların düzenlenmesi	15	83,33	13	86,67	28	84,85
TOPLAM	18	100	15	100	33	100

Çizelge 63'de görüldüğü gibi cinsel eğitim kavramının "Kız ve erkek çocukların toplum içerisindeki rollerine uygun davranışları edinmelerine yönelik ortamların düzenlenmesi" anlamına geldiğini kadın eğitimcilerin % 83,33'ü, erkek eğitimcilerin de % 86,67'sinin çoğunlukla belirttikleri saptanmıştır. Kadın eğitimcilerin % 11,11'i, erkek eğitimcilerin de % 6,67'si cinsel eğitimin "insanlara cinsel organlar ve işlevleri hakkında bilgi vermek" olduğunu belirtirken, "insanlara cinsel ilişkiler hakkında bilgi vermek" seçeneğini ise; kadın eğitimcilerin % 5,56, erkek eğitimcilerin de % 6,67'sinin belirttikleri görülmüştür.

Eğitimcilerin cinsiyetleri açısından cinsel eğitim kavramının anlamı hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Ancak beklenen değeri beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20'sini geçtiği için (χ^2) çözümlenmesi yapılamamıştır.

Uygun olmayan cinsel davranışlar.- Çizelge 64'de görüldüğü gibi cinsiyetlerine göre eğitimciler çoğunlukla eşcinsellik davranışının (kadın % 37,84, erkek % 31,58) uygun olmadığını belirtmişlerdir. Başkalarının yanında yapılan mastürbasyonu kadın eğitimcilerin % 18,92'si, erkek eğitimcilerin % 5,26'si; teşhircilik davranışını kadın eğitimcilerin % 8,11'i, erkek eğitimcilerin % 15,79'u cinsel tacizi kadın eğitimcilerin % 8,11, erkek eğitimcilerin % 15,79'unun belirttikleri saptanmıştır.

Eğitimcilerin cinsiyetleri açısından uygun olmayan cinsel davranışlar hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Ancak beklenen değeri beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20'sini geçtiği için (χ^2) çözümlenmesi yapılamamıştır.

Çizelge 64. Eğitimcilerin Cinsiyetleri Açısından Uygun Olmayan Cinsel Davranışlar.

Uygun Olmayan Cinsel Davranışlar	Eğitimciler				Genel Toplam	
	KADIN		ERKEK			
	N	%	N	%	N	%
Eşcinsellik	14	37,84	6	31,58	20	35,71
Mastürbasyon (Başkalarının yanında yapılan)	7	18,92	1	5,26	8	14,29
Teşhircilik	3	8,11	3	15,79	6	10,71
Cinsel taciz (Elle yada sözle)	3	8,11	3	15,79	6	10,71
Küçüklere yada özürlülere tecavüz	2	5,41	-	-	2	3,57
T.V. gazete ve dergilerdeki açık yayınları izlemek (porno film izleme)	1	2,70	-	-	1	1,79
Tecavüz	2	5,41	1	5,26	3	5,36
Hayvanlarla cinsel ilişki	2	5,41	3	15,79	5	8,93
Grup halinde yapılan cinsel ilişki	2	5,41	-	-	2	3,57
Ters ilişki (Karşı cinsle anal ilişki)	1	2,70	2	10,53	3	5,36
TOPLAM	37	100	19	100	56	100

Cinsel eğitim programında yer alması gereken cinsel konular.- Çizelge 65'de görüldüğü gibi eğitimcilerin cinsiyetlerine göre, cinsel eğitim programında yer alması gereken konulardan toplum kurallarına uygun cinsel davranışların

öğretilmesinin (kadın % 23,08, erkek % 17,24) en çok istenen konu olduğu belirlenmiştir. Bunu cinsel ilişki ve yaşantı (kadın % 17, erkek % 20,69), zihin engellilerin cinsel gelişim özellikleri (kadın % 17,95, erkek % 17,24) ile cinsel organlar ve işlevleri (kadın % 10,26, erkek % 13,79) konuları ve tabloda görülen diğer cinsel konular izlenmektedir.

Çizelge 65. Eğitimcilerin Cinsiyetleri Açısından Cinsel Eğitim Programında Yer Alması Gereken Cinsel Konular.

Cinsel Eğitim Programında Yer Alması Gereken Cinsel Konular	Eğitimciler				Genel Toplam	
	KADIN		ERKEK			
	N	%	N	%	N	%
Cinsel gelişim zihin engellilerin cinsel gelişim özellikleri	7	17,95	5	17,24	12	17,65
Mastürbasyon nasıl önlenir?	2	5,13	1	3,45	3	4,41
Evlilik	1	2,56	1	3,45	2	2,94
Cinsel Organlar ve İşlevleri	4	10,26	4	13,79	8	11,76
Cinsel Organların temizliği ve bakımı	1	2,56	2	6,90	3	4,41
Doğum kontrolü ve aile planlaması	-	-	2	6,90	2	2,94
Cinsel ilişki ve cinsel yaşantı	7	17,95	6	20,69	13	19,12
Cinsel eğitim vermede kullanılacak yöntemler	1	2,56	-	-	1	1,47
Zihin engellilerin cinsel yaşamları ve üreme özellikleri	1	2,56	-	-	1	1,47
Toplum kurallarına uygun cinsel davranışların öğretilmesi	9	23,08	5	17,24	14	20,59
Cinsel kimliğin benimsetilmesi	2	5,13	2	6,90	4	5,88
Üreme ve Doğum	4	10,26	1	3,45	5	7,35
TOPLAM	39	100	29	100	68	100

Eğitimcilerin cinsiyetleri açısından uygun bir cinsel eğitim programında yer alması gerektiği belirtilen cinsel konular hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Ancak beklenen değeri beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20'sini geçtiği için (χ^2) çözümlenmesi yapılamamıştır.

Zihin engelli ergenlerin cinsel konularda soru yöneltip yöneltmedikleri.-

Çizelge 66'da görüldüğü gibi cinsiyetlerine göre kadın eğitimcilerin % 63,16'sı, erkek eğitimcilerin ise % 46,67'si zihin engelli öğrencilerin kendilerine cinsel konularda soru yönelttiklerini belirtmişlerdir.

Çizelge 66. Eğitimcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Konularda Soru Yöneltip Yöneltmedikleri.

Zihin Engelli Ergenler Size Cinsel Konularda Soru Yöneltiliyor mu?	Eğitimciler				Genel Toplam	
	KADIN		ERKEK			
	N	%	N	%	N	%
Evet	12	63,16	7	46,67	19	55,88
Hayır	7	36,84	8	53,33	15	44,12
TOPLAM	19	100	15	100	34	100

Eğitimcilerin cinsiyetleri açısından zihin engelli ergenlerin cinsel konularda soru yöneltip yöneltmedikleri hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Bulunan (χ^2) değeri 0,92'dir. 1 serbestlik derecesi .05 anlamlılık düzeyinde (χ^2) nin anlamlı olabilmesi (χ^2) dağılım tablosundan okunan 3,84 değerinden büyük yada eşit olmasını gerektirir. Buna göre bulunan (χ^2) tablo değerinden küçük olduğu için eğitimcilerin cinsiyetleri açısından zihin engelli

ergenlerin cinsel konularda soru yöneltip yöneltmedikleri hakkındaki görüşler arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Zihin engelli ergenlerin cinsel konularda en çok kime soru yönelttikleri.-

Çizelge 67’de görüldüğü gibi eğitimcilerin cinsiyetlerine göre, zihin engelliler cinsel konulardaki sorularını; kadın eğitimcilerin % 50’sine, erkek eğitimcilerin de % 35,71’ine göre arkadaşlarına yöneltmektedirler. Bununla birlikte kadın eğitimcilerin % 27,78’i, erkek eğitimcilerin de % 50’si zihin engellilerin cinsel konulardaki sorularını kime yönelttikleri bilmediklerini belirtirken; anneye yöneltildiğini kadın eğitimcilerin % 22,22’si, erkek eğitimcilerin % 14,29’u belirtmişlerdir.

Çizelge 67. Eğitimcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Konularda En çok Soru Yönelttikleri.

Cinsel Konularda En çok Soru Yönetilen Kişiler	Eğitimciler				Genel Toplam	
	KADIN		ERKEK			
	N	%	N	%	N	%
Anneye	4	22,22	2	14,29	6	18,75
Arkadaşlarına	9	50	5	35,71	14	43,75
Bilmiyorum	5	27,78	7	50	12	37,50
TOPLAM	18	100	14	100	32	100

Eğitimcilerin cinsiyetleri açısından zihin engelli ergenlerin cinsel konulardaki sorularını en çok kime yönelttikleri hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığı belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Ancak beklenen değeri beş (5)’in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20’sini geçtiğinden (χ^2) çözümlenmesi yapılamamıştır.

Zihin engelli ergenlerin cinsel konulardaki sorularını kimin yanıtladığı.-

Çizelge 68'de görüldüğü gibi cinsiyetlerine göre, kadın eğitimcilerin % 15,79'u, erkek eğitimcilerin de % 60'ı zihin engelli ergenlerin cinsel konulardaki sorularını kimin yanıtladığını bilmediklerini belirtmişlerdir. Bununla birlikte kadın eğitimcilerin % 42,11'i, erkek eğitimcilerin % 6,67'si zihin engelli ergenlerin cinsel konulardaki sorularını arkadaşlarının yanıtladığını belirtirken; öğretmeni seçeneğini kadın eğitimcilerin % 21,05'i, erkek eğitimcilerin % 20'si, annesi seçeneğini ise, kadın eğitimcilerin % 21,05'i, erkek eğitimcilerin % 13,33'ünün belirttikleri görülmüştür.

Çizelge 68. Eğitimcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Konulardaki sorularını Kimin Yanıtladığı.

Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Sorularını Yanıtlayanlar	Eğitimciler				Genel Toplam	
	KADIN		ERKEK			
	N	%	N	%	N	%
Annesi	4	21,05	2	13,33	6	17,65
Öğretmeni	4	21,05	3	20	7	20,59
Arkadaşları	8	42,11	1	6,67	9	26,47
Bilmiyorum	3	15,79	9	60	12	35,29
TOPLAM	19	100	15	100	34	100

Eğitimcilerin cinsiyetleri açısından zihin engelli ergenlerin cinsel konulardaki sorularını kimin yanıtladığı hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Ancak beklenen değeri beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20'sini geçtiğinden (χ^2) çözümlenmesi yapılamamıştır. Dolayısıyla eğitimcilerin cinsiyetleri açısından bu konudaki görüşler arasında farklılık olup olmadığı belirlenememiştir.

Zihin engelli ergenlerin en çok merak ettikleri cinsel konular.- Çizelge 69'da görüldüğü gibi cinsiyetlerine göre, kadın eğitimcilerin % 27,27'si, erkek eğitimcilerin % 46,67'si, zihin engelli öğrencilerinin nasıl dünyaya geldiğini, çocuk sahibi olup olamayacakları konusunu merak ettiklerini belirtmişlerdir. Zihin engelli ergenlerin, karşı cinsle kendi cinsinin cinsel organları ve işlevleri konusunu merak ettiklerini kadın eğitimcilerin % 21,21'i, erkek eğitimcilerin % 13,33'ü belirtirken; cinsel ilişki konusunu kadın eğitimcilerin % 30,30'u, erkek eğitimcilerin % 13,33'ü; evlilik konusunu kadın eğitimcilerin % 12,12'si, erkek eğitimcilerin % 13,33'ü belirtmişlerdir.

Eğitimcilerin cinsiyetleri açısından zihin engelli ergenlerin en çok merak ettikleri cinsel konular hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Ancak beklenen değeri beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20'sini geçtiğinden (χ^2) çözümlenmesi yapılamamıştır. Dolayısıyla eğitimcilerin cinsiyetleri açısından zihin engelli ergenlerin en çok merak ettikleri cinsel konular hakkındaki görüşler arasında farklılık olup olmadığı belirlenememiştir.

Çizelge 69. Eğitmcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihin Engelli Ergenlerin En Çok Merak Ettikleri Cinsel Konular.

Zihin Engellilerin En Çok Merak Ettiği Cinsel Konular	Eğitmciler				Genel Toplam	
	KADIN		ERKEK			
	N	%	N	%	N	%
Karşı cinsle kendi cinsinin cinsel organları ve işlevleri	7	21,21	2	13,33	9	18,75
Cinsel ilişki	10	30,30	2	13,33	12	25
Vücudunda meydana gelen değişikliklerin nedeni	2	6,06	-	-	2	4,17
Evlilik (Evlenip evlenemeyecekleri)	4	12,12	2	13,33	6	12,50
Nasıl dünyaya geldiği, çocuk sahibi olup olamayacakları	9	27,27	7	46,67	16	33,33
T.V.'deki açık sahnelerde neler olduğu	-	-	2	13,33	2	4,17
Cinsel organların neden ve nasıl temizlendiği	1	3,03	-	-	1	2,08
TOPLAM	33	100	15	100	48	100

İnsanların sistemli bir cinsel eğitim almalarının gerekliliği hakkındaki görüşler.- Çizelge 70'de görüldüğü gibi eğitmcilerin cinsiyetlerine göre insanların sistemli bir cinsel eğitim almalarını kadın ve erkek eğitmcilerin tamamı % 100 gerekli görmektedir.

Eğitmcilerin cinsiyetleri açısından insanların sistemli bir cinsel eğitim almalarının gerekliliği hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Ancak beklenen değeri beş (5)'in altında olan

gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20'sini geçtiğinden (χ^2) çözümlemesi yapılamamıştır.

Çizelge 70. Eğitimcilerin Cinsiyetleri Açısından İnsanların Sistemli Bir Cinsel Eğitim Almalarının Gerekliliği Hakkındaki Görüşler

Sizce İnsanların Sistemli Bir Cinsel Eğitim Almaları Gerekli mi?	Eğitimciler				Genel Toplam	
	KADIN		ERKEK			
	N	%	N	%	N	%
Evet	19	100	15	100	34	100
Hayır	-	-	-	-	-	-
Toplam	19	100	15	100	34	100

Zihin engellilerin yeterli cinsel eğitim alıp almadıkları.- Çizelge 71'de görüldüğü gibi eğitimcilerin cinsiyetlerine göre zihin engellilerin yeterli cinsel eğitim almadıklarını kadın eğitimcilerin % 100'ü, erkek eğitimcilerin de % 93,33'ü belirtmektedir.

Çizelge 71. Eğitimcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihin Engellilerin Yeterli Cinsel Eğitim Alıp Almadıkları.

Zihin Engellilerin Cinsel Eğitimleri Yeterli mi?	Eğitimciler				Genel Toplam	
	KADIN		ERKEK			
	N	%	N	%	N	%
Evet	-	-	1	6,67	1	2,94
Hayır	19	100	14	93,33	33	97,06
TOPLAM	19	100	15	100	34	100

Eğitimcilerin cinsiyetleri açısından zihin engellilerin yeterli cinsel eğitim alıp almadıkları hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığı belirlemek amacıyla (x^2) testi uygulanmıştır. Ancak beklenen değeri beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20'sini geçtiğinden (x^2) çözümlemesi yapılamamıştır. Dolayısıyla eğitimcilerin cinsiyetleri açısından zihin engellilerin yeterli cinsel eğitim alıp almadıkları hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığı belirlenememiştir.

Zihin engelli ergenlere cinsel konularda eğitilmelerinin gerekli olup olmadığı.- Çizelge 72'de görüldüğü gibi eğitimcilerin cinsiyetleri açısından zihin engelli ergenlerin cinsel konularda da eğitilmelerinin gerekli olduğuna kadın eğitimcilerin % 94,74'ü, erkek eğitimcilerin de % 100'ünün belirttiği saptanmıştır.

Çizelge 72. Eğitimcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Konularda Eğitilmelerinin Gerekli Olup Olmadığı.

Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Eğitimleri Gerekli mi?	Eğitimciler				GENEL TOPLAM	
	KADIN		ERKEK			
	N	%	N	%	N	%
Evet	18	94,74	15	100	33	97,06
Hayır	1	5,26	-	-	1	2,94
TOPLAM	19	100	15	100	34	100

Eğitimcilerin cinsiyetleri açısından zihin engelli ergenlerin cinsel konularda da eğitilmelerinin gerekliliği hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (x^2) testi uygulanmıştır. Ancak beklenen değeri beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20 sini geçtiğinden (x^2) çözümlemesi yapılamamıştır. Dolayısıyla eğitimcilerin cinsiyetleri açısından zihin engelli ergenlerin

aldıkları eğitime ek olarak cinsel konularda da eğitilmelerini gerekliliği hakkındaki görüşler arasında farklılık olup olmadığı belirlenememiştir.

Zihin engelli ergenlere cinsel eğitimi kimlerin vermesinin gerektiği.-

Çizelge 73'de görüldüğü gibi eğitimcilerin cinsiyetleri açısından zihin engelli ergenlere cinsel eğitimi anne-babanın vermesi gerektiğini kadın eğitimcilerin % 63,16'sı, erkek eğitimcilerin % 26,67'si belirtmektedir. Bununla birlikte kadın eğitimcilerin % 26,32'si, erkek eğitimcilerin % 46,67'si zihin engelli ergenlere cinsel eğitimi psikolog ve çocuk gelişimi uzmanlarının vermesi gerektiğini belirtirken, özel eğitim öğretmenini kadın eğitimcilerin % 10,53'ü, erkek eğitimcilerin de % 20'sinin belirttiği görülmüştür.

Eğitimcilerin cinsiyetleri açısından zihin engelli ergenlere cinsel eğitim vermesi gerektiği belirtilen kişiler hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Ancak beklenen değeri beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözenek sayısının % 20'sini geçtiği için (χ^2) çözümlenmesi yapılamamıştır. Dolayısıyla eğitimcilerin cinsiyetleri açısından zihin engelli ergenlere cinsel eğitim vermesi gereken kişiler hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığı belirlenememiştir.

Çizelge 73. Eğitimcilerin Cinsiyetleri Açısından zihin Engelli Ergenlere Cinsel Eğitimi Kimlerin Vermesinin Gerektiği

Zihin Engellilere Cinsel Eğitim Vermesi İstlenen Kişiler	Eğitimciler				Genel Toplam	
	KADIN		ERKEK			
	N	%	N	%	N	%
Anne-baba	12	63,16	4	26,67	16	47,06
Özel eğitim öğretmeni	2	10,53	3	20	5	14,71
Psikolog ve çocuk gelişimi uzmanı	5	26,32	7	46,67	12	35,29
Doktorlar	-	-	1	6,67	1	2,94
TOPLAM	19	100	15	100	34	100

Zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi hakkındaki bilgilerin yeterli olup olmadığı.- Çizelge 74'de görüldüğü gibi eğitimcilerin cinsiyetlerine göre zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi hakkında bilgilerinin yeterli olmadığını kadın eğitimcilerin % 84,21'nin, erkek eğitimcilerinde % 80'inin belirttikleri saptanmıştır.

Eğitimcilerin cinsiyetleri açısından zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi hakkında bilgilerin yeterli olup olmadığı hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (x^2) testi uygulanmıştır. Ancak beklenen değeri beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20'sini geçtiğinden (x^2) çözümlenmesi yapılamamıştır.

Çizelge 74. Eğitimcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihin Engellilerin Cinsel Gelişimi ve Eğitimi Hakkındaki Bilgilerin Yeterli Olup Olmadığı.

Zihin Engellilerin Cinsel Gelişimi ve Eğitimi Hakkında Yeterli Bilginiz Var mı?	Eğitimciler				Genel	
	KADIN		ERKEK		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
Evet	3	15,79	3	20	6	17,65
Hayır	16	84,21	12	80	28	82,35
TOPLAM	19	100	15	100	34	100

Zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi hakkında bilgi almak istenip istenmediği.- Çizelge 75'de görüldüğü gibi eğitimcilerin cinsiyetlerine göre, zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi hakkında bilgi almayı kadın eğitimcilerin % 84,21'i, erkek eğitimcilerinde % 80'i istediklerini belirtmişlerdir.

Çizelge 75. Eğitimcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihin Engellilerin Cinsel Gelişimi ve Eğitimi Hakkında Bilgi Almak İstenip İstenmediği.

Zihin Engellilerin Cinsel Gelişimi ve Eğitimi Hakkında Bilgi Almak İster misiniz?	Eğitimciler				Genel Toplam	
	KADIN		ERKEK			
	N	%	N	%	N	%
Evet	16	84,21	12	80	28	82,35
Hayır	3	15,79	3	20	6	17,65
TOPLAM	19	100	15	100	34	100

Eğitimcilerin cinsiyetleri açısından zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi hakkında bilgi almak istenip istenmediği hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Ancak beklenen değeri beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20'sini geçtiğinden (χ^2) çözümlenmesi yapılamamıştır. Bununla birlikte çizelge 75'deki bulgular çizelge 74'deki bulguları desteklemektedir.

Zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi hakkında bilgi almak için tercih edilen kaynaklar.- Çizelge 76'da görüldüğü gibi eğitimcilerin cinsiyetlerine göre, zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi hakkında bilgi almak için tercih edilen kaynaklardan bu konuda düzenlenecek sürekliliği olan eğitim programlarını kadın eğitimcilerin % 73,68'i, erkek eğitimcilerin de % 73,33'ü tercih etmektedirler. Konferans ve seminerleri kadın eğitimcilerin % 10,53'ü, erkek eğitimcilerin % 6,67'si tercih ederken, bu konuda hazırlanacak kitapları kadın eğitimcilerin % 10,53'ü, erkek eğitimcilerin % 6,67'si; doktorları ise kadın eğitimcilerin % 5,26'sı, erkek eğitimcilerin de % 13,33'ü tercih etmektedirler.

Eğitimcilerin cinsiyetleri açısından zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi hakkında bilgi almak için tercih edilen kaynaklar hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Ancak beklenen değeri beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20'sini geçtiğinden (χ^2) çözümlemesi yapılamamıştır.

Çizelge 76. Eğitimcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihin Engellilerin Cinsel Gelişimi ve Eğitimi Hakkında Bilgi Almak İçin Tercih Edilen Kaynaklar.

Zihin Engellilerin Ergenlerin Cinsel Eğitimi Konusunda Tercih Edilen Bilgi Kaynakları?	Eğitimciler				Genel Toplam	
	KADIN		ERKEK			
	N	%	N	%	N	%
Bu konuda hazırlanmış kitaplardan kendi kendime okuyarak	2	10,53	1	6,67	3	8,82
Doktorlardan bilgi alarak	1	5,26	2	13,33	3	8,82
Bu konuda düzenlenecek konferans ve seminerlere katılarak	2	10,53	1	6,67	3	8,82
Bu konuda düzenlenecek sürekliliği olan eğitim programlarına katılarak	14	73,68	11"	73,33	25	73,53
TOPLAM	19	100	15	100	34	100

Zihin engelli ergenlerin ihtiyaç duydukları cinsel konularda bilgilendirilip bilgilendirilmedikleri.- Çizelge 77'de görüldüğü gibi eğitimcilerin cinsiyetleri açısından zihin engelli ergenleri ihtiyaç duydukları cinsel konularda kadın eğitimcilerin % 84,21'i, erkek eğitimcilerin de % 33,33'ünün bilgilendirdikleri belirlenmiştir.

Çizelge 77. Eğitmcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihin Engelli Ergenlerin İhtiyaç Duydukları Cinsel Konularda Bilgilendirilip Bilgilendirilmedikleri.

Zihin Engelli Ergenleri Cinsel Konularda Bilgilendiriyor musunuz?	Eğitmciler				Genel Toplam	
	KADIN		ERKEK			
	N	%	N	%	N	%
Evet	16	84,21	5	33,33	21	61,76
Hayır	3	15,79	10	66,67	13	38,24
TOPLAM	19	100	15	100	34	100

Eğitmcilerin cinsiyetleri açısından zihin engellilerin ihtiyaç duydukları cinsel konularda bilgilendirilip bilgilendirilmedikleri hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Bulunan (χ^2) değeri 9,18'dir. 1 serbestlik derecesinde .05 anlamlılık düzeyinde (χ^2)'nin anlamlı olabilmesi (χ^2) dağılım tablosundan okunan 3,84 değerinden büyük yada eşit olmasını gerektirir. Buna göre (χ^2) tablo değerinden büyük yada eşit olmasını gerektirir. Buna göre (χ^2) tablo değerinden büyük olduğu için eğitmcilerin cinsiyetleri açısından zihin engellilerin ihtiyaç duydukları cinsel konularda bilgilendirildikleri hakkındaki görüşler arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Dolayısıyla kadın eğitmciler zihin engellileri, erkek eğitmcilerden daha fazla cinsel konularda bilgilendirmektedirler. Ancak çizelge 77'deki bulgular kadın eğitmcilerin çizelge 74 ve 75'deki görüşlerini desteklerken erkek eğitmcilerin görüşlerini desteklememektedir. Yani zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi hakkında yeterli bilgileri olmadığını bu konuda bilgi almak istediklerini belirten erkek eğitmcilerin bir kısmı bilgileri yeterli olmadığı halde zihin engellileri cinsel konularda bilgilendirmektedirler. Bu da bazı erkek eğitmcilerin zihin engelli ergenlere verdikleri cinsel bilgilerin yeterliliğini ve doğruluğunu tartışılır hale getirmektedir.

Eğitimcilerin kendi cinsel bilgilerini edindikleri kaynaklar.- Çizelge 78'de görüldüğü gibi cinsiyetlerine göre eğitimciler kendi cinsel bilgilerini çoğunlukla kitaplardan (kadın % 36,84, erkek % 46,67), arkadaşlarından (kadın % 36,84, erkek % 33,33) ve anne-babalarından (kadın % 26,32, erkek % 13,33) öğrendiklerini belirtmişlerdir.

Çizelge 78. Eğitimcilerin Cinsiyetleri Açısından Eğitimcilerin Kendi Cinsel Bilgilerini Edindikleri Kaynaklar.

Kendi Cinsel Bilgilerinizi Edindiğiniz Kaynaklar	Eğitimciler				Genel Toplam	
	KADIN		ERKEK			
	N	%	N	%	N	%
Anne-Babadan	5	26,32	2	13,33	7	20,59
Arkadaşlardan	7	36,84	5	33,33	12	35,29
Kitaplardan	7	36,84	7	46,67	14	41,18
Filmlerden	-	-	1	6,67	1	2,94
TOPLAM	19	100	15	100	34	100

Eğitimcilerin cinsiyetleri açısından kendi cinsel bilgilerini öğrendikleri kaynaklar hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Ancak beklenen değeri beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20'sini geçtiğinden (χ^2) çözümlenmesi yapılamamıştır.

Zihin engellilerin cinsel sorunlarıyla karşılaşınca nasıl davranılacağıının bilinip bilinmediği.- Çizelge 79'da görüldüğü gibi eğitimcilerin cinsiyetleri açısından zihin engellilerin cinsel sorunlarıyla karşılaştıklarında nasıl davranacaklarını kadın eğitimcilerin % 63,16'sı, erkek eğitimcilerinde % 46,67'si bilmektedir.

Çizelge 79. Eğitimcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihin Engellilerin Cinsel Sorunlarıyla Karşılaşınca Nasıl Davranılacağıın Bilinip Bilinmediği.

Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Sorunlarıyla Karşılaşınca Nasıl Davranacağını Biliyor musunuz?	Eğitimciler				Genel Toplam	
	KADIN		ERKEK		N	%
	N	%	N	%		
Evet	12	63,16	7	46,67	19	55,88
Hayır	7	36,84	8	53,33	15	44,12
TOPLAM	19	100	15	100	34	100

Eğitimcilerin cinsiyetleri açısından zihin engellilerin cinsel sorunlarıyla karşılaşınca nasıl davranılacağını bilip bilinmediği hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Bulunan (χ^2) değeri 0.92 dir. 1 serbestlik derecesi .05 anlamlılık düzeyinde (χ^2)'nin anlamlı olabilmesi için (χ^2) dağılım tablosundan okunan 3,84 değerinden büyük yada eşit olmasını gerektirir. Buna göre bulunan (χ^2) değeri tablo değerinden küçük olduğu için eğitimcilerin cinsiyetleri açısından zihin engellilerin cinsel sorunlarıyla karşılaşınca nasıl davranılacağını bilip bilinmediği hakkındaki görüşler arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Bununla birlikte çizelge 79'daki bulguların çizelge 77'deki bulguları destekler nitelikte olduğu söylenebilir.

Zihin engellilerin cinsel yaşamlarının gerekli cinsel eğitim verildikten sonra kısıtlamak gerekir gerekmediği.- Çizelge 80'de görüldüğu gibi eğitimcilerin cinsiyetlerine göre, zihin engellilerin cinsel yaşamlarının gerekli cinsel eğitim verildikten sonra kısıtlanmasının gerekli olmadığını kadın eğitimcilerin % 63.16'sının, erkek eğitimcilerin de % 66,67'sinin belirttikleri saptanmıştır.

Çizelge 80. Eğitimcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihin Engellilerin Cinsel Yaşamlarının Gerekli Cinsel Eğitim Verildikten Sonra da Kısıtlamak Gerekip Gerekmediği.

Zihin Engellilerin Cinsel Yaşamlarının Kısıtlanması Gerekli mi	Eğitimciler				Genel Toplam	
	KADIN		ERKEK		N	%
	N	%	N	%		
Evet	7	36,8 4	5	33,3 3	12	35,2 9
Hayır	12	63,1 6	10	66,6 7	22	64,7 1
TOPLAM	19	100	15	100	34	100

Eğitimcilerin cinsiyetleri açısından zihin engellilerin cinsel yaşamlarının gerekli cinsel eğitim verildikten sonra kısıtlanmaması gerektiği hakkındaki görüşler arasında farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Bulunan (χ^2) değeri 0,04'dür. 1 serbestlik derecesi .05 anlamlılık düzeyinde (χ^2)'nin anlamlı olabilmesi (χ^2) dağılım tablosundan okunan 3,84 değerinden büyük olması yada eşit olmasını gerektirir. Buna göre (χ^2) değeri tablo değerinden küçük olduğu için eğitimcilerin cinsiyetleri açısından zihin engellilerin cinsel yaşamlarının gerekli cinsel eğitim verildikten sonra kısıtlanması gerekip gerekmediği hakkındaki görüşler arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Bununla birlikte çizelge 80'deki bulgular zihin engellilerin cinsel eğitimlerinin gerekliliği hakkındaki görüşleri destekler niteliktedir.

Zihin engellilerin cinsel hayatlarını sürdürüp, kendi tercihlerini yapip yapamayacakları.- Çizelge 81'de de görüldüğü gibi eğitimcilerin cinsiyetlerine göre zihin engellilerin ileride cinsel hayatlarını sürdürüp kendi tercihlerini (eş seçme, evlilik,

çocuk sahibi olma gibi) yapabileceklerine kadın eğitimcilerin % 84,21'nin, erkek eğitimcilerin % 66,67'sinin inanmadıkları belirlenmiştir.

Çizelge 81. Eğitimcilerin Cinsiyetleri Açısından zihin Engellilerin Cinsel Hayatlarını Sürdürüp, Kendi Tercihlerini Yapıp Yapamayacakları.

Zihin Engelli Ergenler Kendi Cinsel Tercihlerin Yapabilirler mi?	Eğitimciler				Genel Toplam	
	KADIN		ERKEK		N	%
	N	%	N	%		
Evet	3	15,7	5	33,3	8	23,5
Hayır	16	84,2	10	66,6	26	76,4
TOPLAM	19	100	15	100	34	100

Eğitimcilerin cinsiyetleri açısından zihin engellilerin ileride cinsel hayatlarını sürdürüp, kendi tercihlerini yapıp yapamayacakları hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testu uygulanmıştır. Ancak beklenen değeri beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20'sini geçtiği için (χ^2) çözümlenmesi yapılamamıştır.

Zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim almadan kendilerini suistimallere karşı koruyup koruyamayacakları.- Çizelge 82'de görüldüğü gibi eğitimcilerin cinsiyetlerine göre zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim almadan kendilerini suistimallere karşı koruyamayacaklarına kadın ve erkek eğitimcilerin tamamı % 100'ü inanmaktadırlar.

Çizelge 82. Eğitmcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Eğitim Almadan Kendilerini Suistimallere Karşı Koruyup Koruyamayacakları.

Zihin Engelli Ergenler Cinsel Eğitim Almadan Kendilerini Suistimallere Karşı Koruyabilirler mi?	Eğitmciler				Genel Toplam	
	KADIN		ERKEK			
	N	%	N	%	N	%
Evet	-	-	-	-	-	-
Hayır	19	100	15	100	34	100
TOPLAM	19	100	15	100	34	100

Eğitmcilerin cinsiyetleri açısından zihin engellilerin cinsel eğitim almadan kendilerini suistimallere karşı koruyup koruyamayacakları hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Ancak eğitmcilerin tamamının görüşü aynı olduğundan (χ^2) çözümülemesi yapılamamıştır. Aynı zamanda bu bulguları zihin engellilerin cinsel eğitimlerinin gerekliliğini suistimallere karşı korunma açısından önemli olduğunu ortaya koymakla birlikte, zihin engellilerin cinsel eğitimlerinin gerekliliği hakkındaki eğitimci görüşlerini de desteklemektedir.

Zihin engellilerin cinsel eğitim ihtiyaçlarının normallerden daha fazla olup olmadığı.- Çizelge 83'de görüldüğü gibi eğitmcilerin cinsiyetlerine göre, zihin engellilerin cinsel eğitim ihtiyaçlarının normallerden daha fazla olduğuna kadın eğitmcilerin % 68,42'si, erkek eğitmcilerinde % 66,67'si inanmaktadır.

Çizelge 83. Eğitimcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihin Engellilerin Cinsel Eğitim İhtiyaçlarının Normallerden Daha Fazla Olup Olmadığı.

Zihin Engellilerin Cinsel Eğitim İhtiyaçları Normallerden Fazla mıdır?	Eğitimciler				Genel Toplam	
	KADIN		ERKEK			
	N	%	N	%	N	%
Evet	13	68,4	10	66,6	23	67,6
Hayır	6	31,5	5	33,3	11	32,3
TOPLAM	19	100	15	100	34	100

Eğitimcilerin cinsiyetleri açısından zihin engellilerin cinsel eğitim ihtiyaçlarının normallerden daha fazla olup olmadığı hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Ancak beklenen değeri beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20'sini geçtiğinden (χ^2) çözümlemesi yapılamamıştır.

Zihin engellilerin yeterli cinsel eğitim almadıkları için uygunsuz cinsel davranış gösterip göstermedikleri.-Çizelge 84'de görüldüğü gibi zihin engellilerin yeterli cinsel eğitim almadıkları için uygunsuz cinsel davranış gösterdiklerini erkek eğitimcilerin % 80'i belirtirken, kadın eğitimcilerin tamamı % 100'ü belirtmektedir.

Çizelge 84. Eğitmcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihin Engellilerin Yeterli Cinsel Eğitim Almadıkları İçin Uygunuz Cinsel Davranış Gösterip Göstermedikleri.

Zihin Engellilerin Yeterli Cinsel Eğitim Almadıkları İçin Uygunuz Cinsel Davranış Gösterdiğine Katılıyor musunuz?	Eğitmciler				Genel Toplam	
	KADIN		ERKEK			
	N	%	N	%	N	%
Evet	19	100	12	80	31	91,18
Hayır	-	-	3	20	3	8,82
Toplam	19	100	15	100	34	100

Eğitmcilerin cinsiyetleri açısından zihin engelli ergenlerin yeterli cinsel eğitim almadıkları için uygunuz cinsel davranış gösterip göstermedikleri hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Ancak beklenen değeri beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20'sini geçtiğinden (χ^2) çözümlenmesi yapılamamıştır.

Zihin engellilerin cinsel eğitimine katkıda bulunabilmeleri için anne-babaların da eğitilmelerinin gerekli görülüp görülmediği.- Çizelge 85'de de görüldüğü gibi eğitmcilerin cinsiyetlerine göre zihin engellilerin cinsel eğitimlerine katkıda bulunabilmeleri için anne-babaların da eğitilmesi gerektiğini kadın ve eğitmcilerin tamamı % 100'ü belirtmektedir.

Çizelge 85. Eğitmcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihin Engellilerin Cinsel Eğitimine Katkıda Bulunabilmeleri İçin Anne-Babaların da Eğitilmelerinin Gerekli Görülüp Görülmediği.

Anne-Babalar Zihin Engellilerin Cinsel Eğitimleri Hakkında Eğitilmeli mi?	Eğitmciler				Genel Toplam	
	KADIN		ERKEK			
	N	%	N	%	N	%
Evēt	19	100	15	100	34	100
Hayır	-	-	-	-	-	-
TOPLAM	19	100	15	100	34	100

Eğitmcilerin cinsiyetleri açısından zihin engellilerin cinsel eğitimlerine katkıda bulunabilmeleri için anne-babalarında eğitilmeleri gerektiği hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek için (χ^2) testi uygulanmıştır. Ancak eğitimcilerin tamamı zihin engellilerin cinsel eğitimleri için anne-babaların eğitilmeleri gerektiğini belirttiklerinden (χ^2) çözümlemesi yapılamamıştır.

Zihin engelli ergenlerin cinsel problemlerinin cinsel eğitimle çözümlenip çözümlenemeyeceği. -Çizelge 86'da görüldüğü gibi eğitimcilerin cinsiyetlerine göre zihin engellilerin cinsel problemlerinin cinsel eğitimle çözümlenebileceğine; kadın eğitimcilerin % 73,68'i, erkek eğitimcilerin de % 80'i inanmaktadır.

Çizelge 86. Eğitmcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Problemlerinin Cinsel Eğitimle Çözümünü Çözümlemeyeceği.

Zihin Engellilerin Cinsel Problemleri Cinsel Eğitimle Çözümünebilir mi?	Eğitmciler				Genel Toplam	
	KADIN		ERKEK			
	N	%	N	%	N	%
Evet	14	73,68	12	80	26	76,47
Hayır	5	26,32	3	20	8	23,53
TOPLAM	19	100	15	100	34	100

Eğitmcilerin cinsiyetleri açısından zihin engellilerin cinsel problemlerinin cinsel eğitimle çözümlenebileceği hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Ancak beklenen değeri beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20'sini geçtiğinden (χ^2) çözümlenmesi yapılamamıştır.

Zihin engelli ergenlerin uygun olmayan cinsel davranışlarıyla karşılaşılıp karşılaşmadığı.- Çizelge 87'de de görüldüğü gibi eğitmcilerin cinsiyetlerine göre, zihin engelli ergenlerin uygun olmayan cinsel davranışlarıyla kadın eğitmcilerin % 100'ü, erkek eğitmcilerin de % 60'ı karşılaşmışlardır.

Çizelge 87. Eğitimcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihin Engelli Ergenlerin Uygun Olmayan Cinsel Davranışlarıyla Karşılaşıp Karşılaşmadığı

Zihin Engelli Ergenlerin Uygun Olmayan Cinsel Davranışlarıyla Karşılaşıyor musunuz?	Eğitimciler				Genel Toplam	
	KADIN		ERKEK		N	%
	N	%	N	%		
Evet	19	100	9	60	28	82,35
Hayır	-	-	6	40	6	17,65
TOPLAM	19	100	15	100	34	100

Eğitimcilerin cinsiyetleri açısından zihin engelli ergenlerin uygun olmayan cinsel davranışlarıyla karşılaştığı hakkındaki görüşler arasında farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Ancak beklenen değeri beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20'sini geçtiğinden (χ^2) çözümlenmesi yapılamamıştır.

Zihin engelli ergenlerin uygun olmayan cinsel davranışları. -Çizelge 88'de görüldüğü gibi eğitimcilerin cinsiyetlerine göre zihin engelli ergenlerde gözlemlenen uygun olmayan cinsel davranışların başında; başkalarının yanında yapılan mastürbasyon (kadın eğitimi % 28,26, erkek eğitimci % 47,06), homoseksüel ilişkiye teşebbüs (kadın eğitimci % 26,09, erkek eğitimci % 23,53) ile sarkıntılık-küfür (kadın eğitimci % 23,91, erkek eğitimci % 17,65) davranışlarının belirtildiği saptanmıştır.

Çizelge 88. Eğitimcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihin Engelli Ergenlerin Uygun Olmayan Cinsel Davranışları.

Zihin Engellilerin Uygun Olmayan Cinsel Davranışları	Eğitimciler				Genel Toplam	
	KADIN		ERKEK		N	%
	N	%	N	%		
Başkalarının yanında yapılan mastürbasyon	13	28,26	8	47,06	21	33,33
Homoseksüel ilişkiye teşebbüs	12	26,09	4	23,53	16	25,40
Heteroseksüel ilişkiye teşebbüs (karşı cinse aşırı ilgi)	4	8,70	-	-	4	6,35
Sarkıntılık, Küfür (elle, sözle v.b.)	11	23,91	3	17,65	14	22,22
Teşhir (vücudunu sergileme örtmeme)	4	8,70	2	11,76	6	9,52
Pornografik film izleme (açık resimlere bakma)	2	4,35	-	-	2	3,17
TOPLAM	46	100	17	100	63	100

Eğitimcilerin cinsiyetleri açısından zihin engelli ergenlerde karşılaşılan uygun olmayan cinsel davranışlar hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Ancak beklenen değeri beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20'sini geçtiğinden (χ^2) çözümlenmesi yapılamamıştır.

Zihin engelli ergenlerin kısırlaştırılmalarının gerekli olup olmadığı.-

Çizelge 89'da da görüldüğü gibi eğitimcilerin cinsiyetlerine göre zihin engelli ergenlerin kısırlaştırılmalarını kadın eğitimcilerin % 78,95'i gerekli görürken, erkek eğitimcilerin ise sadece % 20'si gerekli görmektedirler.

Çizelge 89. Eğitmcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihin Engelli Ergenlerin Kısırlaştırılmalarının Gerekli Olup Olmadığı.

Zihin Engelli Ergenlerin Kısırlaştırılmasını Gerekli Buluyor musunuz?	Eğitmciler				Genel Toplam	
	KADIN		ERKEK			
	N	%	N	%	N	%
Evet	15	78,95	3	20	18	52,94
Hayır	4	21,05	12	80	16	47,06
TOPLAM	19	100	15	100	34	100

Eğitmcilerin cinsiyetleri açısından zihin engelli ergenlerin kısırlaştırılmalarının gerekli olup olmadığı hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Bulunan (χ^2) değeri 11,69'dur. 1 serbestlik derecesi .05 anlamlılık düzeyinde (χ^2)'nin anlamlı olabilmesi (χ^2) dağılım tablosundan okunan 3,84 değerinden büyük yada eşit olmasını gerektirir. Buna göre bulunan (χ^2) değeri tablo değerinden büyük olduğu için eğitmcilerin cinsiyetleri açısından zihin engelli ergenlerin kısırlaştırılmaları hakkındaki görüşler arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Dolayısıyla kadın eğitmciler zihin engellilerin kısırlaştırılmalarını, erkek eğitmcilere göre daha fazla gerekli görmektedirler. Bu da erkek eğitmcilerin kadın eğitmcilere göre zihin engellilerin kısırlaştırılmalarındansa cinsel konularda eğitilmelerini gerekli gördüklerini ortaya koymakta olduğu ve cinsel eğitimin gerekliliğine daha çok inandıkları şeklinde yorumlanabilir.

Zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi hakkında bilgi almak istenilen konular.- Çizelge 90'da da görüldüğü gibi eğitmcilerin cinsiyetlerine göre, zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi hakkındaki konulardan zihin engellilerin cinsel gelişim özellikleri ve ihtiyaçları konusunda bilgi almayı, kadın eğitmcilerin % 63,16'sı, erkek eğitmcilerinde % 73,33'ü isterken; cinsel bilgilerin verilmesinde kullanılacak

yöntemler konusunda bilgi almayı kadın eğitimcilerin % 26,67'si, erkek eğitimcilerin de % 26,67'si istenmektedir.

Çizelge 90. Eğitimcilerin Cinsiyetleri Açısından Zihin Engellilerin Cinsel Gelişimi ve Eğitimi Hakkında Bilgi Almak İstenilen Konular

Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Gelişimi ve Eğitimi İçin Bilgilendirilmek İstenilen Konular	Eğitimciler				Genel Toplam	
	KADIN		ERKEK			
	N	%	N	%	N	%
Zihin engellilerin cinsel gelişim özellikleri ve ihtiyaçları	12	63,16	11	73,33	23	67,5
Cinsel organlarıyla oynayarak kendi kendini tatmin (mastürbasyon)	1	5,26	-	-	1	2,94
Çocuk sahibi olabilme özellikleri ve çocuklarının zihin engelli olup olmayacağı	1	5,26	-	-	1	2,94
Cinsel bilgilerin verilmesinde kullanılacak yöntemler	5	26,32	4	26,7	9	26,7
TOPLAM	19	100	15	100	34	100

Eğitimcilerin cinsiyetleri açısından zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi hakkında bilgi almak istenilen konular hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla (χ^2) testi uygulanmıştır. Ancak beklenen değeri beş (5)'in altında olan gözenek sayısı toplam gözeneklerin % 20'sini geçtiğinden (χ^2) çözümlenmesi yapılamamıştır.

BÖLÜM V

ÖZET YARGI VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde sırayla özet, yargı ve önerilere yer verilmiştir.

Özet

Cinsellikle ilgili bilgileri zihin engelliler özelliklerinden dolayı diğer insanların öğrendiği kaynaklardan kendi kendilerine öğrenmeleri çoğu zaman mümkün olmamakta, eksik ve yanlış bilgiler edinmeleri de kaçınılmaz olmaktadır.

Araştırmada, zihin engelli ergenlerin yeterli ve doğru cinsel bilgi edinebilmeleri için cinsel eğitimlerinin gerekliliği onlara yakın olan anne, baba ve eğitimcilerinin görüşleriyle belirlenerek, bu görüşler arasındaki farklılıkları ortaya koyma amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim gereksinimleri hakkındaki anne, baba ve eğitimci görüşlerini değerlendirmek üzere geliştirilen veri toplama aracı (anket), 1992-1993 öğretim yılında İzmir-Bornova, Bursa ve Balıkesir illerindeki Eğitilebilir Çocuklar İş Okullarına devam eden öğrencilerin anne (115), baba (100) ve eğitimcilerinden (34) oluşan toplam 249 kişiye uygulanmıştır. Elde edilen veriler yüzdeler (%) halinde özetlenirken, görüşler arasındaki farklılığın anlamlılığı (χ^2) istatistiksel anlamlılık testi koşullarına uygun veriler) (χ^2) testi ile çözümlenmiştir.

Araştırmanın başlıca bulguları şunlardır.

Anne, Baba ve Eğitimcilerin Niteliklerine İlişkin Bulgular

İzmir-Bornova, Bursa ve Balıkesir illerindeki Eğitilebilir Çocuklar İş Okullarına devam eden zihin engelli ergenlerin;

-Anne, baba ve eğitimcilerinin yaş ortamları, orta yaş sınırları içinde yer almaktadır.

-Anne, babaların ekonomik durumu orta gelir düzeyindedir.

-Anne, babalarının öğrenim durumları çoğunlukla düşük düzeydedir.

-Annelerinin çoğunluğu ev kadını, babalarının çoğunluğu serbest meslek sahibi, işçi, memur, emekli ve zanaatkardır.

-Eğitimcilerinin çoğunluğunu kadınlar oluşturmaktadır.

-Eğitimcilerinin çoğunlukla Eğitim Fakültesi mezunu oldukları anlaşılmaktadır.

Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Eğitim Gereksinimleri Hakkındaki Görüşlere İlişkin Bulgular

Anne-baba ve eğitimci görüşleri. Zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim gereksinimleri hakkında anne, baba ve eğitimci görüşlerinin şunlar olduğu belirlenmiştir.

-Cinsel eğitim kavramının çoğunlukla "kız ve erkek çocukların toplum içerisindeki rollerine uygun davranışları edinmelerine yönelik ortamların düzenlenmesi" olarak tanımlandığı saptanmıştır.

-Uygun bulunmayan cinsel davranışın çoğunlukla eşcinsellik olduğu belirlenmiştir.

-Uygun bir cinsel eğitim programında yer alması gereken konulardan evliliği annelerin, cinsel ilişki ve yaşantıyı babaların, toplum kurallarına uygun davranışların öğretilmesi konusunda eğitimcilerin istedikleri anlaşılmaktadır.

-Zihin engelli ergenlerin cinsel konularda çoğunlukla eğitimcilere soru yönelttikleri anlaşılmıştır.

-Zihin engelli ergenlerin cinsel konulardaki sorularını en çok kime yönelttiklerini anneler ve babaların bilmedikleri, eğitimcilere göre ise arkadaşlarına yönelttikleri belirlenmiştir.

-Zihin engelli ergenlerin cinsel konularda ki sorularını kimin yanıtladığını ise anne, baba ve eğitimcilerin çoğunlukla bilmedikleri anlaşılmıştır.

-Zihin engelli ergenlerin en çok nasıl dünyaya geldiğini çocuk sahibi olup olamayacaklarını, evlilik ve cinsel ilişkiyi merak ettikleri anlaşılmaktadır.

-Anne, baba ve eğitimcilerin insanların sistemli bir cinsel eğitim almalarını gerekli gördükleri belirlenmiştir.

-Anne, baba ve eğitimcilerin zihin engelli ergenlerin cinsel eğitimlerini yeterli bulmadıkları, zihin engellilerin cinsel eğitim almalarını istedikleri ve zihin engellilere bu eğitimin psikolog ve çocuk gelişimi uzmanları, anne-baba ve özel eğitim öğretmeni tarafından verilmesini istedikleri belirlenmiştir.

-Anne, baba ve eğitimcilerin zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi hakkında bilgilerinin yeterli olmadığı, bu konuda bilgi almayı istedikleri ve bu bilgileri de çoğunlukla eğitimcilerin sürekliliği olan eğitim programlarından, anne, babaların ise sürekliliği olan eğitim programları yanında kitaplardan, konferans ve seminerlerden almak istedikleri anlaşılmaktadır.

-Zihin engelli ergenleri ihtiyaç duydukları cinsel konularda eğitimcilerin, anne ve babalara göre daha çok bilgilendirdikleri saptanmıştır.

-Kendi cinsel bilgilerini eğitimcilerin kitaplardan; anne, babaların ise arkadaşlarından öğrendikleri anlaşılmaktadır.

-Zihin engelli ergenlerin cinsel sorunlarıyla karşılaşınca nasıl davranılacağını bildiklerini annelerin, babalara ve eğitimcilere göre daha fazla belirttikleri saptanmıştır.

-Anne, baba ve eğitimcilerin zihin engellilerin cinsel yaşamlarının cinsel eğitim verildikten sonra kısıtlanmasını istemedikleri saptanmıştır.

-Zihin engellilerin cinsel hayatlarını sürdürüp kendi tercihlerini yapabileceklerine anne ve babaların inandığı, eğitimcilerin çoğunluğunun ise inanmadıkları anlaşılmıştır.

-Zihin engellilerin suistimallerden korunabilmeleri için cinsel eğitimin gerekliliğine eğitimcilerin tamamen inandıkları, babalarda ve annelerde ise suistimallerden korunmaları için cinsel eğitimin gerekliliğine inananların azaldığı saptanmıştır.

-Anne, baba ve eğitimcilere göre zihin engellilerin normallerden daha fazla cinsel eğitime ihtiyaçları olduğu belirlenmiştir.

-Zihin engellilerin yeterli cinsel eğitim almadıkları için uygunsuz cinsel davranış gösterdikleri görüşüne anne ve babaların eğitimciler kadar katılmadığı belirlenmiştir.

-Anne, baba ve eğitimcilerin zihin engellilerin cinsel eğitimleri için anne-babalarında eğitilmesi gerektiği ile cinsel problemlerin, cinsel eğitimle çözümlenebileceğine inandıkları saptanmıştır.

-Zihin engellilerin uygun olmayan cinsel davranışlarıyla daha çok eğitimcilerin karşılaştıkları ve zihin engellilerde görülen uygun olmayan cinsel davranışların çoğunlukla başkalarının yanında yapılan mastürbasyon olduğu anlaşılmıştır.

-Zihin engellilerin kısırlaştırılmalarını anne, babaların istemedikleri, eğitimcilerin ise istedikleri belirlenmiştir.

-Zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi hakkında eğitimcilerin, cinsel bilgilerin verilmesinde kullanılacak yöntemler, konusunda bilgi almak isterlerken anne, babaların evlilik ve aile yaşamları ile çocuk sahibi olabilme özellikleri ve çocuklarının zihin engelli olup olmayacağı konularında bilgi almak istedikleri belirlenmiştir.

Anne, baba ve eğitimci açısından zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim gereksinimleri hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığı.

-Anne, baba ve eğitimciler açısından, cinsel eğitim kavramının anlamı; zihin engelli ergenlerin cinsel konularda soru yöneltmeleri; zihin engellilerin cinsel konulardaki sorunlarını en çok kime yönelttikleri; zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi hakkında bilgi almak için tercih edilen kaynaklar; zihin engellilerin cinsel hayatlarını sürdürüp kendi tercihlerini yapabilmeleri; zihin engellilerin cinsel eğitim almadan kendilerini suistimallerden koruyabilmeleri; zihin engelli ergenlerin yeterli cinsel eğitim almadıklarından uygunsuz cinsel davranış gösterip, göstermedikleri; zihin engellilerin cinsel eğitimlerine katkıda bulunabilmeleri için anne-babaların eğitilmeleri gerektiği; zihin engelli ergenlerin uygun olmayan cinsel davranışlarıyla karşılaşmaları ve zihin engellilerin kısırlaştırılmaları hakkındaki görüşlerde anlamlı olarak farklılık olduğu saptamıştır.

-Anne, baba ve eğitimci açısından, zihin engellilerin cinsel konularda yeterli eğitim almadıkları ve cinsel konularda eğitilmelerinin gerekliliği; cinsel gelişimleri ve eğitimi konusunda bilgilerin yeterliliği ve bilgi almak istenip istenmediği; ihtiyaç duydukları cinsel konularda bilgilendirilip bilgilendirilmedikleri; cinsel sorunlarıyla karşılaştığında nasıl davranılacağına bilinip bilinmediği; cinsel yaşamlarını kısıtlamak gerekip gerekmediği; cinsel eğitime olan ihtiyaçlarının normallerden fazla olup olmadığı ile cinsel problemlerinin cinsel eğitimle çözümlenebileceği hakkındaki görüşler arasında anlamlı olarak farklılık olmadığı saptanmıştır.

Anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim gereksinimleri hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığı.

Anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından, zihin engellilerin cinsel yaşamlarının gerekli cinsel eğitimden sonra kısıtlamak gerekip gerekmediği ile cinsel eğitime olan ihtiyaçlarının normallerden daha fazla olmadığı hakkındaki görüşler arasında anlamlı olarak farklılıklar olduğu bulunmuştur.

-Anne-babaların öğrenim düzeyleri açısından, zihin engelli ergenlerin cinsel konularda soru yöneltip yöneltmedikleri; cinsel gelişimleri hakkındaki bilgilerin yeterliliği ve bu konuda bilgi almak istenip istenmediği; ihtiyaç duydukları cinsel konularda bilgilendirilip bilgilendirilmedikleri; cinsel sorunlarıyla karşılaşınca nasıl davranılacağına bilinip bilinmediği; cinsel hayatlarını sürdürüp kendi tercihlerini yapıp yapamayacakları; cinsel eğitim almadan kendilerini suistimallere karşı koruyup koruyamayacakları; yeterli cinsel eğitim almadıkları için uygunsuz cinsel davranış gösterip göstermedikleri; uygun olmayan cinsel davranışlarıyla karşılaşılıp karşılaşılmadığı hakkındaki görüşler arasında anlamlı olarak farklılık olmadığı saptanmıştır.

Eğitmcilerin cinsiyetleri açısından zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim gereksinimleri hakkındaki görüşlerde farklılık olup olmadığı.

-Eğitmcilerin cinsiyetleri açısından zihin engelli ergenlerin ihtiyaç duydukları cinsel konularda bilgilendirilip bilgilendirilmedikleri ve kısırlaştırılmalarının gerekliliği hakkındaki görüşlerde anlamlı olarak farklılık olduğu belirlenmiştir.

-Eğitmcilerin cinsiyetleri açısından zihin engelli ergenleri, cinsel konularda soru yöneltip yöneltmedikleri; cinsel sorunlarıyla karşılaşınca nasıl davranılacağına bilinip bilinmediği; cinsel yaşamlarını gerekli cinsel eğitimden sonra kısıtlamak gerekip gerekmediği hakkındaki görüşlerde ise anlamlı olarak farklılık olmadığı belirlenmiştir.

Yargı

-Araştırma bulgularına göre zihin engelli ergenlerin anne, baba ve eğitimcilerinin zihin engelli ergenlerin cinselliğine ve cinsel eğitimlerine yönelik yaklaşımlarıyla cinselliğe bakış açılarının olumlu yönde olduğu söylenebilir.

-Anne, baba ve eğitimciler zihin engelli ergenlerin, cinsel eğitim almadan kendilerini suistimallere karşı koruyamayacaklarına, yeterli cinsel eğitim almadıkları için uygunsuz cinsel davranış gösterdiklerine, cinsel problemlerinin cinsel eğitimle

çözömlenebileceğine, cinsel eğitim ihtiyaçlarının normal yaşlılarından daha fazla olduğuna, cinsel eğitim aldıktan sonra cinsel yaşamlarının kısıtlanmaması gerektiğine inanmaktadırlar. Bu da anne, baba ve eğitimcilerin zihin engelli ergenlerin cinselliklerine, cinsel eğitimlerine, cinsel eğitimleri için düzenlenecek cinsel eğitim programlarına yönelik yaklaşımlarının olumlu yönde olduğunu ortaya çıkarmaktadır.

-Zihin engelli ergenlerin cinsel ilişki, evlilik, çocuk sahibi olabilme gibi cinsel konuları merak ettikleri, bu konulardaki sorularını yanıtlayanların çoğunlukla bilinmediği, bilinenlerinde çoğunlukla arkadaşları, anneleri ve öğretmenleri olduğu anlaşılmaktadır. Araştırma ile ilgili kaynaklar da zihin engellilerin çoğu çocuklar gibi cinsellikleri hakkındaki bilgileri evinden, akranlarından elde ettiklerini göstermektedir. Ancak cinsellekle ilgili bilgi alma bakımından arkadaşlar güvenilir bilgi kaynakları değildir. Çünkü zihin engelli ergenlerin arkadaşlarının da cinsellekle ilgili bilgilerinin yeterli ve doğru olduğu söylenemez.

-Zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi hakkında yeterli bilgileri olmadığı ve bu konuda bilgi almak istediklerini belirten anne, baba ve eğitimcilerin de zihin engelli ergenlere verdikleri cinsel bilgilerin yeterliliği ve doğruluğu tartışılabilir. İncelenen kaynaklarda uygun erken eğitimin olmaması halinde büyük cinsel problemlerin çıkabileceği belirtilmektedir. Oysa zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi konusunda yeterli bilgileri olmayan anne, babaların uygun erken cinsel eğitim verebilmeleri çoğu zaman mümkün değildir. Bu da zihin engellilerin cinsellikleri hakkında yeterli bilgi alamadıklarını, cinsel problemlerle karşılaşmalarında kaçınılmaz olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Zihin engellilerin cinsel eğitimleri ile ilgili yapılan araştırma sonuçlarına göre de zihin engellilerin cinsellik bilgisi eksikliğinin normallerden daha yaygın olduğu, zihin engellilerin cinsel konularda bilgilendirilmeye gereksinim duydukları, uygulanan cinsel eğitim programlarının genellikle etkili olduğu görölmüştür.

-Zihin engellilerin cinsel eğitimlerinin öncelikle evde anne-baba tarafından, sonra da okulda öğretmenleri tarafından verilmesi gerektiği kaynak incelemelerinden anlaşılmaktadır. Ancak bu güne kadar sistemli bir cinsel eğitimin verilmediği, hatta

cinsel bilgilerin sır olarak saklandığı ülkemizde kendi cinsel bilgilerini arkadaşlarından öğrenen anne ve babalarla, kitaplardan öğrenen eğitimciler zihin engelli ergenlerin cinsel gelişimleri ve eğitimleri hakkında yeterli bilgiye sahip değildirlir.

-Bugünkü durumuyla zihin engellilerin cinsel eğitimleri hakkında yapılan araştırmalarda belirtildiği gibi cinsel eğitimde deney yapılmadığının, cinsel etkinliğin uyarılmadığının, bunun yerine sorumluluk ve kontrol öğretildiğinin farkında olan zihin engelli ergenlerin anne, baba ve eğitimcileri gerek kendilerinin gerekse zihin engelli ergenlerin cinsel eğitim gereksinimleri olduğunu kabul etmektedirler.

-Zihin engellilerin cinsel eğitim gereksinimlerinin karşılanabilmesi için öncelikle anne, baba ve eğitimcilerinin zihin engellilerin cinsel gelişimleri ve eğitimleri hakkında düzenlenecek sürekliliği olan eğitim programları, kitaplar, konferans ve seminerlerle bilgilendirilmeleri gereksinim olarak ortaya çıkmaktadır.

Öneriler

Araştırmanın bulgularına göre öneriler uygulamaya ve ileri araştırmalara yöneliktir.

Uygulamaya Yönelik Öneriler

Anne, baba ve eğitimcilerin cinsel bilgilerini çoğunlukla arkadaşlarından edinmeleri ve bu bilgilerin yetersiz ve yanlış olması normallerin de cinsel konularda sistemli bir cinsel eğitim almalarını gerekli kılmaktadır. İnsanların cinsel bilgilerinin yeterli hale getirilebilmesi için normallere yönelik olarak cinsel eğitim programları düzenlenmelidir.

Kendilerini suistimallere karşı koruyabilmeleri, uygunsuz cinsel davranışların düzeltililebilmesi, cinsel problemlerin çözümlenebilmesi, cinsel yaşamlarını sürdürebilmeleri için zihin engellilere yönelik eğitim programları düzenlenmelidir.

Düzenlenecek eğitim programlarında zihin engellilere toplum kurallarına uygun davranışlar edinmeleri, cinsel yaşamlarını sürdürebilmelerini, suistimallere karşı korunabilmelerini sağlayacak yeterli ve doğru cinsel bilgiler kazandırılmalıdır.

Zihin engellilere cinsel eğitim vermesi istenen anne, baba ve eğitimcilerin öncelikle kendi cinsel bilgileri yeterli hale getirilmeli, sonra da zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi hakkında bilgilendirilmelidirler.

Anne, baba ve eğitimcilerin zihin engellilerin cinsel eğitimine katkıda bulunabilmeleri için sürekliliği olan cinsel eğitim programları düzenlenmeli, bu program zihin engellilerin cinsel gelişimi ve eğitimi hakkında hazırlanacak kitaplar ve düzenlenecek konferans ve seminerlerle desteklenmelidirler.

Anne, baba ve eğitimcilere yönelik düzenlenecek cinsel eğitim programlarında, konferans ve seminerlerde, kitaplarda zihin engellilerin cinsel gelişim özellikleri ve ihtiyaçları cinsel eğitim verilirken kullanılacak yöntemler, evlenip evlenemeyecekleri, çocuk sahibi olup olamayacakları, çocuklarının zihin engelli olup olmayacağı, mastürbasyon davranışıyla karşınca ne şekilde davranılması gerektiği gibi konulara öncelikle yer verilmelidir.

Zihin engellilerin kısırlaştırılmaları ya da cinsel yaşamlarının kısıtlanması yerine ilerideki cinsel yaşamlarında karşılaşılabilecekleri sorunlarla başa çıkabilmeleri için danışıp yardım, destek ve bilgi alabilecekleri yardım kuruluşlarının kurulması sağlanmalıdır.

-Zihin Engellilerin cinsel eğitimleri konusunda eğitimciler bilgilendirildikten sonra zihin engellilerin devam ettikleri okulların ders programlarında yeterli ve doğru bilgilerin öğretilebileceği ayrı bir derse yer verilmelidir.

İleri Araştırmalara Yönelik Öneriler

Araştırmanın planlanıp sonuçlandırılmasına kadar geçen süre içinde karşılaşılan durumlar ve kaynak incelemeleri konuya ilişkin başka araştırmaların yapılmasının gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bunlardan bazıları aşağıda önerilmiştir:

-Zihin engellilerin cinsel eğitim gereksinimleri hakkında toplumdaki diğer insanların görüşleri benzer ölçüm araçlarıyla belirlenebilir.

-Zihin engelli bireylerin cinsel eğitim gereksinimleri hakkındaki görüşlerin engelin şiddetine göre değişkenlik gösterip göstermediği araştırılabilir.

-Zihin engellilerin cinsel bilgi yeterlilikleri ve cinsel eğitim gereksinimleri, yine zihin engellilerin kendilerine yönelik hazırlanacak objektif ölçüm araçlarıyla saptanabilir.

-Anne, baba ve eğitimciler için hazırlanacak zihin engellilerin cinsel eğitimleri ile ilgili eğitim programlarının ve kullanılacak araç-gereçlerin etkililiği deneysel olarak araştırılabilir.

-Anne, baba ve eğitimcilerin zihin engellilerin cinselliği hakkındaki tutumları araştırılabilir.

KAYNAKÇA

- Adams, G.L., R.J. Tallon, ve D. Alcorn, "Attitudes Toward the Sexuality of Mentally Retarded and Nonretarded Persons" **Education and Training of the Mentally Retarded**. 307-312 December, 1982.
- Andron, L. and M.L. Sturm, "Is "I do" in the Repertoire of the Handicapped," **Mental Retardation**. 11: 31-34, 1973. (Chapman ve Pitceathly s. 299'dan alıntı).
- Baymur, Feriha. **Genel Psikoloji** 5. baskı. İstanbul İnkilap ve Aka yayınevleri, 1983.
- Bernstein, N.R. "Sexuality in Mentally retarded Adolescents" **Medical Aspects of Human sexuality**. 19, 11: 50-61, 1985.
- Binbaşıoğlu, Cavit. **Gelişim Psikolojisi**, 4. Basım Ankara: Binbaşıoğlu Yayınevi, 1978.
- Chamberlain, A., J. Rauh, A. Passer, M. Mc Grath ve R. Burket. "Issues in Fertility Control of Mentally Retarded Female Adolescents: I. sexual Activity. Sexual Abuse and Contraception." **Pediatrics**. 73, 4: 445-450, Nisan 1984.
- , "Issues in fertility Control for Mentally Retarded Female adolescents: II. Parental Attitudes Toward Sterilization" **Pediatrics**, 73, 4:451-454, Nisan 1984.
- Chapman, James W. and A.S. Pitceathly, "Sexuality and Mentally Handicapped People: Issues of Sex Education, Marriage, Parenthood and Care Staff Attitudes" **Australia and New Zeland of Developmental Disabilities**. 10.4:227-235,1985.
- Clarke, O. **Living and Learning: Mentally Handicapped People** London: Balliere Tindall. 1982 (Chapman ve Pitceathly 1985 s. 227'deki alıntı).
- Craft. A. **Sexuality and Mental Retardation: A review of the Literature**. In A. Craft ve M. Craft (Eds) Sex Education and Counselling for Mentally Handicapped

People Tunbridge Wells: Costello, 1983 (Chapman ve Pitceathly, 1985, s. 227'deki alıntı).

Craft, A. And. M. Craft, **Handicapped Married Couples**, London: Routledge and Kegan Poul, 1979 (Chapman ve Pitceathly s. 229'daki alıntı).

———, "Sexuality and the Mentally Handicapped" In G.B Simon (ed) **Modern Managemenet of Mental Handicap: A manual of Praticce**. Lancaster: MTP Press. 1980.

———, **Sex and The Mentally Handicapped: A quide for Parents and carers**, London and New York. Routledge. 1988.

Çağlar, Doğan. **Uyumsuz Çocuklar ve Eğitimi**, Genişletilmiş II. basım Ankara: A.Ü. Eğitim Fakültesi, 1984.

Edmonson, B. and J. Wish., "Sex Knowledge and Attitudes of Modrerately Retarded Males," **American Journal of Mental Deficiency**. 80: 172-179, 1975. (Penny, 1982 s. 206'daki alıntı).

Erickson, E. "The Problem of Ego Identity," **J. Am Psychoanal Assoc**. 4. 56: 1956. (Bernstein, 1985 s. 57'deki alıntı).

Eripek, Süleyman. "Geri Zekalı Çocuklar," **Özel Eğitime Giriş**. Ankara: Karatepe Yayınları, 1988. ss. 173-203.

Fischer, H.L. and M.J. Krajicek, "Sexual Development of the Moderately Retarded Child: Level of Information and Parental Attitudes," **Mental Retardation**. 77:706-709, 1974. (Penny 1982 s. 205'deki alıntı).

Foxx, R.M. and M.J. McMorrow, "Teaching Social/sexual Skills to Mentally Retarded Adults." **American Journal of Mental Deficiency** 1:9-15, 1984.

Gebhard, W. "Sexual Behavior of the Mentally Retarded," in DelaCruz F, LaBeck G.D. (eds): **Human Sexuality and the Mentally retarded**. New York: Brunner/Mazel 1973 (Bernstein, 1985 s. 60'daki alıntı).

- Gordon, S." A response to Warren Jhonson (on sex education of the retarded", in DeLaCruz F. LaBeck GD (eds): **Human Sexuality and the Mentally Retarded** New York: Brunner/Mazel, 1973 (Bernstein, 1985 s. 60'daki alıntı)
- Grossman, H.J. **Classification in Mental Retardation**. Washington, D.C. **American Association an Mental Deficiency**, 1983 (Eripek, 1988 s. 177'deki alıntı).
- Hall, J. E. H.L. Morris and H.R. Burker. "Sexual Knowledge and Attitudes of Mentally Retarded Adolescents" **American Journal of Mental Deficiency**. 77, 06-709, 1973. (Penny, 1982 s. 204'deki alıntı).
- Hall, J.E., and H.L. Morris, "Sexual Knowledge and Attitudes of Institutionalized and non Institutionalized Retarded adolescents, "**American Journal of Mental Deficiency**. 8:382-387, 1976 (Penny, 1982. s. 205 deki alıntı):
- Heward, William L. and Michael D. Orlansky, **Exceptional Children An Introductory Survey of Special Education**, Third Edition, Toronto London Melbourne, 1988.
- Kazancıgil, Aykut., "Kız çocuğunda Buluğ Dönemi ve Cinsel Gelişim." **Aile ve Çocuk Yıllık Dergi** 2:46-51, 1982.
- Kempton. W. **Guidelines for Planing A training Course on Human Sexuality and the Handicapped**. Philadelphia: Planed
- Parenthood Association of South Estern Pennsylvuania, 1972. (Chapman ve Pitceathly, 1985, s. 227'deki alıntı).
- _____, "Sex Education A cooperative Effort of Parent and Teacher," **Exceptional Children**. 41-18: 531-535, Mayıs, 1975. (Çeviren Füsün Akkök).
- Karasar, Niyazi., **Bilimsel Araştırma Yöntemi**, 3. baskı Ankara: Hacattepe-Taş Kitapçılık. 1984.

Koptagel-İlal, Günsel., "Çocuk ve Cinsellik -Ne Diyelim? Nasıl Söyleyelim ?-. "Aile ve Çocuk Yıllık Dergi 2: 52-59, 1982.

———, "Çocukta Cinsel Gelişim ve Eğitim" Aile ve Çocuk Yıllık Dergisi 1982-1983 Seminer Konferansları. 93-109, 1984.

Konrot, Ahmet. "Tez Danışma Görüşmeleri" Eskişehir-1992.

Mattinson, J. **Marriage and Mental Handicap** 2 nd ed London: Institution of Marital Studies The Tavistock Institute of Human Relations. 1975 (Chapman ve Pitceathly, 1985 s. 229'daki alıntı).

McClenen. S. "Sexuality and Students with Mental Retardation," **Teaching Exceptional Children** Eastern Michigan University, 1988. ss. 39-61.

Milli Eğitim Bakanlığı. **Eğitilebilir Çocuklar İş Okulu Yönetmeliği**. Ankara. 1987.

Monat, R.K. **Sexuality and the Mentally Handicapped** San Diego: Colege Hill Press, 1982. (Chapman ve Pitceathly s. 228'deki alıntı).

Murphy, W.D., E.M Coleman, and G.G. Abel, "Human Sexuality in the Mentally Handicapped," In J.L. Matson and Androsik (Eds) **Treatment Issues and Innvations in Mental Retardation**. New York: Plenum Press. 1983 (Chapman ve Pitceathly s. 228'deki alıntı).

Onur, Bekir., "Ergenlikte Cinsel Gelişim" **Aile ve Çocuk. Yıllık Dergi** 6:38-42, 1987.

Penny, R.E.C. and J. E. Chawatay. "Sex Education For Mentally Retarded Persons." **Australia and New Zeland Journal of developmental Disabilities**. 4:204-212, 1982.

Reed, S.C. and V.E. Anderson, Effects of Chaning Sexuality on the Genepool. In F.F. DeLaCruz and G.D. LVeck (Eds) **Human Sexuality and the Mentally Handicapped** London: Butterworth, 1973 (Chapman ve Pitceathly. 1985 s. 230'daki alıntı).

- Reed, E.W. and S.C. Reed., **Mental Retardation : A Family Study**. Philadelphia: Saunders. 1965 (Chapman ve Pitceathly, 1985 s. 230'daki alıntı).
- Richman, G.S., V. Ponticas, T.J. Page and S. Epps, "Simulation Procedures for Teaching Independen Menstrual Care to Mentally Retarded Persons". **Applies Research in Mental Retardation**. 7:21-35, 1986.
- Robinson, H.B. and N.M. Robinson, **The Exceptional Individual** New Jersey: Prentice-Hall, 1965 (Penny, 1982, s. 205'deki alıntı).
- Salk, Lee. **Çocuğun Duygusal Sorunları (Bebeklikten Yetişkinliğe)** (Çeviren: Erzen Onur) 3. basım. İstanbul: Evrim Matbaacılık, 1988.
- Schultz, J. B. and D.U. Adams, "Family Life Education Needs of Mentally Disabled Asolescents." *Adolescence*, 85 Spring 1987.
- Sexual Development in Mentally Handicapped Children **British Medical Journal**. 2:71-72, 1976.
- Shindell, P.E. "Sex Education Programs and the Mentally Handicapped." *Journal Of School Health*. 45:88-89, 1975 (Chapman ve Pitceathly, 1985 s. 228'deki alıntı).
- Turchin, G. "Sexual Attitudes of Mothers of Retarded Children," **The Journal of School Health** 1974. 44. ss. 490-492 (Richman, 1986 s. 22'deki alıntı).
- Uçar, Hüsnü. **Çocukların Cinsel Eğitimi ve Bazı Cinsel Sorunlar**. İstanbul Yaprak Yayınları 1991.
- Vockell, E. and P. Mattick, "Sex Education for the Mentally Retarded: An Analysis of Problems. Programmes and Research, "**Education and Training of Mentally Retarded**. 7: 129-134, 1972. (Penny, 1982 s. 204'deki alıntı).
- Watson, G. and R.S. Rogers, "Sexual Instruction for the Mildly Handicapped and Normal Adolescent: A comparison of Educational Approachhes, Parental

Expectations and Pupils Knowledge and Attitude, "Health Education Journal. 39:88-95, 1980 (Chapman ve Pitceathly, 1985, s. 228'deki alıntı):

Yavuzer, Haluk. **Ana-Baba ve Çocuk Aile de Çocuk Eğitimi** İstanbul: 1983.

_____, **Çocuk Psikolojisi**. Genişletilmiş 2. baskı, İstanbul: 1983.

Yörükoğlu, Atalay, **Çocuk Ruh Sağlığı** 5. baskı Ankara Türk Tarihi Kurumu Basımevi, 1983.

EKLER

1. Anne, babalara yönelik anket yönergesi
2. Eğitimcilerle yönelik anket yönergesi
3. Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Eğitim Gereksinimleri Hakkında Anne, Baba ve Eğitimci Görüşlerini Değerlendirmek üzere hazırlanan anket
4. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nün ilgili Makama yazısı
5. İzmir İli Milli Eğitim Müdürlüğü'nün izin yazısı
6. Bursa İli Milli Eğitim Müdürlüğü'nün izin yazısı
7. Balıkesir İli Milli Eğitim Müdürlüğü'nün izin yazısı
8. Anne-babaları toplantıya davet eden çağrı yazısı.
9. Anneleri toplantıya davet eden çağrı yazısı
10. Babaları toplantıya davet eden çağrı yazısı.

Sayın Anne - Baba,

Bu anket, Eğitilebilir Çocuklar İş Okulu'na devam eden çocuğunuzun, cinsel eğitim almasının gerekliliği ve bu eğitimi kimlerden alması gerektiğine ilişkin görüşlerinizi almak üzere hazırlanmıştır.

Aşağıdaki soru ifadelerini dikkatle okuduktan sonra, size en uygun olan seçeneği (X) işareti ile işaretleyiniz. Bazı soru ifadelerinde sunulan seçenekleri, sizin için taşıdıkları önem sırasına göre işaretlemeniz gerekmektedir. Bu seçenekleri taşıdıkları öneme göre sıralarken, sizin için en önemli seçeneğin karşısına (1) rakamını, diğer seçeneklerin karşısına da taşıdığı önem derecesine uygun olan rakamı yazınız. Ankette yer alan diğer bir grup soru ifadelerini yanıtlarken, vereceğiniz yanıtları (.....) şeklinde ayrılmış boş yerlere maddeler halinde yazınız.

Vereceğiniz yanıtların doğru yada yanlış olması söz konusu olmadığından, yöneltilen soruların tümünü samimi ve içten yanıtlamanız beklenmektedir.

Yardımlarınıza ve ilginize teşekkür ederim.

GÜLTEN MERMER

Yaşınız :

Cinsiyetiniz :

Mesleğiniz :

Aylık geliriniz :

Öğrenim durumunuz :

() İlkokul () Ortaokul () Lise () Üniversite

Eğitilebilir Çocuklar İş Okulu'na devam eden çocuğunuzun

Yaşı :

Cinsiyeti :

() Kız () Erkek

Sayın Eğitimci,

Bu anket, Eğitilebilir Çocuklar İş okulu'na devam eden öğrencilerinizin, cinsel eğitim almalarının gerekliliği ve bu eğitimi kimlerden almalarının gerektiğine ilişkin görüşlerinizi almak üzere hazırlanmıştır.

Aşağıdaki soru ifadelerini dikkatle okuduktan sonra, size en uygun olan seçeneği (X) işareti ile işaretleyiniz. Bazı soru ifadelerinde sunulan seçenekleri, sizin için taşıdıkları önem sırasına göre işaretlemeniz gerekmektedir. Bu seçenekleri taşıdıkları öneme göre sıralarken, sizin için en önemli seçeneğin karşısına (1) rakamını, diğer seçeneklerin karşısına da taşıdığı önem derecesine uygun olan rakamı yazınız. Ankette yer alan diğer bir grup soru ifadelerini yanıtlarken, vereceğiniz yanıtları (.....) şeklinde ayrılmış boş yerlere maddeler halinde yazınız.

Vereceğiniz yanıtların doğru yada yanlış olması söz konusu olmadığından, yöneltilen soruların tümünü samimi ve içten yanıtlamanız beklenmektedir.

Yardımlarınıza ve ilginize teşekkür ederim.

GÜLTEN MERMER

Yaşınız _____ :

Cinsiyetiniz _____ :

Mézun olduğunuz okul _____ :

Zihin engellilerin eğitimi alanında

kaç yıldır çalışıyorsunuz ? _____ :

- 1- "Cinsel Eğitim" kavramından ne anlıyorsunuz ?
- () İnsanlara cinsel organlar ve işlevleri hakkında bilgi vermek.
 () İnsanlara üreme konusunda bilgi vermek.
 () İnsanlara cinsel ilişkiler hakkında bilgi vermek.
 () Kız ve erkek çocukların toplum içerisindeki rollerine uygun davranışları edinmelerine yönelik ortamların düzenlenmesi.
 () Diğer (yazınız).....
- 2- Sizce uygun olmayan cinsel davranışlara örnek verebilir misiniz ?
- a).....
 b).....
 c).....
 d).....
- 3- Sizce uygun bir cinsel eğitim programında hangi konulara yer verilmelidir ?
- a).....
 b).....
 c).....
 d).....
- 4- Öğrencileriniz / Çocuğunuz size cinsel konularda soru yöneltiyor mu ?
- () Evet () Hayır
- 5- Öğrencileriniz / Çocuğunuz cinsel konularda sorularını en çok kime yöneltir ?
- () Anneye () Babaya () Öğretmenine
 () Abi-Ablaya () Arkadaşlarına () Bilmiyorum
- 6- Öğrencilerinizin / Çocuğunuzun cinsel konulardaki sorularını kim yanıtlıyor ?
- () Annesi () Babası () Öğretmeni
 () Abisi- Ablası () Arkadaşları () Bilmiyorum
- 7- Öğrencilerinizin / Çocuğunuzun en çok merak ettiği cinsel konular nelerdir ?
- a).....
 b).....
 c).....
 d).....
- 8- Sizce insanların cinsel konularda sistemli bir eğitim alması gerekli mi ?
- () Evet () Hayır

- 9- Öğrencilerinizin / Çocuğunuzun cinsel konularda yeterli eğitim aldığına inanıyor musunuz ?
 Evet Hayır
- 10- Öğrencilerinizin / Çocuğunuzun aldığı eğitime ek olarak cinsel konularda da eğitilmesini gerekli görüyor musunuz ?
 Evet Hayır
- 11- Öğrencilerinizin / Çocuğunuzun cinsel eğitim alması gerektiğine inanıyorsanız bu eğitimin kimler tarafından verilmesini ister -siniz ?
 Seçenekleri sizin için taşıdığı öneme göre sıralayınız.
 (1. derecede eğitimden sorumlu olmasını istediğiniz kişiyi belirleyen seçeneğin karşısına (1) rakamını yazarken, eğitimden sorumlu olmasını istediğiniz en son kişiyi belirleyen seçeneğin karşısına (6) rakamını yazınız.)
 Anne - Baba
 Özel Eğitim Öğretmeni
 Psikolog ve Çocuk Gelişimi Uzmanı
 Doktorlar
 Özel Eğitim alanından olmayan öğretmenler
 TV. , Gazete, Dergi ve Kitaplar
- 12- Öğrencilerinizin / Çocuğunuzun cinsel gelişimi ve eğitimi konusunda gerekli, yeterli bilgiye sahip olduğunuza inanıyor musunuz ?
 Evet Hayır
- 13- Öğrencilerinizin / Çocuğunuzun cinsel gelişimi ve eğitimi konusunda yeterli ve doğru bilgiye sahip olmadığınızı düşünüyorsanız bu konuda bilgi almak ister misiniz ?
 Evet Hayır
- 14- Öğrencilerinizin / Çocuğunuzun cinsel eğitimi konusunda ihtiyaç duyacağınız bilgileri hangi kaynaktan almayı tercih edersiniz ?
 Seçenekleri sizin için taşıdığı öneme göre sıralayınız.
 (1. derecede bilgi almak istediğiniz kaynağı belirten seçeneğin karşısına (1) rakamını yazarken, bilgi almak istediğiniz en son kaynağı belirleyen seçeneğin karşısına (5) rakamını yazınız.)
 Bu konuda hazırlanmış kitaplardan kendi kendime okuyarak.
 Doktorlardan bilgi alarak.
 Bu konuda düzenlenecek konferans ve seminerlere katılarak.
 Bu konuda düzenlenecek sürekliliği olan eğitim programlarına katılarak.
 Hiç birinden bilgi edinmek istemem, utanırım.

- 15- Öğrencilerinizi / Çocuğunuzu ihtiyaç duyduğu cinsel konularda bilgilendiriyor musunuz ?
 Evet Hayır
- 16- Kendi cinsel bilgilerinizi aşağıda belirtilen kaynakların hangisinden edindiniz ? Bilgilendiğiniz kaynak birden fazla ise öncelik sırasına göre (1) den başlayarak numaralayınız.
 Anne - Babadan
 Arkadaşlardan
 Doktor ve diğer uzmanlardan
 TV., gazete ve dergilerden
 Kitaplardan
 Filmlerden
 Diğer (yazınız)
- 17- Öğrencilerinizin / Çocuğunuzun cinsel sorunları ile karşılaştığınızda ne şekilde davranacağınızı biliyor musunuz ?
 Evet Hayır
- 18- Öğrencilerinizin / Çocuğunuzun ihtiyaç duyduğu cinsel eğitimi almasından sonra da cinsel yaşamını kısıtlamak gerekir mi ?
 Evet Hayır
- 19- Öğrencilerinizin / Çocuğunuzun ileride diğer bireyler gibi cinsel hayatını sürdürüp kendi tercihlerini (eş seçme, evlenme, çocuk sahibi olma gibi) yapabileceğine inanıyor musunuz ?
 Evet Hayır
- 20- Öğrencileriniz / Çocuğunuz cinsel eğitim almadan kendisini suis-timallere karşı koruyabilir mi ?
 Evet Hayır
- 21- Öğrencilerinizin / Çocuğunuzun normal yaşatlarından daha fazla cinsel eğitime ihtiyacı olduğuna inanıyor musunuz ?
 Evet Hayır
- 22- Öğrencilerinizin / Çocuğunuzun yeterli cinsel eğitim almadığından dolayı uygunsuz cinsel davranışlar gösterdiği düşüncesine katılıyor musunuz ?
 Evet Hayır
- 23- Anne-Babaların zihin engelli çocuklarının cinsel eğitimine katkıda bulunabilmeleri için eğitilmeleri gerekli mi ?
 Evet Hayır
- 24- Öğrencilerinizin / Çocuğunuzun cinsel problemlerinin alacağı cinsel eğitim ile çözümlenebileceğine inanıyor musunuz ?
 Evet Hayır

- 25- Öğrencilerinizin / Çocuğunuzun sizce uygun olmayan cinsel davranışlarıyla karşılaşmıyorsunuz ?
 Evet Hayır
- 26- Öğrencilerinizin / Çocuğunuzun cinsel davranışlarını gözlemlediğinizde, sizce ne tür uygun olmayan davranışlar göze çarpmaktadır ?
 a).....
 b).....
 c).....
 d).....
- 27- Öğrencilerinizin / Çocuğunuzun kısırlaştırılmasını gerekli bulmıyorsunuz ?
 Evet Hayır
- 28- Öğrencilerinizin / Çocuğunuzun cinsel gelişimi ve eğitimi için aşağıdaki konulardan hangileri hakkında bilgi almak istersiniz ? Seçenekleri sizin için taşıdığı öneme göre sıralayınız.
 (Birinci derecede bilgi edinmek istediğiniz konuyu belirten seçeneğin karşısına (1) rakamını yazarken, bilgi edinmek istediğiniz en son konuyu belirleyen seçeneğin karşısına (8) rakamını yazınız.)
 Zihin engellilerin cinsel gelişim özellikleri ve ihtiyaçları.
 Cinsel organlarıyla oynayarak kendi kendini tatmin (mastürbasyon).
 Adet zamanı (menstrüasyon) bakımı.
 Cinsel yaşantı ve doğum kontrol yöntemleri.
 Evlilik ve aile yaşamları.
 Çocuk sahibi olabilme özellikleri ve çocuklarının zihin engelli olup olmayacağı.
 Zihin engelinin yanında başka engelleri olanların (Cerebral palsy, Epilepsi gibi) cinsel yaşamları ve engelin üremeye etkisi.
 Cinsel bilgilerin verilmesinde kullanılacak yöntemler.
 Diğer (yazınız)

Sayın Veli,

30.Eylül 1992 Çarşamba günü saat 9.00 da çocuklarınızın eğitimi konusunda görüş ve düşüncelerinizin alınacağı bir toplantı düzenlenecektir.

Bu toplantıya anne ve babanın birlikte katılması önemle rica olunur.

NOT:Bu çağrı mektubunu okuyup
imzaladıktan sonra okula
gönderiniz.

Sait ALPER
Okul Müdürü

EK 9

Sayın Veli,

30.9.1992 Çarşamba günü saat 9.00'da çocuklarınızın eğitimi konusunda görüş ve düşüncelerinizin alınacağı bir toplantı düzenlenecektir.

Bu toplantıya sadece öğrencinin annesinin katılması gerekmektedir.

NOT:Bu çağrı mektubunu okuyup
imzaladıktan sonra okula
gönderiniz.

Sait ALPER
Okul Müdürü

EK 10

Sayın Veli,

30.9.1992 Çarşamba günü saat 9.00'da çocuklarınızın eğitimi konusunda görüş ve düşüncelerinizin alınacağı bir toplantı düzenlenecektir.

Bu toplantıya sadece öğrencinin babasının katılması gerekmektedir.

NOT:Bu çağrı mektubunu okuyup
imzaladıktan sonra okula
gönderiniz.

Sait ALPER
Okul Müdürü